

Strategia de dezvoltare durabil a ora ului Valea lui Mihai 2015-2020

Cuprins

INTRODUCERE.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
ANALIZA SOCIO-ECONOMICĂ	5
Prezentarea generală a localității	5
Suprafața administrativă	8
Intravilanul localității	10
Fondul locativ.....	10
Structură socială, demografie	13
Populația orașului	13
Grupe de vârstă	15
Starea civilă a populației.....	18
Nivelul de educație	20
Mișcarea naturală a populației	22
Starea de ocupare a forței de muncă și gradul de sărăcie	24
Potențial antreprenorial	31
Potențial migrator	33
Probleme cu care se confruntă populația	34
Infrastructură și echiparea edilitară	37
Căile de acces.....	37
Transportul	38
Alimentare cu apă si apa uzată	39
Energia termică.....	42
Rețeaua de iluminat public	43
Poșta si telecomunicații.....	44
Dotarea locuințelor și a gospodăriilor	45
Infrastructura de sănătate și asistență socială	47
Serviciile de sănătate	47
Serviciile de asistență socială.....	49
Învățământ	50
Infrastructura educațională	50
Rezultatele elevilor la examenele naționale.....	53
Burse acordate elevilor.....	54
Cultură, culte și agrement	56
Infrastructura culturală.....	56
Evenimente culturale.....	59
Economia	60

Profilul economic al localității.....	60
Industria.....	63
Agricultura	63
Productivitatea sectorului agricol.....	73
Mediul înconjurător.....	75
Calitatea mediului (apă, aer, sol).....	75
Managementul deșeurilor	88
Spațiile verzi	90
Fondul forestier	90
Riscuri naturale	91
Arii naturale protejate	95
Situatii de urgență	102
Administrația locală	103
Opinia populației privind activitatea instituțiilor.....	111
Principalele resurse de care dispune orașul Valea lui Mihai	113
Opinii ale comunității locale privind resursele și direcțiile de dezvoltare locale	119
ANALIZA SWOT	125
Cadrul metodologic și conceptual	125
Locație, infrastructură, fond locativ.....	128
Situția mediului	134
Agricultura	140
Industria locală.....	145
Capitalul social și uman al localității	150
Cultura.....	156
Arborele problemelor	161
STRATEGIA DE DEZVOLTARE A LOCALITĂȚII	173
Planificarea strategică, sustenabilitatea și durabilitatea dezvoltării.....	173
Garantarea egalității șanselor	173
Direcții strategice de dezvoltare.....	174
Cadrul general al planificării	176
Contextul european al planificării – Documentul strategic Europa 2020	177
Contextul național al planificării – Planul Național de Reformă 2015-2016	179
Contextul județean al planificării – Strategia de Dezvoltare Durabilă a județului Bihor 2014-2020	182
Contextul planificării - Concluzii	184
Viziune.....	187
Principii de bază ale planificării	187
Valori care structurează strategia.....	187
Direcții de dezvoltare	188
Obiective, planuri de acțiune și proiecte.....	196

PLANUL DE MANAGEMENT ŞI MONITORIZARE AL IMPLEMENTĂRII STRATEGIEI DE DEZVOLTARE AL ORAŞULUI VALEA LUI MIHAI	207
Întărirea capacităţii instituţionale	207
Proiecţie financiară	209
Monitorizarea şi evaluarea implementării strategiei	210
CONCLUZII	211

ANALIZA SOCIO-ECONOMICĂ

Prezentarea generală a localității

Orașul Valea lui Mihai este situat în partea nordică a județului Bihor, la 7 km de frontiera cu Ungaria, la o latitudine nordică de 47° 31' și o longitudine estică de 22°8'. Unitățile administrativ teritoriale învecinate din județul Bihor sunt comunele Șimian, Tarcea și Curtuișeni. Cele mai importante orașe mari din regiune sunt Oradea, Satu Mare și Debrecen, Ungaria. Distanța rutieră între Valea lui Mihai și centrele regionale enumerate sunt: Valea lui Mihai-Oradea 70 km, Valea lui Mihai – Satu Mare 69 km, Valea lui Mihai – Debrecen 40 km. Orașul este un important centru rutier și feroviar, este străbătut de drumul E671 Oradea – Satu Mare, respectiv linia de cale ferată Oradea-Satu Mare. Atât în cazul drumului rutier, cât și în cazul liniei de cale ferată pe teritoriul orașului Valea lui Mihai se află o bifurcație prin care se realizează accesul spre Ungaria, respectiv orașul Debrecen. Astfel, putem considera Valea lui Mihai ca fiind un nod rutier și feroviar în regiune.

Formele de relief caracteristice atât regiunii Valea Ierului, cât și orașul Valea lui Mihai este dominată de câmpie cu o suprafață ușor ondulată, potrivite pentru activitățile agricole existente în regiune. Aici începe Câmpia Valea lui Mihai-Carej, zonă în care nisipurile mobile și semimobile sunt reprezentative, originea acestora fiind pe de o parte fluviale, aduse de către râurile Tisa și Someș pe parcursul diferitelor perioade de formare geologică, pe de altă parte sunt eoliene, fiind preluate și transportate aici de vânt. Clima acestei zone este continental-moderată, cu precipitații anuale medii mai mici de 600 mm, și o temperatură medie anuală de 10°C. Cea mai caldă lună în este luna iulie, cu o temperatură medie de 20,7°C, iar cea mai rece este luna ianuarie, cu temperaturi medii de -2°C. Din punct de vedere al hidrografiei, pârâul Mokka traversează orașul în direcția

nord-sud, ulterior revărsându-se în râul Ier pe teritoriul comunei Șimian.¹ În ceea ce privește flora și fauna din regiune, vegetația forestieră este reprezentată în proporție de 90% de salcâm, specie plantată în anii 1890 în regiune pe terenurile nisipoase. Totodată, vegetația autohtonă, naturală a pădurilor a fost de stejar, tei, ulm și arțar. Cele mai importante plante agricole întâlnite în regiune sunt secara, grâul, cartoful, floarea soarelui, legume (ardei, gogoșari, roșii, etc.) și bostănoase (pepeni verzi și galbeni). În ceea ce privește fauna din regiune, zonele împădurite sunt populate cu cerbi, căpriori, iepuri, fazani, iar terenurile neîmpădurite cu viezurele, nevăstuică, popândău, hârciog, dihor, etc.

Din punct de vedere etnografic, Valea lui Mihai se află în regiunea etnografică și economică Valea Ierului, regiune în care forma de unitate administrativă predominantă este comuna. Singurele orașe mici din regiune sunt Valea lui Mihai, respectiv Săcuieni. Orașul este un centru economic, social și cultural în regiunea Valea Ierului, putând fi considerată "capitala" economică, etnografică și culturală a regiunii.

În apropiere de teritoriul orașului de azi s-au găsit obiecte din epoca neoliticului, deci regiunea este locuită de zeci de mii de ani. În zonă au fost descoperite un număr mare de vestigii arheologice, cele mai importante fiind obiectele de piatră aparținând culturii Tisa-Criș, obiectele de bronz aparținând culturii Otomani, respectiv obiecte și locuri de veci aparținând popoarelor migratoare ca celții, gepizii sau goții. Localitatea a fost fondată în secolul XI-XII, prima atestare a acestuia într-un document fiind în 20 august 1270, când regele maghiar Bela al IV.-lea a oferit acest teritoriu lui Pal Comes. În anul 1312 regele Karoly Robert a oferit dreptul de a colecta taxă vamală lui Gergely, fiul lui Nagymihályi Lőrinc, conducătorul localității. După mai multe evenimente negative pentru populație ca epidemii de ciumă și foametea din anul 1535-1536, populația localității s-a micșorat, în anul 1552 a ajuns la numai 14 familii. Însă, în secolele următoare orașul de azi a cunoscut o importantă dezvoltare economică, fapt care a adus cu el și creșterea numărului

---

¹ Pentru datele geografice și geologice s-a folosit ca sursă publicația Josan N. - Sabău N.C. – Burescu P. : Argumente pentru o rezervație naturală în câmpia Ierului (Câmpia Valea lui Mihai - Carei), în Crisicum III., 2000, Parcul Național Criș-Mureș.

populației. În anul 1800 populația localității a fost de 1594, majoritatea dintre ei iobagi și reformați. De menționat și numărul mare al evreilor din localitate, în anul 1800 în Valea lui Mihai numărul acestora a fost de 89 de persoane, însă în anul 1900 au locuit în Valea lui Mihai 967 de evrei, iar în 1930 1604 de persoane aparținătoare acestei minorități. Stabilirea acestora în localitate a avut un rol important în dezvoltarea economică a orașului de azi. Din nefericire, în anul 1944 evreii din Valea lui Mihai au fost deportați în Germania, astfel practic a dispărut această minoritate din localitate.

După construirea căii ferate pe rutele Debrecen – Satu Mare în 1871 și Debrecen – Oradea în 1887 Valea lui Mihai devine un important nod feroviar, aspect care are un rol important în dezvoltarea economică a orașului. Tot în această perioadă apar primele întreprinderi și entități economice de o dimensiune mai mare, ca fabrica de înlocuitor de cafea, în 1885, Banca de Economii în 1883, Banca Comercială și Industrială în 1898. În 1900 se deschide Cazinoul din localitate, prima centrală telefonică cu 4 abonați, și apar noi fabrici de industrie ușoară. Populația localității în 1900 este de 5575, iar în 1910 de 6255.

În perioada comunistă o parte importantă a populației lucrează în agricultură, în cooperativele din oraș. În 1967 Întreprinderile Agricole de Stat din Valea lui Mihai și orașul apropiat Săcuieni sunt unificate. În total, noua entitate lucrează pe un teren de 9861 ha, având un număr de 5,500 de bovine, 20,000 de porcine, 17,500 de ovine, 29,000 de purcei. În întreprindere lucrează 700 de oameni în 23 de ferme. Totodată, această entitate oferă materia primă pentru fabrica de conserve AROVIT, fabrică fondată preluată de către regimul comunist de la Hanyi Zsolt. În afară IAS, fabrica de conserve are și 14 ferme proprii. În anul 1987 AROVIT a prelucrat în total 62,180 tone de legume, a avut 647 de angajați permanenți și peste 1000 de angajați sezonieri în ferme. ²

---

² În scurta descriere istorică a orașului ne-am bazat pe datele de pe siteul Primăriei Valea lui Mihai: <http://www.ermihalyfalva.ro/hirek/Ermihalyfalva-roevide-toertenete>

Suprafața administrativă

Orașul Valea lui Mihai ocupă o suprafață de 7345 hectare (0,97 % din suprafața totală a Județului Bihor), din care 5303 hectare (72,2%) reprezintă teren agricol respectiv 2.042 hectare (27,8%) teren neagricol. După forma de proprietate, terenurile aflate în proprietate privată reprezintă 73,38 procente, 15,55 procente proprietatea publică a UAT respectiv 10,36 procente proprietate publică. Conform legii 213 mai există și proprietatea privată a statului. După cum este detaliat în tabelul următor marea majoritatea a terenurilor agricole se află în proprietate privată în timp ce terenurile neagricole într-un procent mai ridicat în proprietate publică.

Tabel nr.1- Împărțirea suprafeței administrative, după forma de proprietate

Specificație	Teren agricol		Teren neagricol		Total ha
	ha	%	ha	%	
Proprietate publică a UAT	395	5.38	747	10.17	1142
Proprietate publică	36	0.49	725	9.87	761
Proprietate privată a UAT	9	0.12	43	0.59	52
Proprietate privată	4863	66.21	527	7.17	5390
TOTAL	5303	72.20	2042	27.80	7345

Sursa: Primăria orașului Valea lui Mihai – Birou Cadastru și Urbanism

Din punct de vedere al evoluției terenului, în ultimii 5 ani structura suprafeței administrative a orașului s-a menținut constantă. Astfel, din totalul suprafeței 72,5 procente este suprafață agricolă, 17,3 procente păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră, 15,2 procente intravilan.

Suprafața agricolă totală este alcătuită în cea mai mare parte – 4.429 ha (83,5 % din totalul agricol) din teren arabil, restul fiind pășuni și fânețe 804 ha (15,2%) respective vii și livezi 70 ha (1,3%).

Fondul forestier acoperă 1264 hectare, ocupând locul al doilea ca mărime în structura suprafeței administrative a orașului (17,3% din totalul suprafeței administrative) și este reprezentată de păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră.

Luciul de apă care se află pe întinderea orașului Valea lui Mihai este de 133 hectare, reprezentând 1,8 procente din suprafața totală a orașului și este alcătuit din pârâurile Moka, Csikfolyas și Salcia.

Tabel nr.2 - Evoluția terenului pe categorii de folosință

Categorie de folosință	Suprafața (ha / km)				
	An 2014	An 2013	An 2012	An 2011	An 2010
Teren agricol, din care:	5303	5303	5303	5303	5303
- arabil	4429	4429	4429	4429	4429
- pășuni și fânețe	804	804	804	804	804
- vii și livezi	70	70	70	70	70
Păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră	1264	1264	1264	1264	1264
Ape și bălți	133	133	133	133	133
Teren intravilan	1115	1115	1115	1115	1115
Drumuri (km)	215	215	215	215	215
Neproductiv	88	88	88	88	88
Suprafața totală	7314	7314	7314	7314	7314

Sursa: Primăria orașului Valea lui Mihai – Birou Cadastru și Urbanism

Intravilanul localității

Terenul intravilan al orașului Valea lui Mihai ocupă în prezent o suprafață de 1115 hectare, reprezentând 15,2 procente din total suprafeței administrative.

Tabel nr.3 - Bilanțul teritorial intravilan

ZONE FUNCTIONALE	An 2014	
	Suprafața (ha)	Procent (%) din total intravilan
Locuințe și funcțiuni complementare	625.46	56.09
Unități industriale și depozite	22.78	2.04
Unități agro - zootehnice	46.98	4.21
Instituții și servicii de interes public	22.78	2.04
Cai de comunicație și transport (rutier)	91.82	8.24
Spații verzi, sport, agrement, protecție	26.36	2.36
Construcții tehnico-edilitare și zone protecție	0	0
Gospodărire comunală, cimitire	15.25	1.37
Destinație specială	2.93	0.26
TOTAL INTRAVILAN	854.36	76.61

Sursa: Primăria orașului Valea lui Mihai – Birou Cadastru și Urbanism

Fondul locativ

Fondul locativ constituie totalitatea încăperilor locative, indiferent de forma de proprietate, inclusiv case de locuit, case specializate (cămine, case-internat pentru invalizi, veterani, case speciale pentru bătrâni singuratici și altele), apartamente, încăperi de serviciu și alte încăperi locative în alte construcții utile pentru locuit.

Fondul locativ pe forme de proprietate se divizează astfel:

- fondul locativ public - fondul locativ care se află în proprietatea statului și în deplină administrare gospodărească a întreprinderilor de stat; fondul locativ municipal care se află în proprietatea raionului (orașului), municipiului, precum și fondul care se află în administrarea gospodărească a întreprinderilor municipale sau în administrarea operativă a instituțiilor municipale;
- fondul locativ privat - fondul care se află în proprietatea cetățenilor (case de locuit individuale, apartamente și case de locuit privatizate și procurate, apartamente în casele cooperativelor de construcție a locuințelor) și fondul care se află în proprietatea persoanelor juridice (create în baza proprietarilor privați), construit sau procurat din contul mijloacelor proprii;
- fondul locativ cu forma de proprietate mixtă - fondul care se află în proprietatea personală, în proprietatea comună sau în cote-părți ale diferitor subiecți ai proprietății publice și private;
- proprietatea întreprinderilor mixte - fondul locativ care se află în proprietatea întreprinderilor mixte cu participare străină.

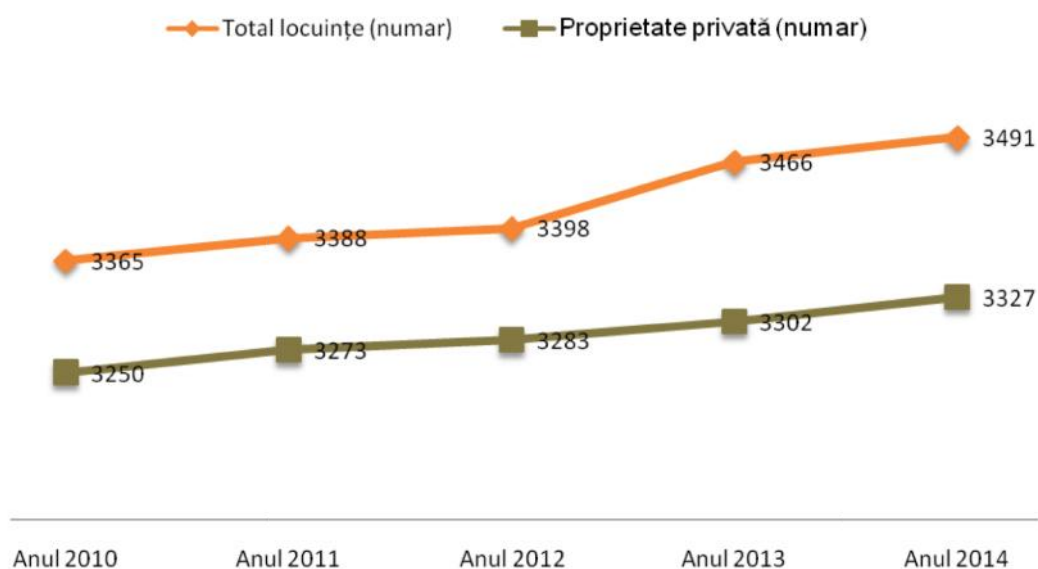
Tabel nr. 4 - Evoluția fondului locativ din orașul VALEA LUI MIHAI în perioada 2010-2014

An	Total locuințe (număr)	Total suprafață locuibilă (mp)	Proprietate publică (număr)	Proprietate privată (număr)	Proprietate privată (mixtă)
2010	3 365	536 339	115	3 250	-
2011	3 388	517 950	115	3 273	-
2012	3 398	526 180	115	3 283	-
2013	3 466	533 864	164	3 302	-
2014	3 491	544 614	164	3 327	-

Sursa: Birou Urbanism, Primăria VALEA LUI MIHAI

Suprafața totală locuibilă a orașului este de 544 614 mp, însumând 3 738 unități. Mărimea medie a unei locuințe este de 145,7mp, mult peste media națională și județeană. Marea majoritate (89%) a fondului locativ este formată din locuințe proprietate privată, 164 de locuințe fiind în proprietate publică. În perioada ultimilor ani fondul total de locuințe a crescut cu 126 de unități: 49 din fondul locativ aflat în proprietate publică și 77 din fondul aflat în proprietate privată.

Evoluția fondului locativ din orașul VALEA LUI MIHAI în perioada 2010-2014

Numărul mediu de locuitori pe locuință în 2014 este de 3,19 persoane, scade cu 0,2 procente comparative cu 2010.

Structură socială, demografie

Populația oraşului

Reperetele demografice ale evoluției la nivelul Primăriei oraşului Valea lui Mihai reprezintă elemente de interes major pentru definirea obiectivelor strategice și a planurilor de acțiune pe termen mediu și lung.

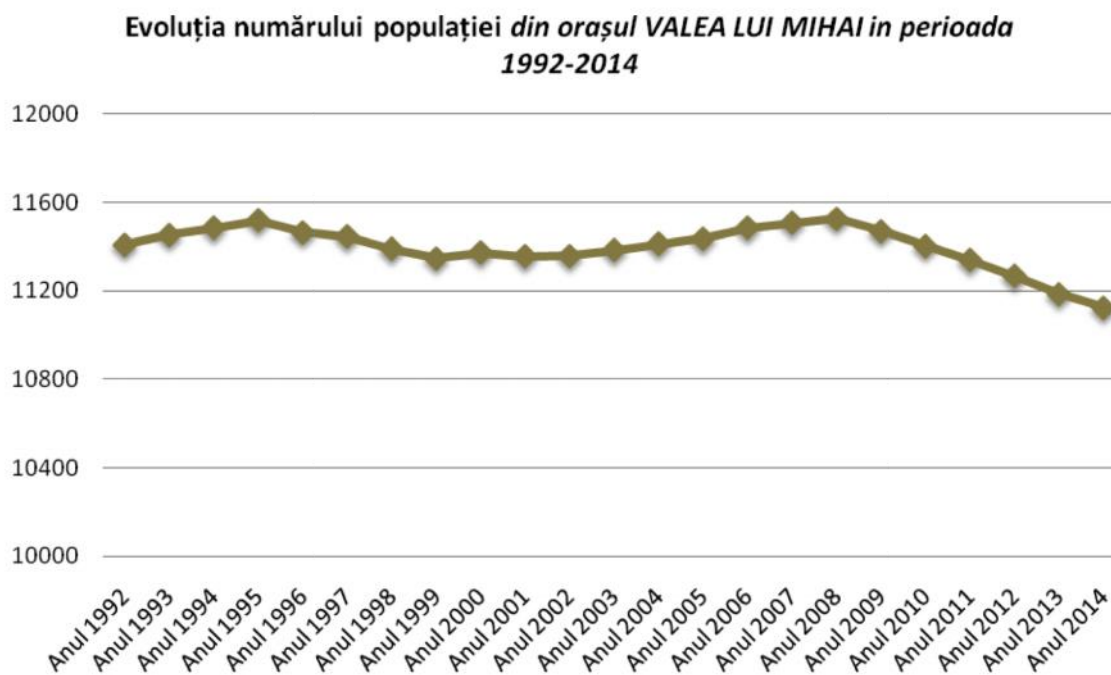
Din acest motiv am sintetizat următoarele informații ca fiind relevante.

Tabel nr.5 - Populația stabilă din mediul urban al județului Bihor

Localitatea	Populație stabilă (număr persoane)	
	RPL 2011	Reactualizare RPL 2014 prin serviciul de evidența populației
JUDET BIHOR	575 398	621 805
ORAS VALEA LUI MIHAI	9 902	11 125
Raportat la nr. total al populației, orașul VALEA LUI MIHAI se afla pe locul 7 între localitățile din județ.		

Sursa: Tempo 2015

Densitatea populației în orașul VALEA LUI MIHAI este de 151,46 locuitori/kmp, situându-se peste media pe județ (82,11 locuitori/kmp). Populația orașului scade cu 285 persoane în perioada 1992-2014, aceasta reprezentând o scădere de 2,5 procente.

Conform Recensământului Populației și al Locuințelor din 2011, locuitorii din VALEA LUI MIHAI s-au declarat în proporție de peste 80,5 procente de etnie maghiară, în proporție de 11,7 procente română, 5,3 procente de etnie romă respectiv 0,2 procente alte etnii. La recensământul din octombrie 2011, înregistrarea etniei, limbii materne și a religiei s-a făcut pe baza liberei declarații a persoanelor recensate. Pentru persoanele care nu au vrut să declare aceste trei caracteristici, precum și pentru persoanele pentru care informațiile au fost colectate indirect din surse administrative, informația nu este disponibilă pentru aceste caracteristici. De menționat faptul că în oraș 235 persoane (2,4%) figurează cu informații indisponibile privind etnia.

Comparativ cu recensământul anterior situația este procentual asemănătoare, însă scade atât ca număr cât și ca procente populația de etnie maghiară și română, crescând cea de etnie romă de la 95 de persoane (0,9%) în 2002 la 521 de persoane (5,3%) în 2011.

Conform anchetei³ realizate în cadrul proiectului, structura populației din oraș în funcție de localitatea de origine (operaționalizat prin întrebarea „Unde ați copilărit până la vârsta de 14 ani?”) arată în felul următor: marea majoritate a populației actuale își are originea chiar în oraș: 77,2 procente și-au petrecut copilăria până la vârsta de 14 ani în Valea lui Mihai. Restul populației provine mai ales din localitățile învecinate și în foarte mică parte din alte localități din țară. Cele mai des întâlnite localități de proveniență sunt Șimian (5,3%) Curtușeni (3,5%), Oradea (2,5%), Galoșpetreu (1,8%) (celelalte localități de proveniență reprezintă valori de sub 1%). În privința județului de origine, 97,1 procente din populație a trăit până la vârsta de 14 ani în județul Bihor, celelalte județe de proveniență fiind Cluj, Covasna, Hunedoara, Harghita, Sălaj, Satu Mare și Timiș, toate înregistrând valori de sub 1 procent.

Grupe de vârstă

Structura populației pe grupe de vârstă este următoarea:

Tabel nr.6 - Populația din orașul VALEA LUI MIHAI pe grupe de vârstă

Grupa de vârstă	Nr. persoane	Procent %
sub 5 ani	635	5.71
5 – 9 ani	818	7.35
10-14 ani	781	7.02
15-19 ani	775	6.97
20-24 ani	921	8.28
25-34 ani	1037	9.32
35-49 ani	1067	9.59
50-59 ani	1168	10.50

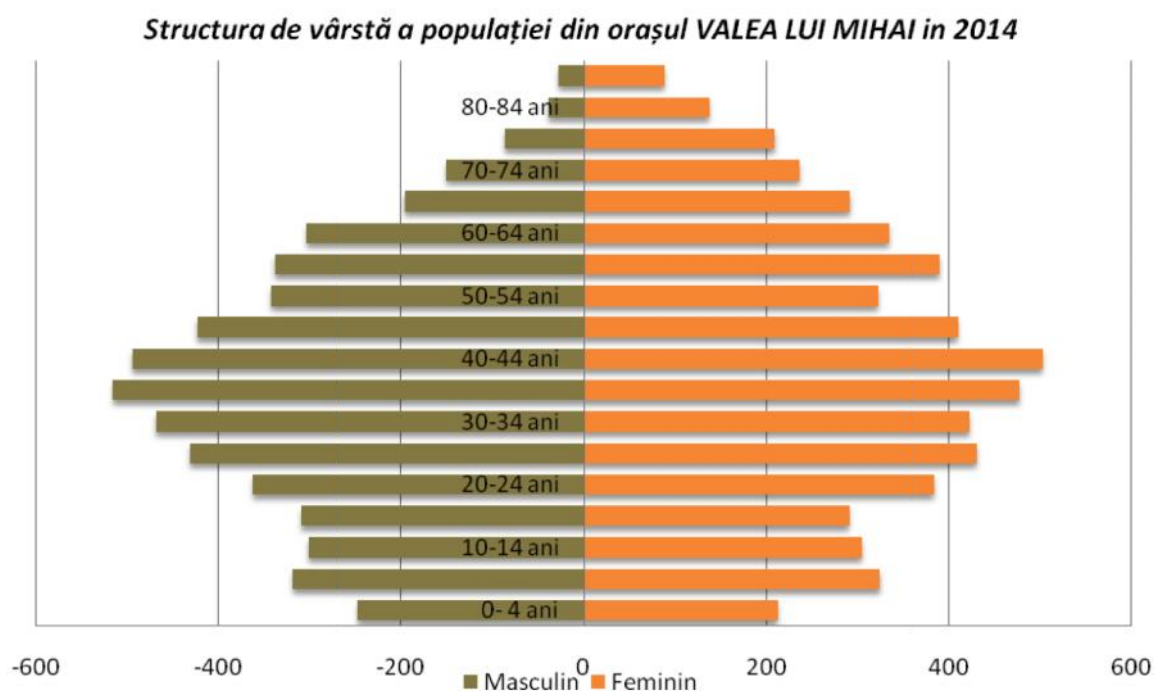
³ Pe parcursul lunii august în cadrul proiectului de elaborare a Strategiei de dezvoltare a orașului Valea lui Mihai a fost realizată o anchetă pe un eșantion aleator de 429 de persoane cu vârsta de peste 16 ani. Marja de eroare este $r = \pm 4,62\%$, la o probabilitate de $P = 95\%$.

60-64 ani	1172	10.53
65-74 ani	1008	9.06
75-84 ani	840	7.55
peste 85 ani	903	8.12
TOTAL POPULATIE	11125	100

Sursa: INS, TEMPO 2015

Marea majoritate a populației este de vârstă activă, cohorta de 20-65 de ani reprezentând aproape jumătate din populația localității. Rata de dependență a populației inactive este de 0.49, însemnând că în medie 100 de persoane de vârstă activă susțin 49 de persoane de vârstă inactivă (31 persoane sun 19 ani și 18 persoane peste 65 de ani).

Arborele vârstelor arată însă o structură dezechilibrată unde categoriile de vârstă sub 30 de ani scad semnificativ. Această structură este caracteristică unei populații cu potențial de scădere în timp, incapabilă de o autosușținere demografică.

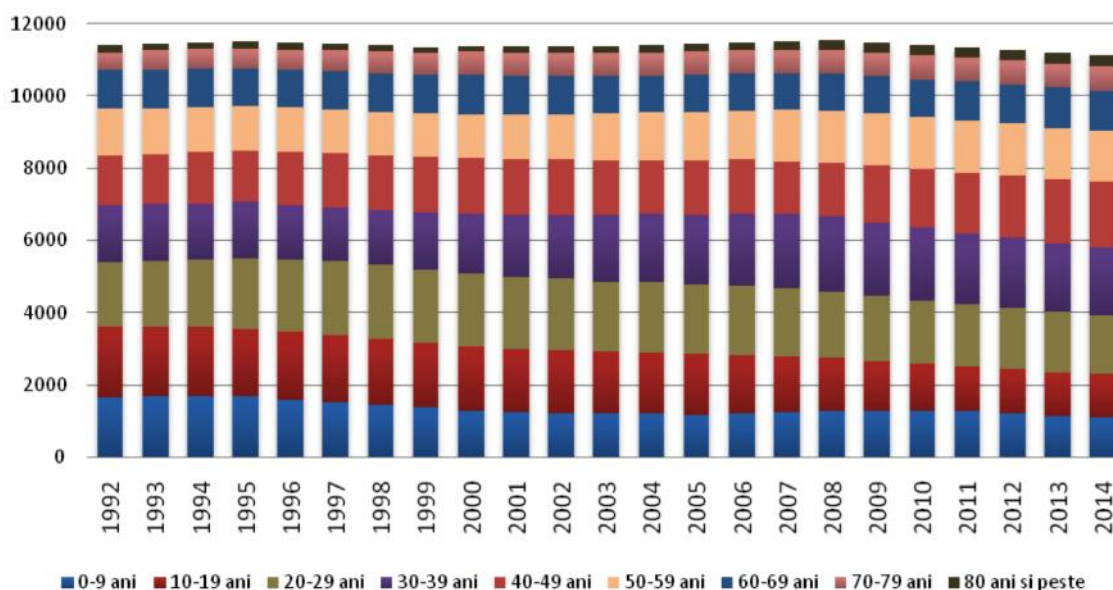

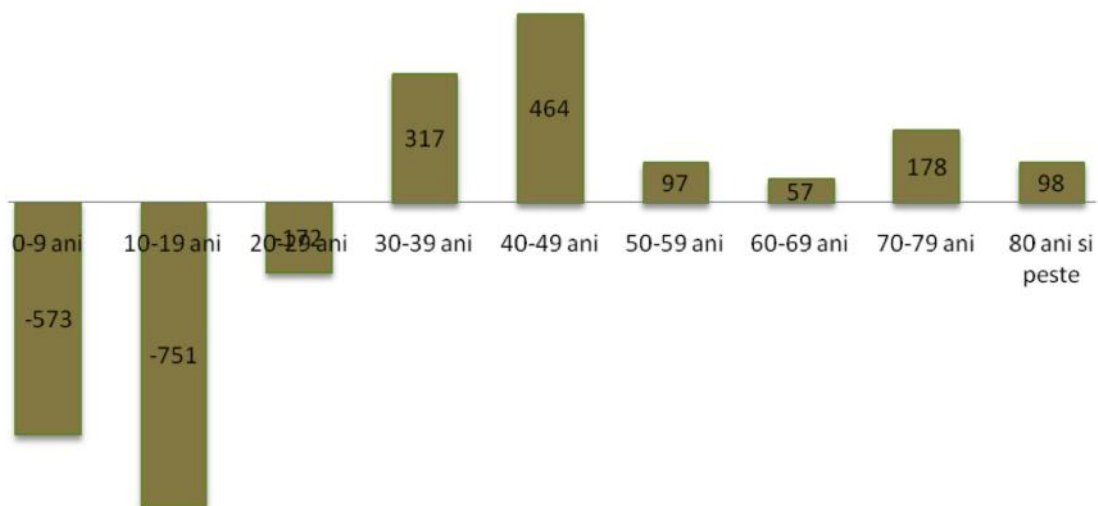
Rata de dependență va crește în timp prin îmbătrânirea populației. Situația s-ar putea schimba semnificativ în timp (15-20), când cohorta de 40-50 ani ajunge la vârsta inactivă.

Analizând în timp evoluția structurii vârstelor vedem că deși numărul absolut al populației nu s-a schimbat semnificativ, schimbarea structurală devine evidentă. A scăzut semnificativ procentul celor de 0-29 ani, și a crescut procentul celor de 40-59 de ani. De exemplu numărul populației de 0-9 ani de la 1676 persoane din 1992 a scăzut la 1103 persoane în 2014. De asemenea numărul populației de 10-19 ani de la 1957 persoane din 1992 a scăzut la 1206 persoane în 2014. Comparativ, numărul populației în vârstă de 40-49 ani a crescut de la 1366 în 1992 la 1830 persoane în 2014. În această perioadă numărul celor de peste 50 de ani a crescut dar nu semnificativ.

Schimbarea structurii de vârstă a populației a orașului VALEA LUI MIHAI în perioada 1992-2014 (persoane)

Schimbarea numărului populației diferitelor categorii de vârstă în perioada 1992-2014 (persoane)

Starea civilă a populației

Din totalul populației orașului Valea lui Mihai aproape jumătate (46,5%) sunt căsătoriți, 38,32 procente necăsătoriți, restul fiind văduvi (10,9%) și divorțați (4,31). Comparând datele despre starea civilă a orașului Valea lui Mihai cu cele la nivel național și județean, vedem un procent mai scăzut a populației divorțate. De menționat de asemenea că 4,28 procente din totalul populației trăiesc în uniune consensuală.

Tabel nr.7 - Starea civilă a populației din orașul VALEA LUI MIHAI

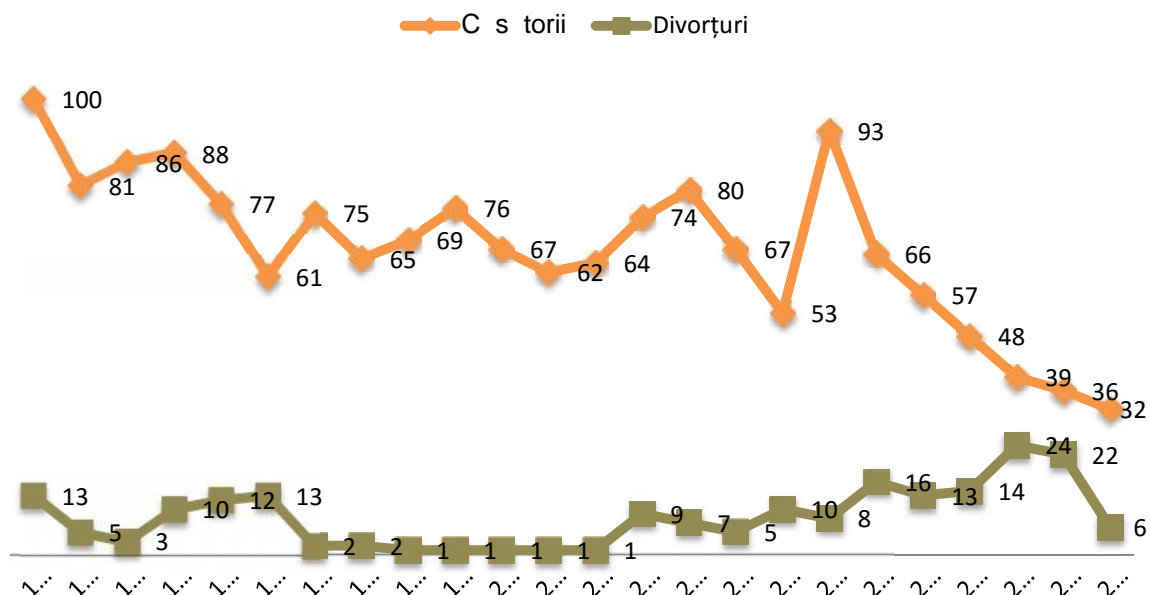
Orașul VALEA LUI MIHAI	POPULA TIA STABILĂ TOTAL	STAREA CIVILĂ LEGALĂ					Informație nedisponi bila	STAREA CIVILA DE FAPT Persoane care trăiesc în uniune consensua la
		Necăsăto rit(ă)	Căsători t(ă)	Văduv (ă)	Divorțat (ă)			
Ambele sexe	9902	3794	4604	1077	427	-	424	
Masculin	4745	2125	2299	137	184	-	212	
Feminin	5157	1669	2305	940	243	-	212	

Sursa: Recensământul populației 2011

Procentul nupțialității (număr căsătorii la mia de locuitori) în orașul Valea lui Mihai este de 2,86, mult inferior procentelor la nivel național (4,8), respectiv județean (4,9). Este de asemenea relativ mică rata divorțurilor (număr divorțuri la mia de locuitori), aceasta fiind de 0,54 comparativ cu cea la nivel național (1,27) respectiv județean (1,28).

Evoluția numărului căsătoriilor arată o scădere semnificativă în oraș, în timp ce numărul divorțurilor este relativ scăzut, cu o scurtă perioadă în care a arătat cifre crescătoare.

Evoluția numărului de căsătorii și divorțuri în orașul VALEA LUI MIHAI în perioada 1990-2013

Nivelul de educație

Conform recensământului populației din 2011 nivelul de educație tipic populației orașului Valea lui Mihai este învățământul secundar inferior, mai exact 38,5 procente din totalul populației a absolvit gimnaziul. Ceva mai puțin, 23,9 de procente a absolvit liceul, respectiv 20,5 procente din populație școala profesională și de ucenici. Aceste procente sunt asemănătoare cu cele la nivel național, unde 44,2 procente au un nivel scăzut de educație scăzut sau mediu inferior (primar sau gimnazial), iar 41,4 procente din totalul populației are un nivel de școlarizare mediu (postliceal, liceal, profesional sau tehnic de maștri).

Diferența semnificativă apare la nivelele superioare respectiv fără școală absolvită. În timp ce la nivel național 14,4 procente din totalul populației stabile de 10 ani și peste are un nivel de educație superior, acest procent în cazul orașului Valea lui Mihai este de 6,8

procente. Este de asemenea foarte ridicată procentul celor fără școală absolvită, aceasta ridicându-se la 3 procente.

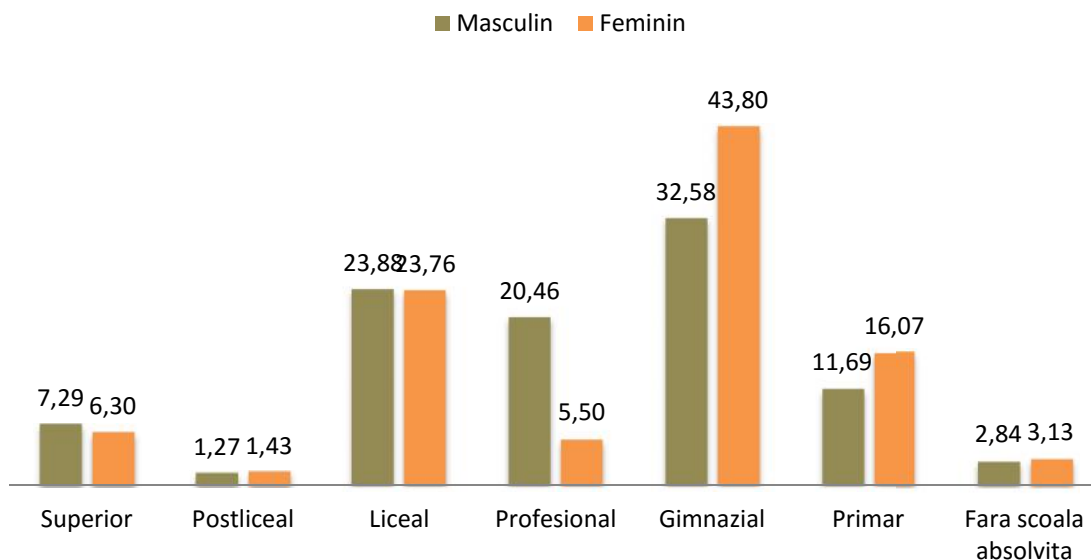
Tabel nr. 8 - Nivelul de educație a populației din orașul VALEA LUI MIHAI

Orașul VALEA LUI MIHAI	POPULA TIA STABILA DE 10 ANI SI PESTE TOTAL	NIVELUL INSTITUTIEI DE INVATAMANT ABSOLVITE										
		Superior			Post- liceal si de maișt ri	Secundar				Primar	Fără școală absolvita	
		Total	din care:			Total	Superior		Inferior (gimnaz ial)		Total	din care:
			Universi tar				Liceal	Profesion al si de ucenici				
Total, din care:	8759	593	532	119	6560	2086	1104	3370	1225	262	73	
Masculin	4159	303	271	53	3199	993	851	1355	486	118	29	
Feminin	4600	290	261	66	3361	1093	253	2015	739	144	44	

Sursa: Recensământul populației 2011

Analizând diferențele dintre bărbați și femei observăm a diferență în favoarea bărbaților. În timp ce bărbații sunt suprareprezențați la nivelele educaționale medii și superioare, femeilor le sunt caracteristice mai degrabă nivelele gimnaziale și primare.

Nivelul de educație a populației de peste 10 ani din orașul VALEA LUI MIHAI pe sexe (%)

Cauzele primordiale ale nivelului mai scăzut al educației comparativ cu media națională sunt multiple. Pe de o parte nivelul de educație a generațiilor mai în vârstă este mai scăzut. Acestei cauze se adaugă fenomenul abandonului școlar în special în cazul populației sărace și al romilor, respectiv migrația celor cu un nivel de educație mai ridicat.

Mișcarea naturală a populației

Mișcarea naturală a populației la nivelul orașului Valea lui Mihai este însumată în tabelul următor:

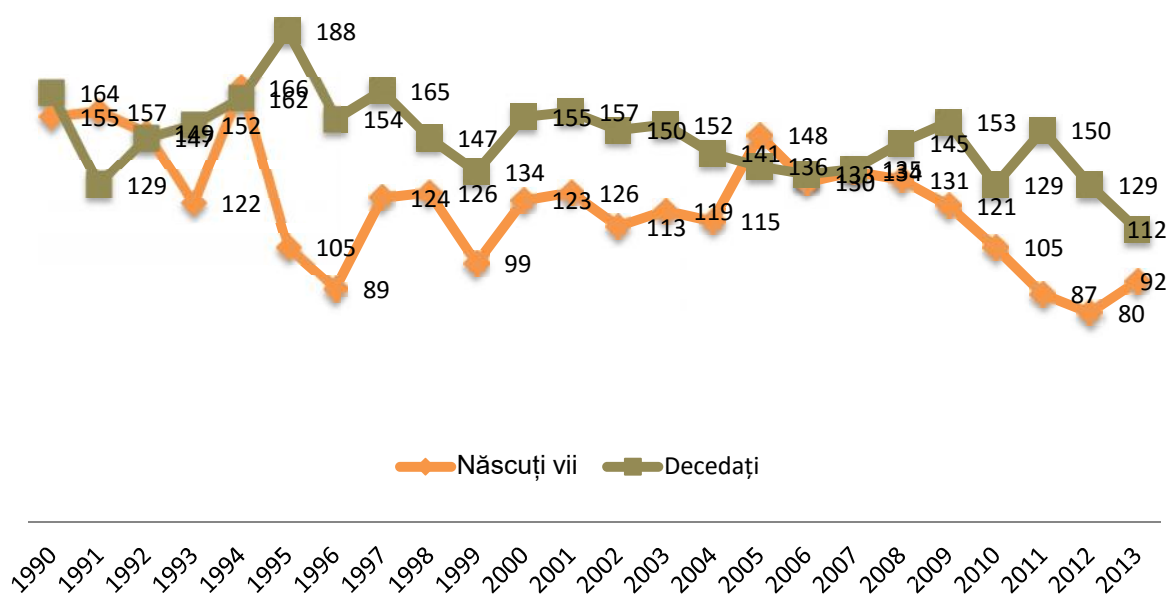
Tabel nr. 9 - Mişcarea naturală a populaţiei (număr persoane)

An	Născuţi vii		Decedaţi		Sporul natural	
	Jud. BIHOR	Oraş VALEA LUI MIHAI	Jud. BIHOR	Oraş VALEA LUI MIHAI	Jud. BIHOR	Oraş VALEA LUI MIHAI
2010	6348	100	7407	126	-1059	-26
2011	5902	73	7210	124	-1308	-46
2012	6210	75	7387	139	-1177	-64
2013	5947	95	7410	113	-1463	-18
2014		93		121		-28

Sursa – Evidenţa populaţiei, TEMPO

Evoluţia în timp a sporului natural prezintă o tendinţă negativă, unde numărul persoanelor decedate este în majoritatea cazurilor mai ridicată decât cea a naşterilor.

Mișcarea naturală a populației în orașul VALEA LUI MIHAI în perioada 1990-2013 (persoane)

Analizând mișcarea naturală, respectiv arborele vârstelor al orașului Valea lui Mihai, putem concluziona faptul că tendințele de spor natural negativ se vor amplifica în timp.

Starea de ocupare a forței de muncă și gradul de sărăcie

Structura populației ocupate pe activități ale economiei naționale la nivelul județului Bihor pe perioada ultimilor cinci ani este însumată în tabelul următor:

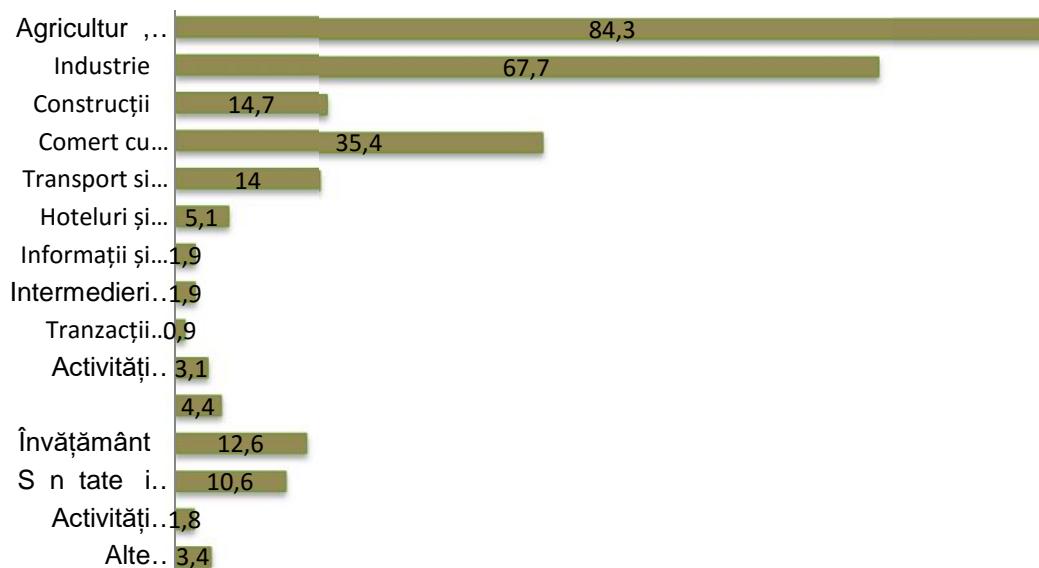
Tabel nr. 10 - Populația ocupată civilă pe activități ale economiei naționale la nivel de secțiune CAEN Rev.2 (mii persoane)

JUD. BIHOR	2010	2011	2012	2013
TOTAL, din care	215.2	214.3	218.4	216.1
Agricultură, silvicultură și pescuit	87.9	86.6	88.7	84.3
Industrie	65.7	66.6	66.8	67.7
Construcții	13.4	13.4	14.4	14.7
Comerț cu ridicata și cu amănuntul	34.4	35	35.1	35.4
Transport și depozitare	12.8	12.7	13.4	14
Hoteluri și restaurante	4.3	4.6	4.7	5.1
Informații și comunicații	1.6	1.4	1.8	1.9
Intermedieri financiare și asigurări	1.9	2.1	2	1.9
Tranzacții imobiliare	1	0.9	0.8	0.9
Activități profesionale științifice și tehnice	3.3	2.9	3.1	3.1
Administrație publică, apărare, asigurări sociale	5.1	4.7	4.6	4.4
Învățământ	13.1	12.6	12.6	12.6
Sănătate și asistență socială	13.5	11.1	11.1	10.6
Activități culturale și recreative	1.3	1.3	1.4	1.8
Alte activități și servicii	3	2.8	3.1	3.4

Sursa – INSSE Tempo online

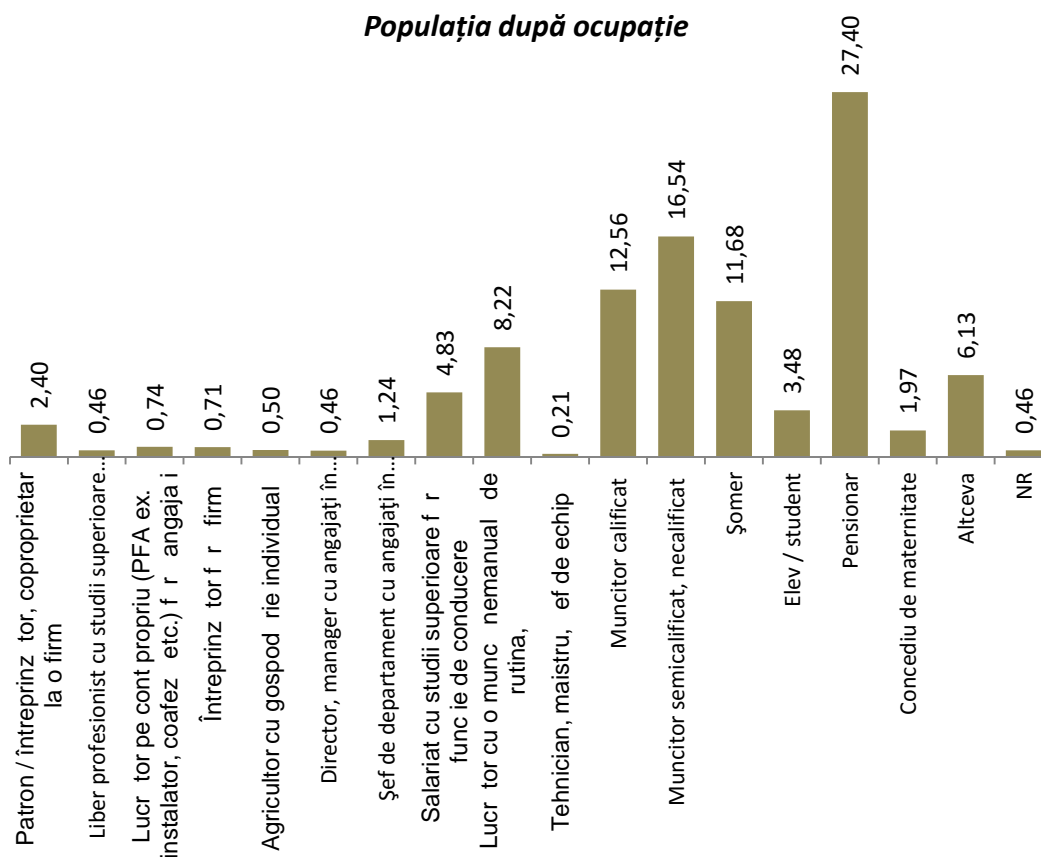

Populația ocupată civilă pe activități ale economiei naționale în 2013, județul Bihor (mii persoane)

Conform anchetei realizate în cadrul proiectului, principalele categorii ocupaționale, respectiv ponderea acestora în populația din Valea lui Mihai sunt următoarele: întreprinzător 4,8 procente, angajat 43,8 procente, pensionar 27,2 procente respectiv celelalte categorii inactice pe piața muncii 24,2 procente.

În ceea ce privește piața forței de muncă, cele mai dese profesii ale populației (peste 1% din populație) sunt cel de dulgher, mecanic auto, pantofar, vânzător comercial, comerciant, zidar, lăcătuș, inginer agricol, agricultor, șofer, profesor, electrician respectiv confecționar. Din profesiile cele mai dese se conturează deja faptul că majoritatea populației are ocupații care se încadrează în categoriile de muncă calificată sau necalificată, dar preponderent manuală/fizică. Ocupațiile, respectiv statutul ocupațional al populației din Valea lui Mihai pe piața muncii arată în felul următor:

Ancheta Valea lui Mihai, N=429, r=+/-4,62%, P=95%

După cum se poate vedea în graficul de mai sus, segmentul întreprinzătorilor este unul foarte redus: doar 4,81 la sută din populația totală a orașului deține o afacere, în schimb procentul celor pensionați este cel mai mare (27%).

Categoria *angajaților* este cea mai numeroasă dintre categoriile active pe piața muncii; aici se regăsesc 43,8 la sută din populația orașului. (Vorbim aici despre: director, manager cu angajați în subordine, șef de departament cu angajați în subordine, salariat cu studii superioare fără funcție de conducere, lucrător cu o muncă nemanuală de rutină, cu educație medie sau inferioară, tehnician, maestru, șef de echipă, muncitor calificat, muncitor semicalificat, necalificat). Dintre aceste categorii cea mai largă populație este cel al *muncitorilor necalificați* (16,5%) respectiv a *muncitorilor calificați* (12,6%).

Categoriile inactice pe piața muncii (șomer, elev/student sau pensionar, concediu de maternitate, alte situații) însumează 51,12 procente din populația de peste 18 ani a orașului. Din populația inactivă *pensionarii* au o pondere de 27 la sută.

O treime (32,2%) din totalul angajaților în județul Bihor lucrează în domeniul agricol, fiind urmat de industrie (25,9%). Semnificativă este încă procentul comerțului, unde lucrează 13,5 procente din totalul angajaților din județ. Deși în procente diferite, profilul este asemănător și în orașul Valea lui Mihai, unde industria, agricultura și comerțul sunt cele mai importante trei domenii de activitate. Din totalul de 4083 de angajați în oraș în 2010, 1939 persoane au lucrat în exploatații agricole cu personalitate juridică. De menționat de asemenea că 1923 de persoane au lucrat în agricultură în exploatații fără formă juridică, majoritatea fiind ocupați și în industrie și comerț.

Tabel nr. 11 - Persoane (număr total) care au lucrat în agricultură, după statutul juridic al exploatațiilor agricole

An 2010	ORAS VALEA LUI MIHAI	JUDET BIHOR
Total , din care:	3862	227280
Exploatații agricole fără personalitate juridică	1923	112871
Exploatații agricole cu personalitate juridică	1939	114409

Sursa – Recensământul agricol 2010

Numărul mediu al salariaților în 2013 în Valea lui Mihai a fost de 3928 persoane. Raportat la numărul populației active din localitate aceasta înseamnă un grad de ocupare de 71,6 procente, superior datelor înregistrate la nivel național (35,3%) și județean (42,3%).

Deși în perioada ultimilor cinci ani s-a înregistrat o scădere în numărul angajaților, analizând pe o perioadă mai lungă de timp tendințele sunt într-un trend crescător. După 1990 numărul cel mai mic de salariați la nivelul orașului s-a înregistrat în perioada 1998-

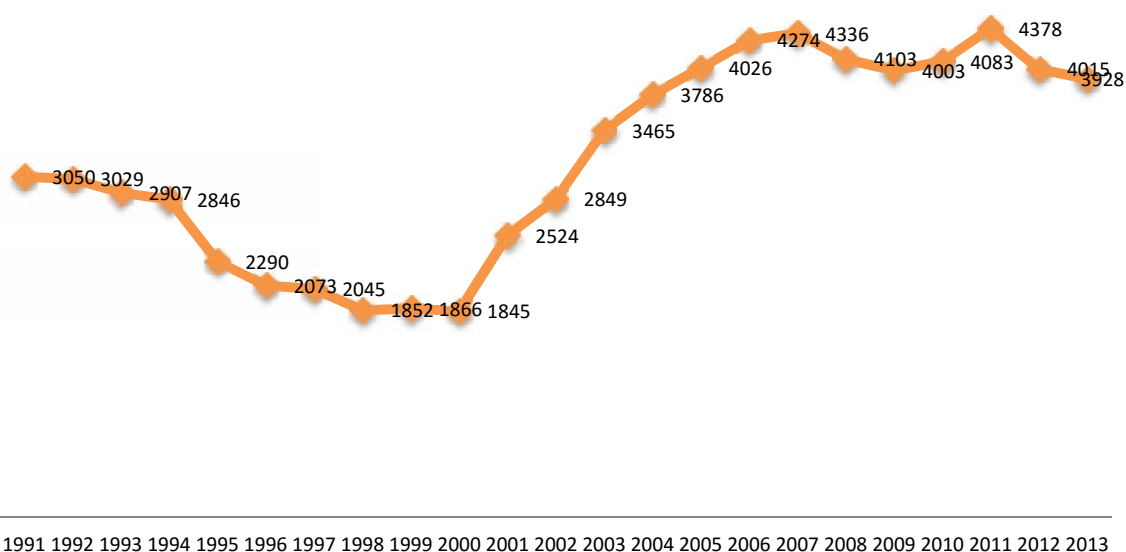
2000, când au fost înregistrați puțin peste 1800 angajați, numărul cel mai ridicat fiind în 2007 cu un număr de peste 4 mii de angajați.

Tabel nr. 12 - Numărul mediu al salariaților

AN	Oraș Valea lui Mihai (număr persoane)	JUD. Bihor (număr persoane)
2010	4083	146551
2011	4378	144475
2012	4015	143590
2013	3928	145900

Sursa – INSSE Tempo online

Evoluția numărului salariaților în orașul VALEA LUI MIHAI în perioada 1991-2013 (persoane)

Deși există încă un potențial de creștere în privința numărului salariaților, cifra acestora este una satisfăcătoare, fiind importantă susținerea acestora la nivel local.

Din surse ale anchetei cunoaștem faptul că în Valea lui Mihai numai 3,3 procente din populația ocupată are o activitate secundară aducătoare de venit, procent semnificativ

mai scăzut decât media județeană de 13,7 procente. Dintre cei care au „o a doua slujbă” ponderea activităților agrare reprezintă peste jumătate, adică 56,1 la sută. În rest mai întâlnim activități care sunt industriale (7,5%), construcții (7,3%) dar și o pondere însemnată de activități din domeniul serviciilor (29%). Deci, *agricultura și serviciile* constituie surse alternative de venit – desigur, o altă alternativă este *munca în străinătate*, dar ei de facto lipsesc fizic din spațiul orașului.

Majoritatea populației lucrează în oraș: numai 6,9% din populație este nevoit să facă naveta la locul de muncă, în cele mai multe cazuri în Carei, Oradea, respectiv în localitățile din apropiere sau în străinătate.

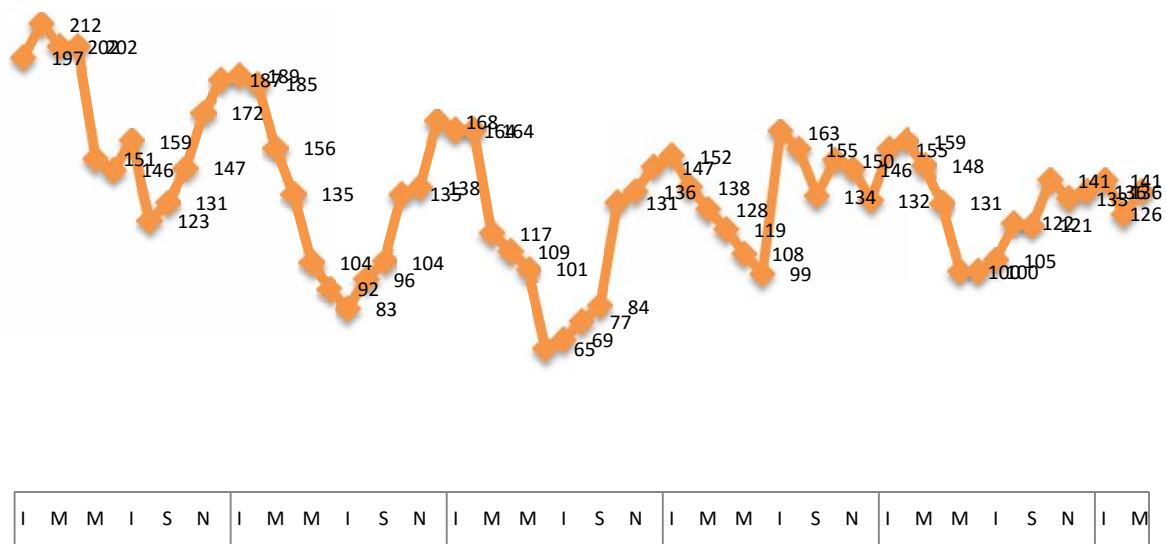
Comparativ cu gradul ridicat de ocupare la nivel local, numărul șomerilor înregistrați a fost 136 în 2014, din care 51 sunt femei. Aceste date arată o rată a șomajului la nivel local de 1,49 procente, mult inferior celui la nivel național (4,83) și județean (4,21). De menționat că rata șomajului la femei este mai scăzută decât cea a bărbaților, o tendință inversă decât la nivel național.

Tabel nr. 13 - Evoluția numărului șomerilor înregistrați și rata șomajului

Anii	Șomerii înregistrați la Agențiile pentru ocuparea forței de muncă (număr persoane)	din care: femei (număr persoane)	Rata șomajului - total (%)	Rata șomajului - femei (%)
2010	187	63	1,67	1,38
2011	168	61	2,11	1,82
2012	147	54	1,61	1,02
2013	132	58	1,77	1,33
2014	136	51	1,49	1,21

Sursa – A.J.O.F.M.

Evoluția numărului de șomeri în orașul VALEA LUI MIHAI în perioada 2010-2014 (persoane)

Evoluția numărului de șomeri în ultimii patru ani arată o tendință scăzătoare cu fluctuații semnificative pe parcursul unui an: nivelele cele mai scăzute înregistrându-se pe perioada lunilor de vară.

Din considerente juridice/legislative și birocratice o parte dintre cei care nu lucrează nu mai sunt înregistrați oficial ca și șomeri, însă numărul celor care nu au o slujbă formală constantă și stabilă este mai mare decât rata șomajului înregistrat oficial (de 3-4 la sută). Conform anchetei realizate în oraș lipsa unui loc de muncă stabil este o situație des întâlnită. Aproape 12% din populația de peste 18 ani nu are un loc de muncă în momentul de față. Mai mult, poziția de șomer pare a fi o experiență destul de larg răspândită în rândul celor cu vârsta activă: 26,8 la sută au fost șomeri cel puțin o dată în ciclul vieții de până acum, iar 23,4 la sută din populația a experimentat statutul de șomer chiar de mai multe ori. În schimb 46,9 la sută din populația nu a fost șomer niciodată.

În ceea ce privește diferitele tipuri asigurări, marea majoritate (80,8%) deține asigurare obligatorie de sănătate, iar 6 la sută din populație deține și o asigurare facultativă,

privată de sănătate. 7,1 la sută din populație deține și o asigurare de viață. Procentul mare a celor care nu dețin asigurare de sănătate, respectiv asigurare socială poate deveni o problemă în viitor, lipsa unei pensii la bătrânețe sau neacoperirea costurilor medicale poate deveni o problemă socială majoră dacă procentul celor fără asigurare este ridicat.

Venitul mediu net estimat pentru o gospodărie din Valea lui Mihai este de *1241,11 RON*. Cele mai importante tipuri de venituri sunt *salariile, pensiile și alte ajutoare*, alocații de la stat, respectiv în mică măsură *profitul* realizat din întreprinderi sau activități individuale.

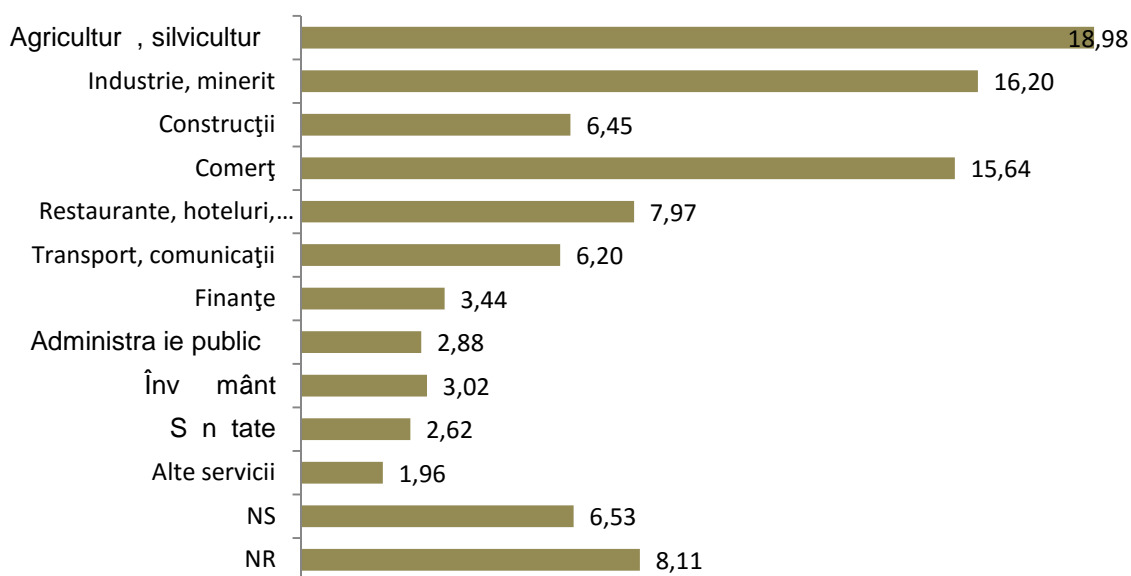
Astfel, *salariile* reprezintă un venit în 46,38 la sută dintre gospodări, valoarea medie a acestora fiind de *1805 RON*. Pensiile și alocațiile, ajutoarele de la stat (șomaj, alocații pentru copii, indemnizație pentru creșterea copilului) reprezintă surse de venit pentru 43,35 la sută dintre gospodării, și au o valoare medie de *713 RON*. Profitul realizat de pe urma întreprinderilor sau al activităților individuale reprezintă un venit în cazul a 1,86 la sută dintre gospodării, venitul mediu obținut din această sursă fiind de 1098 RON. Alte tipuri de venit nu sunt prezente în rândul populației într-un număr semnificativ, sunt mai degrabă cazuri particulare de alte surse neregulate de venit.

Potențial antreprenorial

Dacă ar putea alege, *42,6 la sută din populația orașului ar lucra ca angajat*, 20,9 la sută ca antreprenor, 13,4 la sută ca lucrător pe cont propriu, iar 12 la sută din populația a ales nici una din aceste variante (aproape de media națională). În ceea ce privește domeniul de activitate preferat, graficul de mai jos ne arată informațiile în acest sens.

În graficul de mai jos sunt prezentate domeniile de ocupare preferate de populația din oraș (procente cumulate).

Domenii de ocupație preferate

Ancheta Valea lui Mihai, N=429, r=±4,62%, P=95%

În ceea ce privește *potențialul antreprenorial*, 22,6 la sută din populația adultă a orașului s-a gândit în ultimul timp la posibilitatea (cel puțin teoretică) să pornească o afacere. Cele mai des întâlnite idei de afaceri sunt legate de comerț 22 procente; construcții 9,5 procente, agricultură 8,5 procente; respectiv turism 6 procente.

Potențialii antreprenori ar dori să deschidă posibilă afacere în localitatea natală, Valea lui Mihai (58,1%), undeva în interiorul județului Bihor (21,7%), pe teritoriul Ardealului (3,3%) sau în țară (4,4%), respectiv în străinătate (8,1%).

Potențial migrator

O problemă serioasă a localității ține de migrarea tinerilor din oraș. În ceea ce privește planurile de viitor a populației, respectiv dorința acestora de a migra în alte localități, sau în străinătate, tabelul de mai jos ne oferă informații în acest sens.

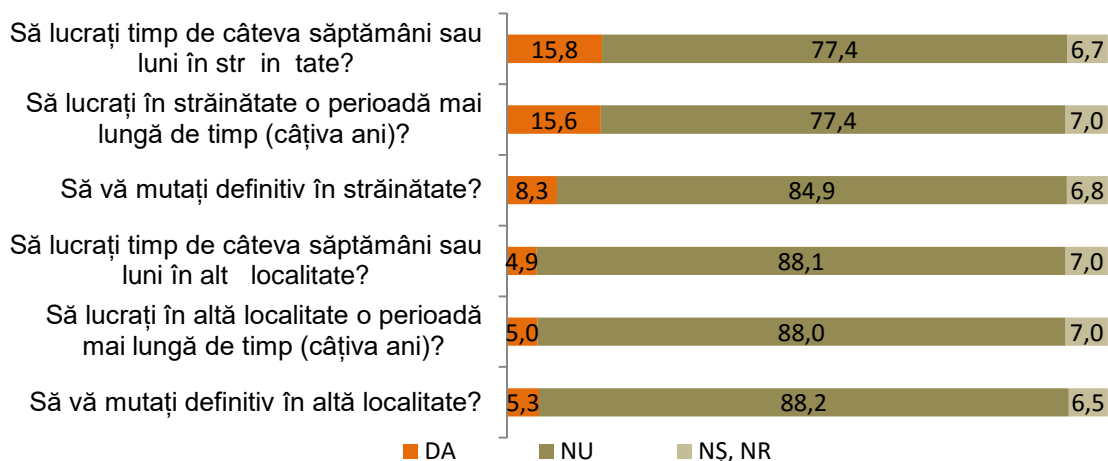
Tabelul nr 14. *Potențial migrator în cazul populației din Valea lui Mihai*

Vă planificați în viitor:	DA %	NU %	NȘ/NR %
Să lucrați timp de câteva săptămâni sau luni în străinătate?	15,8	77,4	6,7
Să lucrați în străinătate o perioadă mai lungă de timp?	15,6	77,4	7
Să vă mutați definitiv în străinătate?	8,3	84,9	6,8
Să lucrați timp de câteva săptămâni sau luni în altă localitate?	4,9	88,1	7
Să lucrați în altă localitate o perioadă mai lungă de timp?	5	88	7
Să vă mutați definitiv în altă localitate?	5,3	88,2	6,5

Ancheta Valea lui Mihai, N=429, r=+/-4,62%, P=95%

Succint, maxim 16 procente din populația totală ar părăsi orașul pentru perioade mai scurte de timp, potențialul migrator fiind de aproximativ 10 procente. Marea majoritate a acestora ar părăsi localitatea alegând mutarea definitivă în străinătate în timp ce alții s-ar muta definitiv într-un alt oraș din țară. Majoritatea celor care doresc să părăsească orașul sunt tineri, tendința scăzând o dată cu vârsta.

Potenţial migratoric în Valea lui Mihai

Ancheta Valea lui Mihai, N=429, r=+/-4,62%, P=95%

Probleme cu care se confruntă populaţia

În cadrul anchetei realizate la nivelul oraşului respondenţii au fost rugaţi să indice trei probleme importante cu care se confruntă localitatea. Cele mai des întâlnite sunt *problemele legate de infrastructură*. La această întrebare numărul celor care nu au dorit sau nu au putut să răspundă este de aproximativ 10 procente din respondenţi, o valoare mult mai mică decât în cazul realizărilor din oraş.

Astfel, cele mai mari probleme în comunitate sunt cele legate de *starea drumurilor, de canalizare, lipsa locurilor de muncă, problemele legate de calitatea apei potabile* respectiv, într-un procent mai mic starea ştrandului din localitate. Persoanele şi/sau instituţiile responsabile cu rezolvarea acestor probleme sunt, în ordinea menţiunilor: consiliul local, primarul oraşului, primăria din oraş respectiv guvernul României.

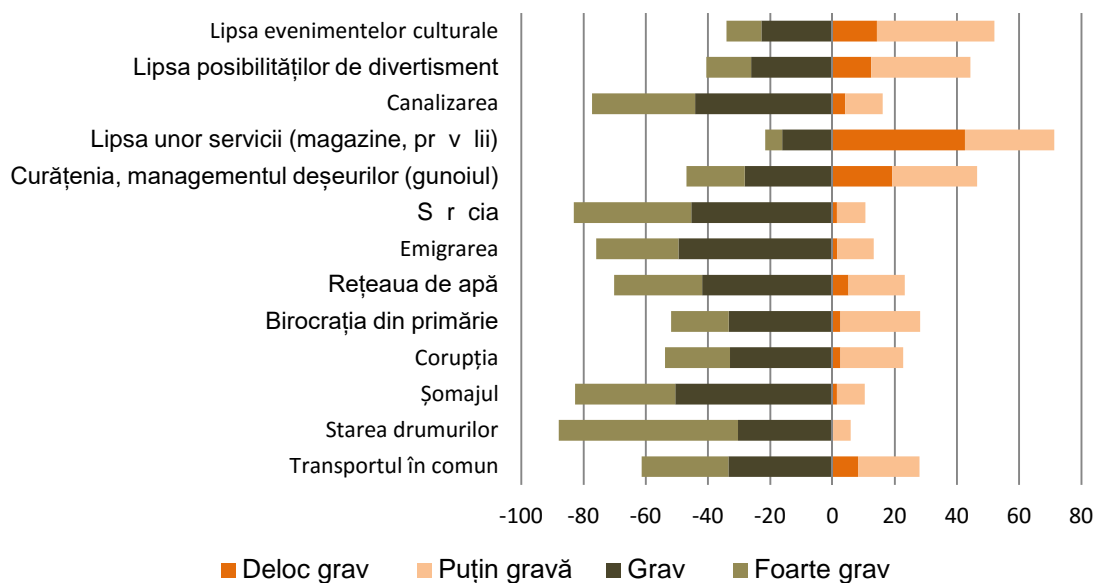
Următorul tabel se referă de asemenea la problemele comunității locale. În acest caz respondenții au fost rugați să clasifice problemele menționate în funcție de gravitatea acestora.

Tabelul nr. 15. *Gravitatea problemelor cu care se confruntă populația - %*

<i>Problema</i>	<i>Deloc gravă</i>	<i>Puțin gravă</i>	<i>Gravă</i>	<i>Foarte gravă</i>	<i>NS</i>	<i>NR</i>
Transportul în comun	8.16	19.76	33.49	27.88	3.85	6.86
Starea drumurilor	0.23	5.62	30.42	57.58	1.86	4.29
Șomajul	1.39	9.03	50.52	32.22	2.29	4.54
Corupția	2.59	20.18	32.92	20.91	16.81	6.60
Birocrația din primărie	2.51	25.68	33.36	18.54	13.55	6.37
Rețeaua de apă	5.08	18.17	41.94	28.25	2.28	4.29
Emigrarea	1.56	11.74	49.51	26.45	4.59	6.15
Sărăcia	1.42	9.11	45.37	37.75	1.83	4.52
Curățenia, managementul deșeurilor	19.26	27.24	28.25	18.69	2.04	4.52
Lipsa unor servicii (magazine, prăvălii)	42.53	28.77	16.21	5.47	1.58	5.44
Canalizarea	4.14	11.97	44.21	33.14	2.25	4.29
Lipsa posibilităților de divertisment și de petrecere a timpului liber	12.40	31.98	26.18	14.42	7.96	7.05
Lipsa evenimentelor culturale	14.27	37.77	22.87	11.19	6.58	7.32

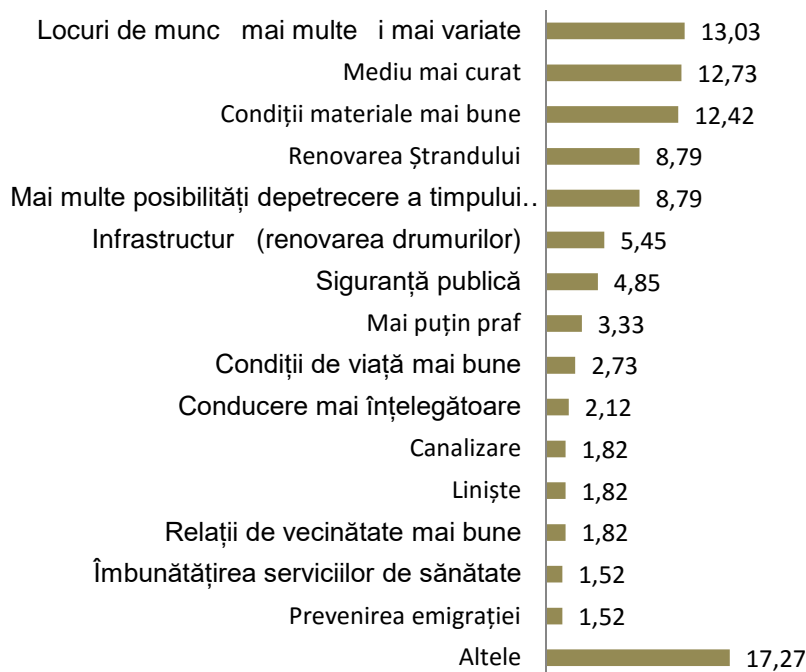
Ancheta Valea lui Mihai, N=429, r=+/-4,62%, P=95%

Probleme în Valea lui Mihai

Ancheta Valea lui Mihai, N=429, r=+/-4,62%, P=95%

Nevoile populației

Ancheta Valea lui Mihai, N=429, r=+/-4,62%, P=95%

Infrastructură și echiparea edilitară

Căile de acces

Principalele căi de acces sunt reprezentate de drumul european E671 care realizează legătura orașului VALEA LUI MIHAI cu municipiul ORADEA și SATU-MARE, care străbate orașul de la sud la nord, intersectând DN 19C în interiorul localității. Aceste drumuri sunt foarte importante pentru circulație, având o importanță sporită și de numărul mare de navetiști care folosesc aceste drumuri.

Rețeaua de străzi secundare, mici, parcuri, trotuare, administrate de Consiliul Local VALEA LUI MIHAI are în prezent o lungime de aproximativ 55,63 km, din care 52,18 km drumuri și 3,45 km trotuare.

Tabel nr.16 - Structura rețelei de străzi mici, parcuri, trotuare din orașul VALEA LUI MIHAI

Categorie drum	Număr	Total km drumuri	Total km trotuare	Total km alei pietonale	Număr locuri de parcare
Drum comunal	2	2.79	0	0	0
Drum vicinal	0	0	0	0	0
Străzi	98	52,18	3.45	0	4
TOTAL	100	54.97	3.45	0	4

Sursa – Biroul Urbanism, Primăria VALEA LUI MIHAI

Exceptând drumurile principale E671 respectiv DN19C, starea tehnică a drumurilor în localitatea VALEA LUI MIHAI este precară, doar 11,08 procente din drumuri fiind asfaltate.

Practic, cea mai mare parte din drumuri nu este modernizată, drumurile sunt pietruite, cu balast sau balast în amestec cu pietriș și se încadrează în categoria de trafic ușor. Accesul pietonal este slab dezvoltat, nu sunt amenajate trotuare decât pe o lungime de 3,45 km, acostamentele sunt în marea majoritate din pământ înierbat.

Sistemul de colectare și evacuare ape pluviale aferent drumurilor este ineficient, deoarece este realizat din șanțuri de pământ, în mare parte colmatate. În aceste condiții, nu se realizează un drenaj corespunzător al apelor pluviale și prin urmare starea drumurilor este direct afectată.

Tabel nr.17 - Detalierea structurii rețelei de drumuri din orașul VALEA LUI MIHAI

Categorie drum	Lungime drumuri (km)			
	Total (km), din care:	Drumuri asfaltate	Drumuri de pământ	Drumuri Reabilitate* / modernizate in perioada 2008- 2013
Drum comunal	2,79	0	2,79	0
Drum vicinal	0	0	0	0
Străzi	52,18	5,78	36,4	10
TOTAL	54,97	5,78	39,19	10

Sursa – Biroul Urbanism, Primăria VALEA LUI MIHAI

Transportul

Principalele căi de acces în oraș sunt linia feroviară și drumurile naționale. Orașul Valea lui Mihai este racordată la calea ferată extracarpatică prin care se realizează legătura principalelor centre urbane din Câmpia Tisei (Satu-Mare, Oradea, Arad, Timișoara). Spre vest apare o ramificație de la Valea lui Mihai la NYIRABRANY, cu trecere în Ungaria, care permite legături internaționale.

Alături de transportul feroviar de persoane transportul public interjudețean este asigurat de mai mulți operatori economici cu autocare, autobuze, microbuze. Pe teritoriul orașului sunt amenajate 5 stații de autobuz.

Alimentare cu apă si apa uzată

Rețeaua de alimentare cu apă

În orașul VALEA LUI MIHAI, principala sursă de apă o constituie apa subterană, alimentarea cu apă realizându-se prin extragerea din puțuri forate. Există 5 puțuri forate, din care 4 funcționează în prezent, una fiind nefuncțională.

Sistem de colectare si depozitare

Apa extrasă din puțuri este colectată într-un depozit de un rezervor cu o capacitate totală de 500 mc. Tratarea și potabilizarea apei se face printr-o preclorinare cu hipoclorit și trecerea acesteia prin stația de filtrare și clorinare înainte de depozitare.

Stația de tratare a apei este în curs de realizare cu scopul de a asigura locuitorilor din VALEA LUI MIHAI apă potabilă. Cu toate acestea, sistemul de alimentare cu apă funcționează corespunzător, apa extrasă SE INCADREAZĂ în parametrii igienico-sanitari impuși de lege.

Rețeaua de alimentare cu apă are o lungime totală de 56 km și a fost pusă în funcțiune în 2007-2013. Există de asemenea un număr de 5 de cișmele stradale care asigură alimentarea cu apă potabilă a celor neracordați la sistem.

Din totalul de 3701 de locuințe, până în acest moment la sistemul de alimentare cu apă sunt racordate 2625, adică un procent de 70,93%.

Tabel nr.18 - Tipuri de utilizatori ai serviciilor de alimentare cu apă 2013 -2014:

TIPURI DE UTILIZATORI		Nr. racordate la rețea alimentare cu apă
POPULAȚIE	CASE PARTICULARE (nr. contracte, în toate cartierele orașului)	2625
	Contracte individuale la blocuri	0
	Contracte cu asociațiile de proprietari și locatari	0
UNITĂȚI	AGENȚI ECONOMICI	70
	UNITĂȚI SOCIALE (școli, grădinițe, dispensar, piață, unitatea de pompieri)	10
TOTAL		2705

Consumul de apă potabilă a orașului în 2014 a fost de 827 metri cubi/zi, aceasta reprezentând o medie de 74,33 litrii/persoană. Consumul localității a crescut cu 27,8 procente comparativ cu 2010.

Tabel nr. 19 - Consumul de apă potabilă în orașul VALEA LUI MIHAI în perioada 2010-2014:

ANUL	CONSUM metri cubi / zi
2010	647
2011	527
2012	793
2013	849
2014	827

În România, Ordinul ministrului sănătății 536/1997 pentru aprobarea Normelor de igienă și a recomandărilor privind mediul de viață al populației, prevede, între altele, cantitatea minimă de apă pe zi pentru un locuitor, care trebuie să fie de minim 50 litri (în scopul

acoperirii necesarului fiziologic, igienei individuale și pregătirii hranei). În cazul orașului Valea lui Mihai atât capacitatea cât și consumul real depășește această cantitate.

Surse de poluare a apei în oraș

Poluarea apei subterane se datorează folosirii îngrășămintelor chimice în agricultură, existenței unor fose rudimentare folosite de gospodăriile locale, dar și datorită structurii solului. Elementele cele mai poluante sunt fierul, manganul, nitrații și cei mai periculoși nitriții.

Prețurile și tarifele practicate

Potrivit prevederilor Hotărârii Consiliului Local Valea lui Mihai nr. 98 începând cu data de 01.11.2009 se aplică următoarele prețuri pentru apa potabilă livrată în orașul Valea lui Mihai:

- Preț pentru populație – 1,83 lei/mc
- Preț pentru restul de utilizatori – 1,83 lei/mc

Prețurile la apă pentru populație și restul utilizatori conțin TVA în cotă de 24%.

Din informațiile analizate, este mai mult decât evident faptul că standardele minime sunt acoperite, localitatea ar avea însă un necesar de apă potabilă mai mare. În acest sens este nevoie de depunerea unor eforturi din partea autorităților locale în sensul lărgirii rețelei și a capacității acesteia. Soluțiile conturate de reprezentanții autorităților locale sunt următoarele:

- Extindere front de captare și rețea aducțiune – 5 l/s - 350 ml
- Reabilitare stații tratare existente – 2900 mc/zi
- Extindere rețea distribuție având în vedere tendința de dezvoltare a localității – 5000 ml
- Extindere gospodărie apă – capacitate stocare 1000 mc

- Capacitate pompare 2900 mc/zi
- Extinderea rețelei de alimentare cu apă pe străzile înființate în 2007, aprox. 56.000 ml.

Rețeaua de ape uzate

În prezent, rețeaua de canalizare este în curs de execuție, pe toată raza localității. Se vor realiza 56 km de rețea și 3670 de racorduri.

Autoritatea locală dorește implementarea extinderii sistemului de colectare și epurare a apei uzate pentru o suprafață de 56 km, cu execuție de racorduri și branșamente - proiect ce urmează a fi implementat din aceeași sursă de finanțare.

Rețeaua de colectare a apelor pluviale din orașul Valea lui Mihai este formată din șanțuri și rigolele de scurgere a apelor pluviale, însă acestea sunt parțial colmatate și există riscul ca localitatea să fie inundată de fiecare dată când va ploua mai abundent.

Odată cu realizarea proiectelor de modernizare a străzilor, se vor realiza și sistemele de canalizare pluvială aferente străzilor respective.

Energia termică

Sistem de termoficare propriu - Alimentare cu gaze

Orașul Valea lui Mihai este alimentat cu gaze naturale de la magistrala Pișcolt, care trece la 20 km de localitate. Volumul de gaze naturale, distribuite în localitate de către S.C. E-ON GAZ DISTRIBUȚIE S.R.L. au fost următoarele:

- în anul 2013 a fost de 3.418.452 mc din care 1.831.354 mc consumatorilor casnici, 377.356 mc instituțiilor, 710.898 mc industriei, 498.844 mc sectorului comercial (comerț, hoteluri, ateliere, etc.)

- în anul 2014 a fost de 3.139.807 mc din care 1.498.090 mc consumatorilor casnici

Încălzire pe lemne

Cantitatea de lemne vândută exclusiv populației orașului Valea lui Mihai, de către Regia Națională a Pădurilor Romsilva – Direcția Silvică Bihor este de 1650 tone în anul 2014 respectiv 1800 t în anul 2013.

Rețeaua de iluminat public

Sistemul de iluminat public reprezintă ansamblul format din puncte de aprindere, cutii de distribuție, cutii de trecere, linii electrice de joasă tensiune subterane sau aeriene, fundații, stâlpi, instalații de legare la pământ, console, corpuri de iluminat, accesorii, conductoare, izolatoare, cleme, armături, echipamente de comandă, automatizare și măsurare utilizate pentru iluminatul public.

Rețeaua de iluminat public din orașul Valea lui Mihai aparține primăriei Valea lui Mihai și are o lungime de 55 km.

Tabel nr.20 - Infrastructura rețelei de alimentare a iluminatului public

Denumire	An 2010	An 2011	An 2012	An 2013	An 2014
Stâlpi de iluminat aparținând primăriei Valea lui Mihai	55	55	55	55	55
Corpuri de iluminat	600	615	625	630	650

Sursa: Primăria Valea lui Mihai

Din cele 650 corpuri de iluminat cele pe LED sunt 0 bucăți, pe sodiu 80 bucăți, 120 bucăți, economice 450 bucăți.

Consumul de energie, după estimativul pe 2015 pentru 3 instituții importante și în același timp mari consumatoare de energie, se observă o tendință de creștere a consumului. Acest lucru presupune luarea unor măsuri de optimizare a consumurilor energetice printr-o exploatare rațională a instalațiilor și eliminarea factorilor de consum excesiv din aceste unități.

Tabel nr.21 - Consumuri de energie, pe tipuri de consumatori din oraș VALEA LUI MIHAI

Tipuri de utilizatori	Consumuri anuale (kwh)		
	2013	2014	2015 estimat
Primărie	469 800	470 000	475 000
Colegiul Agricol Nr. 1 Valea lui Mihai	20 990	22 625	23 500
Școala Gimnazială Zelk Zoltan	26337	30618	36 743
TOTAL	517 127	523 243	535 243

Sursa: Primăria VALEA LUI MIHAI

Poșta și telecomunicații

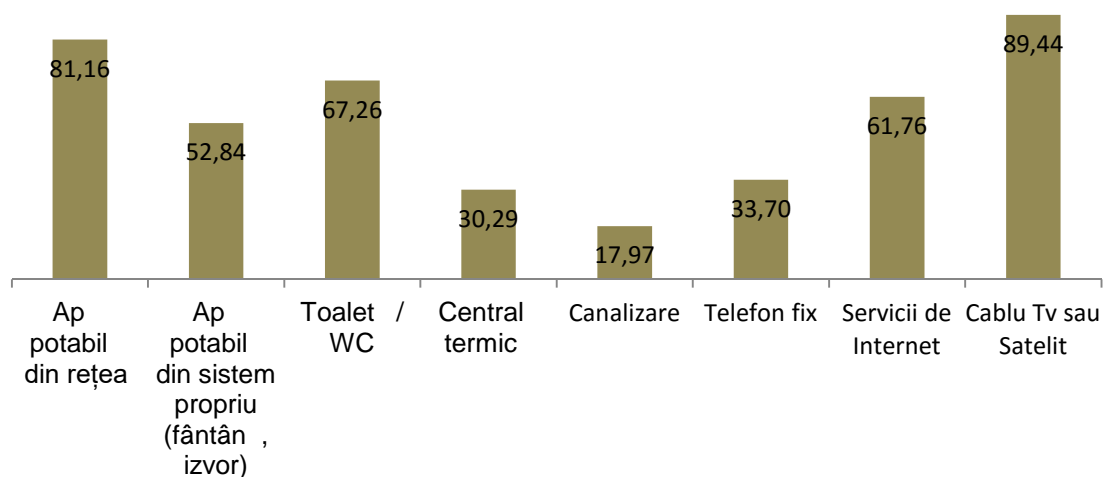
Pe teritoriul orașului Valea lui Mihai funcționează un oficiu poștal care asigură toate serviciile poștale oferite de compania Poșta Română. Orașul este conectat la serviciile de telefonie fixă ROMTELECOM respectiv RCS&RDS S.A., serviciile de telefonie mobilă cu acoperire corespunzătoare pentru toate zonele din localitate - VODAFONE, ORANGE, COSMOTE, RCS&RDS S.A servicii de televiziune prin satelit, DOLCE, FOCUS SAT și BOOM TV, televiziune prin cablu RCS&RDS S.A. Rețeaua de internet este asigurată de ROMTELECOM și RCS&RDS S.A.

Atât cantitatea cât și calitatea serviciilor sunt mulțumitoare, neexistând probleme majore în acest sens.

Dotarea locuințelor și a gospodăriilor

Locuințele din Valea lui Mihai au în medie 3,2 camere și au fost construite în medie în anul 1962. Deci sunt *relativ vechi și dotate la nivel mediu*. Clar, se pot constata deficiențele care rezulta din starea proastă a infrastructurii primare.

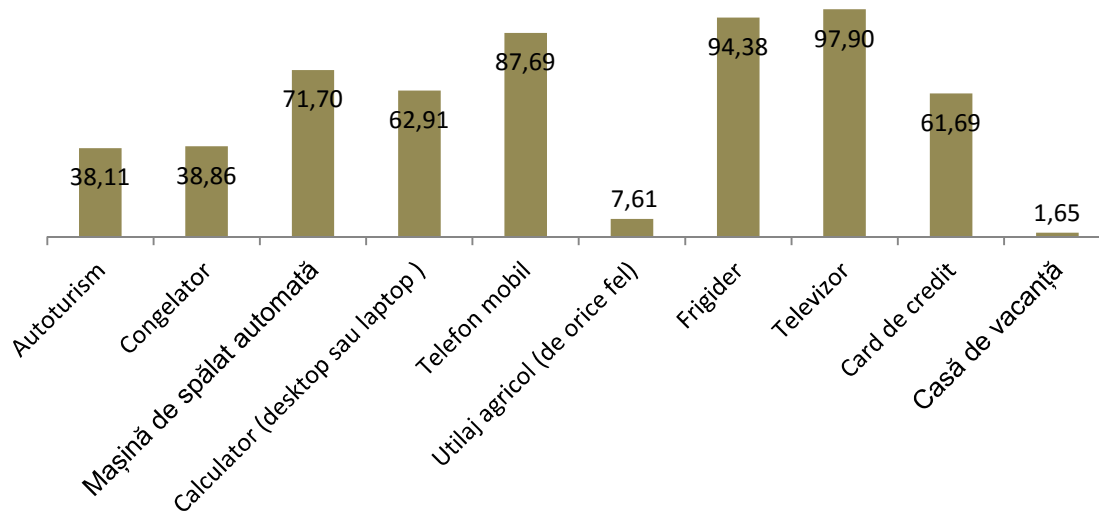
Dotările gospodăriilor

Ancheta Valea lui Mihai, N=429, r=+/-4,62%, P=95%

Dotările din cadrul locuințelor, respectiv diferitele bunuri de valoare aflate în proprietatea gospodăriilor pot fi vizualizate în graficul următor.

Bunuri în dotarea gospodăriilor

Ancheta Valea lui Mihai, N=429, r=+/-4,62%, P=95%

Infrastructura de sănătate și asistență socială

Serviciile de sănătate

Pentru asigurarea **sănătății umane**, în orașul Valea lui Mihai funcționează **Spitalul Municipal „Dr. Pop Mircea” Marghita – Secția exterioară Valea lui Mihai**. Această clasă include unități care deservește unitatea administrativ-teritorială și care se limitează la afecțiuni cu grad mic de complexitate.

Totodată, în localitate funcționează șapte cabinete medicale familiale și patru cabinete de specialitate – cabinete medicale stomatologice individuale.

Tabel nr.22 - Furnizori de servicii de sănătate

NR. CRT.	Furnizori de servicii de sănătate	Unitate de stat / Privată
1.	Spitalul Municipal „Dr. Pop Mircea” Marghita – Secția exterioară Valea lui Mihai	Stat
2.	Centrul de Asistență Medico - Socială Valea lui Mihai	Stat
3.	Policlinica Medorest	Privată

Sursa - Primăria orașului Valea lui Mihai

Tabel nr.23 - Indicatori servicii de sănătate

Indicatori	Spitale		Cabinete Medicale Stomatologice Individuale		Cabinete Medici de Familie		Farmacii	
	De stat	Particular	De stat	Particular	De stat	Particular	De stat	Particular
Numărul unităților	1	-	-	4	-	7	-	3
Numărul de paturi	22	-	-	-	-	-	-	-
Numărul de medici specialiști	8	-	-	4	-	-	-	-
Numărul de asistente	6	-	-	4	-	8	-	-

Sursa - Primăria orașului Valea lui Mihai

Tabel nr.24 - Indicatori servicii de sănătate

Nr. Crt.	Indicatori	2014	2013	2012	2011	2010
1	Număr medici de familie	7	7	7	7	7
2	Număr medici specialiști	34	24	20	10	10

Sursa - Primăria orașului Valea lui Mihai

Spitalul Municipal „Dr. Pop Mircea” Marghita – Secția exterioară Valea lui Mihai este o unitate care oferă pacienților o gamă tot mai largă de servicii medicale, oferind servicii medicale bolnavilor din localitate și localitățile din microregiune și în care aproximativ 444 de bolnavi se internează anual aici. Spitalul este format din secția Medicină internă și laborator.

Serviciile de asistență socială

Potrivit prevederilor Legii nr. 448/2006 republicată, rolul autorității locale este de a monitoriza în condiții optime atribuțiile și obligațiile care le revin asistenților personali în vederea ameliorării situației persoanelor cu handicap grav astfel încât să primească îngrijire specială la nivelul la care starea lor o cere.

Îngrijirile ce li se acordă pot permite persoanelor bolnave să-și valorifice potențialul fizic, intelectual, spiritual, emoțional și social, în pofida handicapului de care suferă.

În prezent în cadrul Primăriei orașului Valea lui Mihai sunt angajați 43 de asistenți personali ai persoanelor cu handicap din care 32 persoane sunt asistenți personali pentru adulți iar 11 asistenți personali pentru minori. Sunt înregistrate 7 persoane cu handicap gradul grav care au optat pentru primirea unei indemnizații lunare în locul angajării unui asistent personal. În ceea ce privește reprezentanții legali ai persoanelor cu handicap grav, aceștia sunt persoanele cu handicap grav. Handicapul acestor persoane este genetic, cele mai frecvente afecțiuni întâlnite sunt encefalopatia infantilă, oligofrenia, distrofie musculară, epilepsia, distrofie musculară progresivă, paralizie cervicală infantilă - tetrapareză spastică, glaucom.

De asemenea, pe baza O.U.G. nr. 27/27.08.2013, pentru modificarea și completarea O.U.G. nr. 70/2011 și a H.G. nr. 778/09.10.2013, Primăria acordă **ajutoare pentru încălzirea locuințelor**. Numărul cererilor anuale pentru acordarea ajutorului la încălzire a fost de 270 persoane.

Bugetul orașului pentru asistență socială în anul 2014 a fost de 1 635 500 ROL ceea ce reprezintă 9,5 procente din totalul Bugetului rectificat al orașului.

Tabel nr. 25 - Bugetul orașului Orașului Valea lui Mihai pentru asistență socială în perioada 2011 - 2014

ANUL	BUGETUL (lei)
2011	1 287 920
2012	1 186 160
2013	1 314 750
2014	1 635 500

Sursa: Primăria Orașului Valea lui Mihai

Bugetul alocat pentru asistență socială a crescut din 2011 cu 347 580 ROL, reprezentând o creștere de 26,9 procente.

Învățământ

Infrastructura educațională

Infrastructura de învățământ al orașului Valea lui Mihai este definită de două instituții majore: Școala Gimnazială "ZELK ZOLTAN" și Colegiul Agricol Nr. 1, ambele fiind instituții de stat acreditate.

Tabel nr. 26 - Infrastructura de învățământ din orașul VALEA LUI MIHAI în anul 2014

Nr. crt.	Unitate de învățământ	Adresa	Personalitate juridică / Arondată	Acreditată / Autorizată	Învățământ public / privat
ÎNVĂȚĂMÂNT PREȘCOLAR					
1.	Școala Gimnazială "ZELK ZOLTAN", Valea lui Mihai	Str. Ady Endre nr. 6	Personalitate juridică	DA	PUBLIC /STAT
ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR ȘI GIMNAZIAL					
1.	Școala Gimnazială "ZELK ZOLTAN" Valea lui Mihai	Str. Ady Endre nr. 6	Personalitate juridică	DA	PUBLIC /STAT
INVĂȚĂMÂNT LICEAL					
2.	Colegiul Agricol Nr. 1 Valea lui Mihai	Str. Hunyadi Matyas nr. 43, loc.	Personalitate juridică	Acreditată	PUBLIC /STAT

Sursa: Primăria Valea lui Mihai

Cele două instituții educaționale au în total 162 de posturi de cadre didactice, 99 (61,7%) fiind acoperite de titulari, pe celelalte posturi fiind suplinitori. Cei 99 de posturi titulare sunt formate din 14 educatori, 26 învățători, 55 profesori și 4 persoane personal tehnic. Aceste date arată o lipsă semnificativă de cadre didactice.

Tabel nr. 27 - Încadrarea personalului didactic în anul școlar 2013 – 2014, pentru învățământul preuniversitar, în orașul VALEA LUI MIHAI

Nr. crt.	Specialitatea catedrei (postului)	Norme / posturi didactice (număr)	Norme / posturi didactice acoperite cu:	
			Titulari	Suplinitori
1	Educatori	24	14	10
2	Învățători	37	26	11
3	Profesori	86,45	55	31,45

4	Discipline tehnice	14.70	4	10.7
	TOTAL	162,15	99	63,15

Sursa: Școala Gimnazială "ZELK ZOLTAN", Colegiul Agricol Nr. 1 Valea lui Mihai

Aprobarea planurilor de școlarizare ale unităților de învățământ s-a realizat conform actelor normative în vigoare. Astfel, în anul școlar 2013- 2014 au fost înscriși la învățământul preșcolar, primar, gimnazial un număr total de 1979 elevi, din care preșcolari 310, 1058 elevi la învățământul gimnazial și 611 la învățământ liceal. Deși într-un procent relativ mic, în ultimii cinci ani numărul elevilor a scăzut.

Tabel nr. 28 - Evoluția numărului de elevi, pe ani școlari

Tip instituție / Nr. înscriși	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014
Grădinițe	406	394	328	310
Școli generale	947	950	1046	1058
Licee	702	675	663	611
TOTAL	2055	2019	2037	1979

Sursa: Școala Gimnazială "ZELK ZOLTAN", Colegiul Agricol Nr. 1 Valea lui Mihai

Situația elevilor înscriși în anul școlar 2013/2014 pe unități de învățământ și rata de promovabilitate este următoarea:

Tabel nr. 29 - Situația elevilor înscriși în anul școlar 2013 – 2014

Unitatea de învățământ	Nr. înscriși	Clasa	Nr. promovați	Repetenți	Abandon școlar	Rata promovabilității
Școala Gimnazială "ZELK ZOLTAN" Valea lui Mihai	1058 PLECAT	Pregătitoare	123	0	0	100%
	13 VENIT	I	71	0	4	98,61%
	3 RAMAS	II	115	6	0	93,49%
	I LA	III	119	3	0	97,54%
	SFARSI	IV	131	9	1	92,90%
	TULUI	V	104	16	10	80%
	COLAR	VI	106	3	4	93,80%
	1048	VII	105	4	0	96,33%
Colegiul Agricol Nr. 1 Valea lui Mihai	121	VIII	109	4	1	95,61%
	117	IX	99	11	11	90%
	127	X	112	2	3	98,24%
	102	XI	112	2	13	98,24%
	89	XII	102	0	0	100%
	28	SERAL	88	0	1	98,87%
	27	II prof	25	2	1	92,59%
	III prof	23	0	4	100%	

Sursa: Școala Gimnazială "ZELK ZOLTAN", Colegiul Agricol Nr. 1 Valea lui Mihai

Rezultatele elevilor la examenele naționale

În privința calității învățământului alături de procente de promovabilitate relativ ridicate trebuie luate în considerare rezultatele elevilor la diferitele testări naționale. Rezultatele testărilor naționale în ultimii trei ani au fost următoarele:

Tabel nr. 30 – Situația testărilor naționale

An școlar	Nr. elevi înscriși	Nr. elevi prezenți	Nr. elevi care au promovat	Procent Promovabilitate *** raportat la nr de elevi prezenți
2011/2012	94	92	53	57,60
2012/2013	85	84	63	75,00
2013/2014	92	90	61	67,77

Sursa: Școala Gimnazială "ZELK ZOLTAN" Valea lui Mihai

Situația examenului de bacalaureat în ultimii trei ani a fost următorul:

Tabel nr. 31 - Situația Examenului de Bacalaureat

An școlar	Nr. elevi înscriși	Nr. elevi prezenți	Nr. elevi care au promovat	Procent Promovabilitate
2011/2012	96	92	38	41,3
2012/2013	163	153	87	56,86
2013/2014	141	128	12	9,37

Sursa: Colegiul Agricol Nr. 1 Valea lui Mihai

În timp ce în anii 2011/2012 respectiv 2012/2013 rata promovabilității este aproape de media națională, în anul școlar 2013/2014 aceasta rămâne semnificativ în urma ratei naționale (59,06%).

Burse acordate elevilor

Elevii de la cursurile de zi din învățământul de stat pot beneficia de burse de merit, de studiu și de ajutor social. Acordarea de burse de la bugetul de stat reprezintă o formă de

sprejini material vizând atât protecția socială cât și stimularea elevilor care obțin rezultate foarte bune la învățatură și disciplină.

Bursele pe care le pot primi elevii pot fi de tipul:

- Burse de ajutor social
- Burse de merit
- Burse de studiu
- Burse de performanță

În anul școlar 2012/2013 au fost alocate 28 de burse de performanță și 21 burse de merit pentru elevii de liceu și 255 de burse sociale atât pentru elevii de la nivelele general, gimnazial și liceal. Situația burseelor alocate în anul școlar 2012/2013 a fost următoarea:

Tabel nr. 31 - Situația statistică privind acordarea burseelor școlare

Nr. Crt.	Denumire unitate de învățământ	Ani școlari	Burse de performanță	Burse de merit	Burse sociale și medicale
1.	Școala Gimnazială "ZELK ZOLTAN" Valea lui Mihai	2011/2012			85
		2012/2013			82
		2013/2014			74
2.	Colegiul Agricol Nr. 1 Valea lui Mihai	2011/2012	10	7	10
		2012/2013	9	6	2
		2013/2014	9	8	2
TOTAL			28	21	255

Sursa: Școala Gimnazială "ZELK ZOLTAN", Colegiul Agricol Nr. 1 Valea lui Mihai

Cultură, culte și agrement

Infrastructura culturală

Infrastructura culturală a orașului este una mulțumitoare, însă acesta nu oferă o susținere infrastructurală potrivită vieții culturale bogate a orașului. Orașul are două biblioteci, o casă de cultură și un muzeu. Acestea sunt următoarele:

Biblioteci

- BIBLIOTECA ORĂȘENEASCĂ „MÁTÉ IMRE” VALEA LUI MIHAI
- BIBLIOTECA ȘCOLII GIMNAZIALE „ZELK ZOLTÁN” VALEA LUI MIHAI

Casa de cultură

- CASA DE CULTURĂ „BARTÓK BÉLA” VALEA LUI MIHAI

Muzee

- MUZEUL ORĂȘENESC DE ISTORIE ȘI ETNOGRAFIE „ANDRÁSSY ERNŐ”

Pe teritoriul localității sunt următoarele monumente istorice:

- STATUIA PRINCEPULUI BOCSKAI ISTVÁN
- MONUMENTUL MARTIRILOR LUPTEI ANTICOMUNISTE
- STATUIA DOCTORULUI ANDRÁSSY ERNŐ
- STATUIA POETULUI MÁTÉ IMRE
- MONUMENTUL EROILOR ȘI MARTIRILOR SECOLULUI XX.
- MONUMENTUL EROILOR DIN PARCUL CENTRAL.

În oraș se regăesc patru lăcașe de cult: biserica romano-catolică, biserica reformată, capela romano-catolică respectiv sinagoga (nefuncțională). Acestea sunt centrele cele mai importante ale vieții religioase dar și culturale ale orașului. Alături de acestea orașul deține clădiri cu importantă valoare istorică și arhitecturală. Cele mai importante sunt următoarele:

- CASTELUL BERNÁTH- BUJANOVICS
- CASA FAMILIEI LOVASS
- CASA DE CULTURĂ- FOSTA CASĂ A MEȘTEȘUGARILOR
- CLĂDIREA FOSTEI FARMACIE KOSZTKA-MÁTRAY („A SASHOZ”)
- CLĂDIREA FOSTEI PRIMĂRIE
- CLĂDIREA PRIMĂRIEI- FOSTA JUDECĂTORIE
- HOTEL ȘI RESTAURANT „NEMZETI”
- CLĂDIREA SPITALULUI ACTUAL- FOSTA CASĂ WEISZ- FISCH
- CLĂDIREA FOSTEI BANCA DE COMERȚ ȘI DE INDUSTRIE
- MOARA „GIZELLA”
- MOARA FAMILIEI KOLLING

Alături de instituțiile culturale formale ale orașului, cum sunt școlile, bisericile, bibliotecile, viața culturală a orașului este organizată în cadrul unor organizații civice de tip non-profit. Cele mai importante sunt următoarele:

- ASOCIAȚIA PRO VALEA LUI MIHAI
- ASOCIAȚIA AEGHIS EPHEBUM
- ASOCIAȚIA PRO SCHOLAM VALEA LUI MIHAI
- ASOCIAȚIA SILVER WINGS

Vizibilitatea unei vieți culturale active este dată de publicațiile care au un conținut legat de viața orașului, sau, sunt editate, scrise de către membrii comunității locale. În acest sens viața culturală locală a fost foarte prolifică în ultimii ani, apărând un șir lung de publicații cu autori locali:

- NÁNÁSI ZOLTÁN: DR. ANDRÁSSY ERNŐ AZ ÉRMELLÉK UTOLSÓ POLIHISZTORA. 2003
- ÉRMIHÁLYFALVA - BARANGOLÁS MÚLTBAN ÉS JELENBEN. PRIMĂRIA ORAȘULUI VALEA LUI MIHAI, 2005.

- KOVÁCS ROZÁLIA: ÉRMIHÁLYFALVI TEMETŐK. IN: PARTIUMI FÜZETEK 43., ORADEA, 2006.
- SZILÁGYI FERENC: SZTÁLIN-CSOKOLÁDÉ. 2006
- KOVÁCS ROZÁLIA: NAGY CSALÁDOK, FÉNYES IDŐK ÉRMIHÁLYFALVÁN. 2007
- BOKOR IRÉN - GYULA LEHEL GYÖRGY: ÉRMELLÉKI ÍZEK 2008
- OROSZ OTÍLIA VALÉRIA: MŰEMLÉK ORGONÁK. 2009
- BOKOR IRÉN-KISS KŐRÖSI JOLÁN: A GGG IRODALMI STÚDIÓ 15 ÉVE. 2009
- SZILÁGYI FERENC HUBART: NAPKALÁSZBÓL ARANY PEREG. 2011
- ÉRMIHÁLYFALVA ZSIBONGJ TOVÁBB. 2012
- RENCZ CSABA: KÖZÉLETI TÖRTÉNELEM. 2012
- KOVÁCS ROZÁLIA: UTAK A MÚLTBA. 2013
- SÜTŐ ÉVA: ÉRMELLÉK, SZERELMEM. 2013
- SILLYE JUDIT: HOLDPERMET. 2013
- RENCZ CSABA: KÖZÖS DOLGAINK. 2014
- SZILÁGYI FERENCZ HUBART: LEPKE AZ ISTEN TENYERÉN. 2014
- BOROS JÓZSEF: ELKÉSETT SZAVAK. 2014
- SZILÁGYI ISTVÁN: HÁTRAHAGYOTT ÍRÁSAIM. 2015

În oraș funcționează mai multe formații muzicale, grupuri de dans și ansambluri folclorice. Fiecare dintre acestea este destinat unui public țintă specific, oferind de asemenea o posibilitate de activitate culturală și de recreere fiecărei grupe de vârstă și categorii sociale. Acestea sunt următoarele:

- ANSAMBLUL FOLCLORIC NYÍLÓ AKÁC
- GRUPUL DE DANS POPULAR FÜRGE LÁBAK
- GRUPUL DE DANS POPULAR APRÓ LÁBAK
- BARTÓK BÉLA CITERAZENEKAR
- SYLUETTE MAJORETTE
- CORUL OREȘENESC VERES LÁSZLÓ ZSOLT

- TRUPA DE TEATRU MÓKA
- BEST OF DANCE
- FOREVER DANCE
- STREET DANCERS
- FORMAȚIA PLAYTIME
- SHOW DANCE
- STUDIOUL LITERAR GGG.

Evenimente culturale

Sărbătorile sunt foarte importante în viața fiecărei comunități, pe de o parte pentru că oferă cadrul unor evenimente culturale importante, respectiv întăresc identitatea locală prin crearea unei capital social important pentru comunitate. Cele mai importante sărbători ale comunități locale sunt următoarele:

1. FESTIVALUL ZILELE SALCÂMULUI ÎN FLOARE

Scopul festivalului este promovarea culturii locale, întărirea identității culturale, oferirea posibilității de afirmare a talentelor din zona Văii Ierului. În cadrul festivalului sunt organizate evenimente culturale pentru toți locuitorii orașului Valea lui Mihai, tuturor categoriilor sociale și vârstă, pentru toți locuitorii microregiunii și a zonei transfrontaliere, prezenți în fiecare an într-un număr important.

Printre obiectivele programului se regăsesc îmbogățirea vieții culturale, prezentarea artiștilor, meșteșugarilor zonei și a celor de pe alte meleaguri respectiv întărirea relațiilor interculturale și interetnice, a celor intercomunale și transfrontaliere. Festivalul este necesar deoarece asigură păstrarea și întărirea identității culturale prin participarea grupurilor țintă la programe folclorice și culturale: teatru, vernisaje, expoziții, contribuie la întărirea relațiilor transfrontaliere și promovarea cetățeniei europene prin participarea

activă și pasivă a cetățenilor străini din Ungaria, Slovacia, ajută apropierea interetnică (româno – maghiaro - rromă) prin antrenarea acestora în programe culturale comune respectiv contribuie la conservarea culturii bihorene, a Văii Ierului prin atragerea – antrenarea tinerilor în programe multiculturale.

2. BĂTUTUL NUCILOR DE ZIUĂ SF. MIHAI

Scopul programului este conservarea și promovarea tradițiilor specifice zonei, a folclorului local. Cele mai importante obiective ale programului sunt menținerea identității culturale și promovarea ideilor ecumenice și multiculturale, respectiv întărirea relațiilor interculturale și interetnice.

Festivalul este necesară deoarece asigură păstrarea și întărirea identității culturale prin participarea grupurilor țintă la programe folclorice și culturale: teatru, vernisaje, expoziții, apropierea interetnică (româno – maghiaro - rromă) prin antrenarea acestora în programe culturale comune respectiv conservarea culturii bihorene, a Văii Ierului prin atragerea – antrenarea tinerilor în programe multiculturale.

Economia

Profilul economic al localității

În acest capitol dorim să oferim o descriere cât mai detaliată a profilului economic a localității, încercând să subliniem punctele tari și punctele slabe ale acestuia. În ceea ce privește structura agenților economici în funcție de domeniul lor de activitate vedem un profil axat în primul rând pe comerț: 35,3 la sută își desfășoară activitatea în domeniul comerțului și repararea autovehiculelor și motocicletelor. Ponderea societăților din agricultură constituie 10 procente, fiind urmată de întreprinderi înregistrate în domeniul industriei prelucrătoare (9,2%) și activități profesionale, științifice și tehnice (8,6%).

Conform datelor de la Institutul Național de Statistică, cea mai mare parte a populației ocupate își desfășoară activitatea în domeniul industriei, urmată de cei ocupați în agricultură, comerț, construcții și transport și depozitare.

Tabel nr. 32 - Structura agenților economici din Orașul Valea lui Mihai, în funcție de domeniul lor de activitate

STRUCTURA AGENȚILOR ECONOMICI, ÎN FUNCȚIE DE DOMENIUL DE ACTIVITATE			
Nr. crt.	Domeniul de activitate	Număr societăți	Pondere în totalul societăților
1	Comerț cu ridicata și cu amănuntul; Repararea autovehiculelor și motocicletelor	119	35.3
2	Hoteluri și restaurante	14	4.2
3	Activități profesionale, științifice și tehnice	25	8.6
4	Agricultura, silvicultura și pescuit	34	10
5	Industria prelucrătoare	31	9.2
6	Distribuția apei; Salubritate; Gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	7	2
7	Transport și depozitare	18	5.3
8	Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	18	5.3
9	Informații și comunicații	9	2.6
10	Construcții	28	8.3
11	Intermedieri financiare și Asigurări	11	3.2
12	Activități de spectacole culturale și recreative	19	6
13	Alte activități de servicii	-	-
	TOTAL	337	100

În 2014 în orașul Valea lui Mihai existau 337 de societăți comerciale, dintre care 201 (60%) microîntreprinderi, 60 (17,8%) întreprinderi mici, 76 (22,5%) fiind întreprinderi

inactive. Numărul societăților active continuă să se mențină la nivelul anului precedent, dar totuși în evoluția lor se observă o scădere în perioada 2011-2014.

Tabel nr. 33 - Evoluția societăților din orașul Valea lui Mihai în perioada 2011-2014

Tipuri de societăți	2014	2013	2012	2011
Microîntreprinderi	201	214	212	218
Întreprinderi mici	60	63	64	61
Întreprinderi inactive	76	54	49	35
Total societăți existente, din care:	337	331	325	314
- noi înființate	9	9	11	8
- active	261	277	276	279

Principalii agenți economici care își desfășoară activitatea în orașul Valea lui Mihai sunt prezentați în tabelul de mai jos. De menționat că aceste întreprinderi influențează profilul industrial al orașului atât prin numărul angajaților (în total 3136) cât și prin cifra de afaceri.

Tabel nr. 34 - Lista cu principalii agenții economici de pe raza orașului Valea lui Mihai

Nr. crt.	Denumire societate	Localitatea	Nr. angajați	Cifra de afaceri	Profit	Domeniul activitate
1.	ARA SHOES ROMANIA SRL	VALEA LUI MIHAI	1269	261.598.878	15.318.132	FABRICARE ÎNCĂLȚĂMINTE
2.	LUNA SHOES S.R.L.	VALEA LUI MIHAI	656	45.763.167	3.016.768	FABRICARE ÎNCĂLȚĂMINTE
3.	LLOYD SHOES ROMÂNIA S.R.L.	VALEA LUI MIHAI	615	168.817.389	5.688.250	FABRICARE ÎNCĂLȚĂMINTE
4.	LEGERO SHOES S.R.L.	VALEA LUI MIHAI	416	31.158.615	1.221.760	FABRICARE ÎNCĂLȚĂMINTE
5.	FINPROJECT ROMÂNIA S.R.L.	VALEA LUI MIHAI	180	33.106.605	7.020.685	FABRICARE ÎNCĂLȚĂMINTE

Industria

În orașul Valea lui Mihai predomină industria ușoară, mai exact fabricarea încălțămintelor și prelucrarea articolelor textile. De remarcat este fabrica ARA SHOES ROMANIA SRL, care oferă locuri de muncă pentru 1269 de angajați, și generează cea mai importantă cifră de afaceri dintre celelalte producători de încălțăminte.

Agricultura

Orașul Valea lui Mihai dispune de o suprafață de 5303 Ha teren agricol, oferind multe posibilități pentru practicarea activităților agricole. Conform datelor prezentate se remarcă numărul relativ mare al societăților din domeniul agriculturii.

Suprafața agricolă poate fi categorizată după modul de folosință al terenului, iar în cazul orașului Valea lui Mihai, cea mai mare parte a suprafeței totale o constituie terenul arabil, 4429 Ha, urmată de pășuni și fânețe (804 Ha) și livezi (70 Ha).

Tabel nr.35 - Suprafața agricolă, pe categorii de folosință în anul 2014:

Categoriile de folosință	Suprafața (ha)	Ponderea suprafețelor (%)
- arabil	4429	83,52
- pășuni și fânețe	804	15,16
- vii și livezi	70	1,32
Total teren agricol	5303	100%

Sursa - Serviciul Urbanism Primăria orașului Valea lui Mihai

Situația terenurilor, pe categorii de folosință, potrivit Recensământului agricol din anul 2010

Conform Recensământului Agricol din anul 2010, situația terenurilor după categorii de folosință arată că orașul dispune de 5564 Ha de suprafață totală a exploatațiilor agricole, din care 4910 Ha prezintă suprafață agricolă utilizată, 39,35 Ha suprafață agricolă neutilizată și 616 Ha alte suprafețe. Din categoria alte suprafețe, trebuie menționate suprafețele împădurite și suprafețele ocupate cu clădiri, curți, drumuri, etc., deoarece aceste două categorii generează cea mai mare proporție din totalul acestei categorii.

În cadrul suprafeței agricole utilizate cu 77,41 de procente domină terenul arabil, fiind urmată de pășuni și fânețe (18,64%), grădini familiale (2,45%) și în ultimul rând, culturi permanente. Dintre aceste categorii de suprafață agricolă utilizată, numărul grădinilor familiale (1702) depășește pe celelalte exploatații agricole.

Comparativ cu datele județene nu se observă diferențe semnificative.

Tabel nr. 36 - Exploatații agricole (număr), cu suprafața agricolă utilizată, pe categorii de folosință

Localitate	Suprafața agricola utilizata					Suprafața agricola neutilizat a	Suprafața împăduri tă	din care:	Suprafețe ocupate cu clădiri, curți, drumuri, cariere etc.	Heleste, iazuri, bălți	Suprafața totala a exploatați ei agricole
	Teren arabil	Grădini familiale	Pășuni si fânețe	Culturi permanen te	Total			Crânguri in sistem de rotație pe termen scurt			
JUDET BIHOR	95028	86646	41223	18714	112651	11284	7917	41	97968	182	114258
Orașul VALEA LUI MIHAI	942	1702	119	481	1934	154	177	1	1789	1	1939
Pondere (%)	0.99	1.96	0.29	2.57	1.72	1.36	2.24	2.44	1.83	0.55	1.70

Tabel nr.37 – Suprafața agricolă utilizată, suprafața agricolă neutilizată și alte suprafețe (hectare), pe categorii de folosință

Localitate	Suprafața agricolă utilizată					Suprafața agricolă neutilizată	Suprafața împădurită	din care:	Suprafețe ocupate cu clădiri, curți, drumuri, cariere etc.	Heleste, iazuri, bălți	Suprafața totală a exploatații agricole
	Teren arabil	Grădini familiale	Pășuni și fânețe	Culturi permanente	Total			Crânguri în sistem de rotație pe termen scurt			
JUDET BIHOR	282335.37	6994.86	168845.21	4665.75	462841.19	17673.94	59677.25	318.16	10111.11	1570.63	551874.12
Orașul VALEA LUI MIHAI	3801.09	120.61	916.88	72.26	4910.84	39.35	471.48	0.03	142.39	0.10	5564.16

Tabel nr.38 - Exploatații agricole (număr) după modul de deținere a suprafeței agricole utilizate

Modul de deținere a suprafeței	Oraș VALEA LUI MIHAI	jud. BIHOR
In proprietate	1875	113060
In concesiune	1	108
In arenda	23	1280
In parte	9	279
Utilizat cu titlu gratuit	61	643
Alte moduri	9	375
Total	1975	115745

Sursa - Recensământul agricol 2010

Din datele Recensământului agricol 2010 reiese că după modul de deținere a suprafeței agricole utilizate, cea mai mare parte a exploatațiilor agricole (1875), se află în proprietate privată. Această valoare seamănă cu valoarea județeană. În regiune nu domină terenurile date în arendă, în concesiune sau alte moduri de deținere a suprafeței agricole utilizate.

Tabel nr. 39 - Exploatații agricole (număr) care utilizează terenul arabil, după modul de deținere al acestuia

Modul de deținere al terenului arabil	Oraș VALEA LUI MIHAI	jud. BIHOR
In proprietate	911	94458
In concesiune	1	21
In arenda	23	1233
In parte	3	261
Utilizat cu titlu gratuit	21	508
Alte moduri	7	248
Total	966	96729

Sursa - Recensământul agricol 2010

Similar celor menționate mai sus, exploatațiile agricole care utilizează terenul arabil sunt în mare parte în proprietate privată. Într-un număr mic găsim exploatații agricole

deținute în arendă (23), utilizate cu titlu gratuit (21), în parte (3) și una singură în concesiune.

Terenurile arabile după clase de mărime arată că cele mai multe suprafețe agricole utilizate sunt sub 0,1 Ha, reprezentând un număr de 620 de exploatații agricole. Terenurile arabile mari, de peste 20 Ha, sunt puține la număr. În general, în județul Bihor domină terenurile arabile cu o mărime între 1-5 Ha, situație care se observă și în cazul orașului Valea lui Mihai.

Tabel nr.39 - Exploatații agricole (număr), pe clase de mărime a terenului arabil

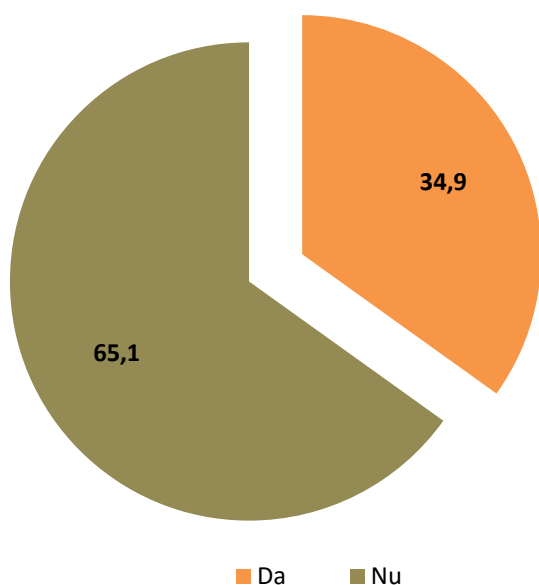
Clase de mărime	Oraș VALEA LUI MIHAI	jud. BIHOR
Sub 0,1 ha	620	9710
0,1 - 0,3 ha	502	16446
0,3 - 0,5 ha	187	9000
0,5 - 1 ha	248	16918
1-2 ha	195	23030
2-5 ha	100	28480
5-10 ha	31	7056
10-20 ha	28	1522
20-30 ha	5	369
30-50 ha	4	297
50-100 ha	5	298
peste 100 ha	9	525
Total	1934	113651

Sursa - Recensământul agricol 2010

În oraș activitățile agrare au o tradiție îndelungată. Mai mult, ele sunt considerate ca activități strategice în viitor. Cunoscând ponderea agriculturii în structura economiei fiscalizate, în cadrul anchetei a fost formulată o întrebare generică care a vizat acest aspect: *Familia Dvs. Se ocupă cu agricultură?* La această întrebare 34,9 la sută dintre

respondenți au răspuns afirmativ, deci putem afirma că unul din trei familii în Valea lui Mihai produce pentru autoconsum.

Familia dumneavoastră se ocupă cu agricultură ?

- **Suprafața medie utilizată: 4,14 ha**
- **Produse pentru:**
  - **consum propriu: 91,9%**
  - **vânzare: 0,7%**
  - **consum și vânzare: 7,4%**
- **Principalele produse valorificate:**
  - **porumb**
  - **floarea soarelui**
  - **grâu.**

Ancheta Valea lui Mihai, N=429, r=+/-4,62%, P=95%

Suprafața medie pe care o lucrează o gospodărie din Valea lui Mihai este de 4,14 hectare (media mare de suprafață lucrată este determinată de gospodăriile care cultivă suprafețe mari).

Produsele obținute în 91,9 la sută dintre cazuri sunt folosite pentru consum propriu (aici vorbim însă de suprafețe de dimensiuni mici), iar la polul opus exclusiv pentru vânzare în sub 1% dintre cazuri (pe suprafețe mai mari). 7,4 la sută dintre gospodăriile care au activități agricole produc atât pentru consum propriu, cât și pentru vânzare.

Produsele cele mai frecvente valorificate sunt *porumbul, floarea soarelui și grâul* într-un procent majoritar, însă sunt valorificate și cartofi, *pepeni*, diferite *cereale pentru furaj*, respectiv produse animale ca *laptele și porci de carne*. Totodată există și o producție mică

de vin ce este comercializat pe piața. Principala perioadă de valorificare a acestor produse este toamna, iar majoritatea produselor sunt valorificate în scurt timp după recoltă. Principala piață de desfacere pentru aceste produse este reprezentată de cumpărătorii din localitate într-un procent de 56,5 la sută din gospodăriile care valorifică produse agricole, 34,6 la sută din gospodării își valorifică produsele în localitățile din regiune, și 8,9 la sută dintre agricultori ajung cu produsele și în piețele mai îndepărtate.

Cultura plantelor

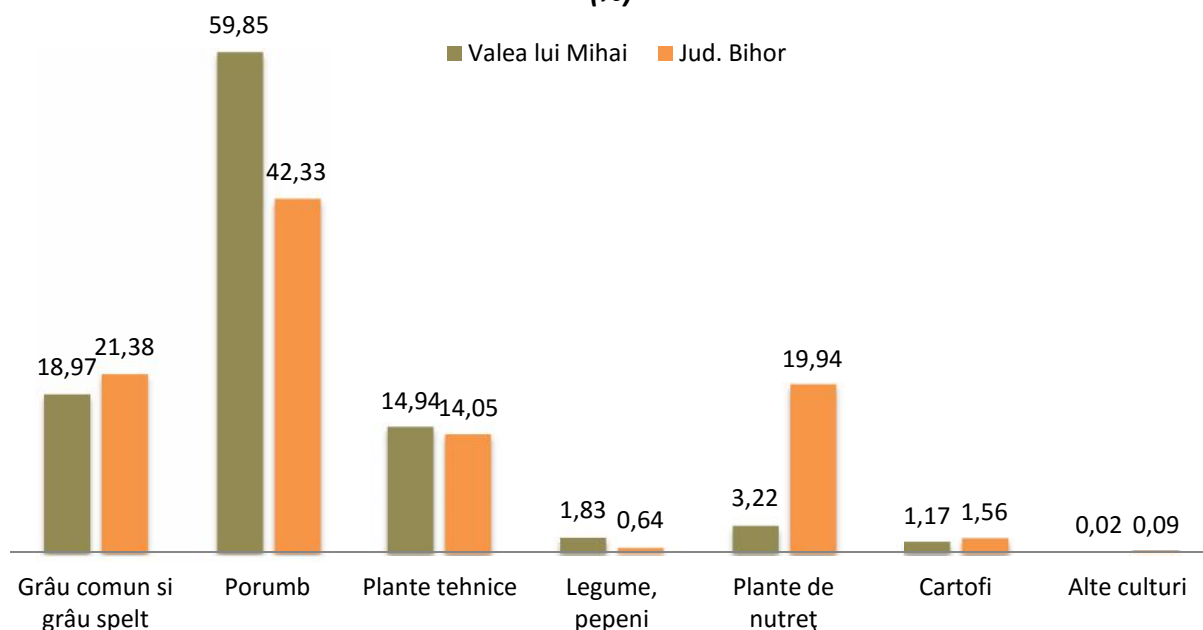
În orașul Valea lui Mihai suprafețele cultivate din terenurile arabile reprezintă 3403 de hectare. În ceea ce privește cultura însămânțată a terenurilor agricole, în anul 2010 pe majoritatea terenurilor au fost cultivate cereale, acesta ocupând o suprafață de 2683 de hectare, din care cel mai mare procent a fost reprezentat de culturile de porumb, 2037 de hectare, urmată de grâu (645 ha). Alături de culturile de cereale, plantele tehnice și plantele de nutreț au o importanță deosebită în producția agricolă, ocupând o suprafață de 508,70 de hectare, respectiv 109 ha. Pe o suprafață relativ mică se cultivă de asemenea legume (62,33 ha) și cartofi (39,81 ha).

Tabel nr.40 - Suprafeţele cultivate în oraşul VALEA LUI MIHAI, conform Recensământului agricol 2010

Culturi	Oraş VALEA LUI MIHAI		Jud. BIHOR
	Suprafaţa cultivată (hectare)	Pondere din teren arabil	Suprafaţa cultivată (hectare)
Grâu comun si grâu spelt	645.75	18.97	46526.39
Porumb	2037.29	59.85	92106.58
Plante tehnice (floarea soarelui, rapiţă si soia)	508.70	14.94	30579.18
Legume, pepeni (in câmp si in sere)	62.33	1.83	1392.65
Plante de nutreţ (fân şi masă verde, leguminoase pentru nutreţ - lucernă, trifoi)	109.67	3.22	43394.26
Cartofi	39.81	1.17	3402.07
Alte culturi	0.40	0.02	185.25
TOTAL ARABIL (din suprafaţa agricolă utilizată)	3403.95	100	217586.38

Comparativ cu structura suprafeţelor cultivate la nivel de judeţ, structura suprafeţelor din Valea lui Mihai este una asemănătoare, o diferenţă semnificativă înregistrând în cazul plantelor de nutreţ. În timp ce în cazul judeţului Bihor procentul suprafeţelor cultivate cu plante de nutreţ ocupă un procent de 19,9 de procente, în cazul oraşului Valea lui Mihai doar 3,2 procente. Diferenţe se regăsesc şi în cazul culturilor de grâu unde procentul suprafeţei este mai scăzut decât media judeţeană (21,4%) şi în cazul culturilor de porumb unde procentele sunt mai ridicate decât cele judeţene (42,3%).

Structura suprafețelor cultivate în orașul VALEA LUI MIHAI și județul Bihor (%)

Tabel nr. 41 - Suprafețele cultivate în VALEA LUI MIHAI

Cultura	Suprafața cultivată (hectare)	Pondere
Meri	11.25	15.98
Pruni	1.17	1.66
Alți pomi fructiferi	0.28	0.40
Struguri de masa	1.66	2.36
Struguri de vin	56.06	79.60
TOTAL	70.42	100

Sursa - Recensământul agricol 2010

Deși suprafețele cultivate cu plantații pomicole și viticole sunt relativ mici, în totalul acestora domină suprafețele culturilor de struguri (56 Ha), zona fiind cunoscută ca una aparținătoare zonei viticole din partea vestică a țării. Deși nu sunt mari producători de

vinuri de calitate, localnici produc și consumă vin în gospodării. Totodată găsim plantații de mere, prune și alte pomi fructiferi.

Productivitatea sectorului agricol

În anul 2014, la nivelul județului Bihor situația producțiilor la principalele culturi prezintă o scădere semnificativă față de anul 2011, cu excepția plantațiilor viticole, care au produs o creștere importantă, de peste 80 la sută față de anii precedenți. Cea mai mare scădere este realizată în cazul cartofului (-47%), urmată de pomi fructiferi precum merele (-29%) și prunele (-27%). În perioada respectivă cel mai mic declin este realizat de către grâu (-3,98%) și pepene (-3,67%).

Tabel nr. 42 - Situația producțiilor medii la principalele culturi în județul BIHOR

Denumire cultura	U.M	Producția 2011	Producția 2014	Diferență +/-	Diferență %
Grâu	Kg/ ha	3920	3762	-156	-3.98
Porumb	Kg/ ha	5172	4276	-896	-17.32
Pepeni verzi și galbeni	Kg/ ha	23892	23014	-878	-3.67
Cartofi	tone	170858	89383	-81475	-47.69
Prune	tone	19393	14087	-5306	-27.36
Meri	tone	29269	20768	-8501	-29.04
Struguri	tone	6182	11587	5405	87.43

Sursa -INSSE Tempo online

Creșterea animalelor

În oraș sunt crescute o varietate de specii de animale. Cele mai răspândite specii sunt păsările de curte, urmate de ovine, porcine, bovine și familii de albine. Numărul

cabalinelor și caprinelor este relativ scăzut. Nu se observă diferențe semnificative nici în comparație cu structura efectivelor animale la nivel de județ.

Tabel nr.43 - Efectivele de animale din localitatea VALEA LUI MIHAI, conform Recensământului agricol 2010

Efective de animale (capete)	Jud. BIHOR	VALEA LUI MIHAI
Bovine	69481	486
Ovine	241273	3163
Caprine	16978	80
Porcine	186997	2530
Păsări	1866069	31177
Cabaline	12145	176
Familii de albine	34974	280
TOTAL	2427917	37892

Concluzionând, economia oraşului Valea lui Mihai este definită de un profil industrial, în special industrie ușoară în pofida faptului că majoritatea firmelor înregistrate sunt în domeniul comerțului. Acestea sunt firme mici, familiale, cu puțini angajați și cifră de afaceri relativ scăzută. Activitatea agricolă este una în scădere, fiind specifice culturile pe suprafețe mici, asigurând necesarul gospodăriilor individuale. Deoarece marea majoritate a populației este ocupată în industrie, domeniu a cărei productivități este mai ridicată, veniturile fiind mai mari este de așteptat ca suprafețele agricole cultivate să scadă. Această situație poate deveni o problemă prin redefinirea destinației acestor suprafețe.

Mediul înconjurător

Calitatea mediului (apă, aer, sol)

Calitatea apei

La nivelul calității apei în localitatea Valea lui Mihai situația este satisfăcătoare, însă sunt necesare intervenții în scopul îmbunătățirii calității apei prin eliminarea sau diminuarea surselor de poluare.

Directiva Cadru Apă 2000/60/EC definește apa ca pe un patrimoniu ce trebuie protejat, tratat și conservat ca atare. Această directivă asigură cadrul necesar gospodăririi durabile a apei, ceea ce presupune gestiunea cantitativă și calitativă a apelor, având ca scop atingerea „stării bune” a apelor.

Orașul Valea lui Mihai dispune de importante resurse hidrografice formate din ape subterane, apele de curgătoare fiind ne semnificative pentru a constitui o alternativă la soluția de alimentare cu apă a orașului din acviferul de adâncime.

În cadrul Rețelei Hidrogeologice Naționale, în zona Valea lui Mihai-Șimian-Șilindru-Voivozi au fost executate nouă foraje de ordinul II, care au interceptat acviferul freatic. **Lucrările de cercetare prin foraje** executate în zona Valea lui Mihai-Șimian, au pus în evidență, pe criterii de adâncime, litofacies și cronostatigrafie, trei acvifere: freatic, de medie adâncime și de mare adâncime.

Acviferul freatic este alimentat, în principal, din precipitațiile atmosferice și din apele de suprafață. Acviferul prezintă variații mari din punct de vedere al capacității de debitare. Sistemul acvifer freatic este constituit din unul până la trei strate, cu legături hidrodinamice între ele, plasate până la adâncimea de 40-50 m și localizate în depozite pleistocen superioare și holocene.

Acviferul de medie adâncime este situat aproximativ în intervalul 40-120 m, fiind localizat în depozite pannonian superior-pleistocene.

Acviferul de mare adâncime se situează în nivelele poros-permeabile ale depozitelor pannoniene. Sistemul acvifer pannonian, situat aproximativ în intervalul 150- 400 m, este constituit dintr-un complex de strate permeabile, având o granulometrie fină spre medie și o comunicare hidrolică pe verticală destul de pronunțată. Aceste strate au grosimi de 1-30 m și sunt separate de intercalații impermeabile argiloase, argilomarnoase sau marnoase, fără mare continuitate areală (intermitente). Alimentarea acviferului se realizează din acviferele superioare prin drenanță descendentă, din precipitații și din rețeaua hidrografică pe la capetele de strat, precum și prin descărcarea locală a altor acvifere subterane din zona de ramă.

Alimentarea cu apă a consumatorilor din orașul Valea lui Mihai este asigurată de Serviciului public de alimentare cu apă a orașului Valea lui Mihai, serviciu de utilitate publică, cu personalitate juridică în subordinea Consiliului Local al orașului Valea lui Mihai. Activitatea sa constă în captarea, tratarea și distribuția apei potabile și colectarea și tratarea apelor uzate în UAT Valea lui Mihai.

Sistemul funcționează în baza AUTORIZAȚIEI DE GOSPODĂRIRE A APELOR Nr.79 din 15.05.2013, emisă de ADMINISTRAȚIA NAȚIONALĂ "APELE ROMÂNE" ADMINISTRAȚIA BAZINALĂ DE APĂ CRIȘURI.

CAPTAREA APEI. Descrierea sistemului de alimentare cu apă

Sursa de alimentare cu apă a orașului este constituită din 5 foraje (F1÷F5) cu caracter de explorare cu adâncimea de 100 m cu debitul de apă furnizată de fiecare din ele de cca. 18 mc/oră. Apa captată din aceste foraje alimentează rețeaua publică, cu toate acestea există încă gospodării individuale, în care apa potabilă este asigurată prin folosirea drept sursă a stratului freatic captat prin intermediul fântânilor de mică adâncime (10–15–40 m).

Cele 5 foraje au captat stratele acvifere (nisipuri, nisipuri cu pietrișuri) localizate în depozitele pannonian superior-pleistocene.

Forajul F1 a fost executat înainte de anul 1990 (retubat în anul 2006) la adâncimea de 119 m și a captat cinci intervale: 58-65 m, 68-72 m, 76-82 m, 83-92 m și 105-109 m. Debitul forajului este de 5 l/s, la o denivelare de 30,5 m, adâncimea nivelului piezometric fiind de 7 m.

Forajul F2 a fost executat înainte de anul 1990 (retubat în anul 2007) la adâncimea de 125 m și a captat trei intervale: 74-80 m, 93-99 m și 109-116 m. Debitul forajului este de 3,5 l/s, la o denivelare de 27 m, adâncimea nivelului piezometric fiind de 12 m.

Forajul F3 a fost executat înainte de anul 1990 (retubat în anul 2007) la adâncimea de 86 m și a captat trei intervale: 48,5-62 m, 68-69,5 m și 73-76 m. Debitul forajului este de 1,5 l/s, la o denivelare de 30 m, adâncimea nivelului piezometric fiind de 18 m.

Forajul F4 a fost executat în februarie-martie 2009 la adâncimea de 134 m și a captat intervalul 122,4-133,8 m (fig. 5). Debitul forajului este de 8,3 l/s, la o denivelare de 19,8 m, adâncimea nivelului piezometric fiind de 29,3 m.

Aceste 4 foraje funcționează în baza unor Avize de gospodărire a apelor emise anterior de AN Apele Romane DAC Oradea (Avizele nr. C17/ 09.02.2009, nr.C91/15.05.2009 emis nr. C51120. I 0.2009)

Forajul F5 a fost executat în octombrie 2009 la adâncimea de 138 m și captează trei intervale: 39-57 m, 65-68 m și 106,5-108,5 m. Din acest ultim foraj sunt preluate următoarele debite :

$Q_{zi\ max} = 2946,89\ mc/zi$ (34,10 l/s), $Q_{zi\ med} = 2472,75\ mc/zi$ (28,61 l/s), $Q_{zi\ min} = 1978,20\ mc/zi$ (22,89 l/s), $Q_{orar\ max} = 346,19\ mc/h$ (96,16 l/s)

Coordonatele forajelor in Sistem stereo 70 sunt:

F1: X = 285914,921 ;Y = 674133,093

F2: X = 286240,022 ;Y = 674439,71

F3: X = 286364,569; Y = 674642,31

F4: X = 284129,558 ; Y = 673283,03

F5: X = 285676,852 ; Y = 673860,42

Volume și debite de apă autorizate sunt:

- zilnic maxim: 2946,89 mc/zi, respectiv 34,1 l/s; anual: 1075,29 mii mc
- zilnic mediu: 2472,75 mc/zi, respectiv 28,61 l/s; anual: 902,28 mii mc
- zilnic minim: 1978,20 mc/zi , respectiv 22,89 l/s; anual: 721,97 mii mc

Instalațiile de captare sunt echipate cu câte o electropompă submersibilă tip Grundfos, cu funcționare permanentă, 365 zile/an, 24 ore/zi, având următoarele caracteristici tehnice:

FI: Q = 5 l/s, H = 60 mCA; F2: Q = 3,5 l/s; H = 60 mCA, F3: Q = 1,5 l/s, H = 70 mCA; F4: Q = 5 l/s, H = 70 mCA; F5: Q = 5 l/s, H = 60 mCA

De la foraje apa este transportată prin intermediul unei conducte de aducțiune la un rezervor de înmagazinare a apei; distanțele între foraje sunt următoarele: FI-F2 = 432 m , F2-F3 = 485 m FI-F5 = 329 m

Instalațiile de aducțiune și înmagazinare:

Conducta de aducțiune de la foraje la rezervor este din PEHD, L = 3300 m, Dn = 200 mm

Rezervorul de înmagazinare amplasat suprateran în cadrul gospodăriei de apă, este realizat din elemente metalice prefabricate și are o capacitate de V = 500 mc. În acest rezervor se face clorinarea apei.

Stația de pompare, amplasată în cadrul gospodăriei de apă, echipată cu grup de pompe "booster"(3+1), cu caracteristicile tehnice: Q = 440 mc/h, H = 55 mCA, P = 7,5 Kw, pentru fiecare pompă.

Tratarea apei se face prin stația de tratare cu clor gazos, tip Advence 200, cu posibilități de reglare a dozării în intervalul 10 ÷ 200 g/h, amplasată în cadrul gospodăriei de apă.

Din rezervor, apa este pompată în rețeaua rețeaua publică de distribuție a apei (conducte de PEHD PN 6, Dn 50 ..... 316 mm, L = 58490 m.)

Pe rețeaua de distribuție sunt montați 115 hidranți de incendiu.

Conform AUTORIZAȚIEI DE GOSPODĂRIRE A APELOR, volumele de apă asigurate din surse pentru alimentarea cu apă în vederea potabilizării sunt următoarele:

regim nominal $V_{zilnic} = 2472$ mc/zi; $V_{anual} = 902,78$ mii mc

regim minim: $V_{zilnic} = 1978,20$ mc/zi; $V_{anual} = 721,97$ mii mc

Necesarul total de apă	maxim	2946,89 mc/zi
	mediu	2472,75 mc/zi
	minim	1978,20 mc/zi

Cerină totală de apă	maxim	2946,89 mc/zi
	medie	2472,75 mc/zi
	minim	minim 1978,20 mc/zi

INSTALAȚII DE MĂSURARE A DEBITELOR ȘI VOLUMELOR DE APĂ

nr. crt	Post hidrometrice de exploatare-amplasament	Element primar	Element secundar
I.		Pentru captări -aducțiuni	
	Conducta de refulare a pompelor submersibile la cele 4 foraje funcționale	Apometre, mm, 4 buc.	Dn - 100
II.		Pentru evacuări	

Pentru fiecare din cele cinci foraje hidrogeologice de adâncime care alimentează cu apă orașul Valea lui Mihai, s-a instituit zona de protecție (Notificare de începere a execuției nr. NC 40 123.09.2010 emisă de AN Apele Române ABA Crisuri Oradea pentru instituirea zonelor de protecție). În acest caz, **zona de protecție sanitară cu regim de restricție coincide cu zona de protecție sanitară cu regim sever** (conform art. 14 din H.G. nr. 930/2005 și a art. 17 (3) din Îndrumar metodologic pentru dimensionarea zonelor de protecție sanitară și hidrogeologică ale captărilor de ape subterane.); zona are formă de cerc, cu centrul pe amplasamentul forajului și raza de 10 m.

Pe baza direcției locale de curgere a apelor subterane (de la est la vest) din depozitele pannonian superior-pleistocene, ce constituie aria de alimentare a stratelor acvifere captate prin forajele hidrogeologice F1-F5 Valea lui Mihai, se consideră ca **perimetru de protecție hidrogeologică al forajelor** o suprafață având formă poligonală și reprezentată în coordonate geografice și în coordonate Stereo 70, în cadrul *Studiului hidrogeologic elaborat de Institutul Național de Hidrologie și Gospodărire a Apelor (INHGA) București, Laboratorul de Studii și Cercetări Hidrogeologice (LSCH), privind stabilirea zonelor de protecție sanitară și a perimetrului de protecție hidrogeologică, în conformitate cu H.G. nr. 930/2005.*

În baza Convenției cu Ministerul Mediului și Schimbării Climatice, până în anul 2013, s-a realizat reabilitarea și extinderea a peste 96% din rețeaua de distribuție a apei potabile. Astfel, furnizarea apei se realizează în condiții normale cantitativ și calitativ.

Din cauza lipsei fondurilor nu s-a reușit finalizarea investițiilor.

În anul 2013 s-a efectuat modernizarea rețelei de alimentare cu apă potabilă (1,1 km) pe străzile: Avram Iancu, Kolcsey Ferenc (integral), respectiv Kalvin Janos (parțial).

Cantitatea și calitatea apei folosite

Până în anul 2005, când s-au efectuat primele reabilitări esențiale, sistemul de distribuție a apei potabile nu a permis furnizarea apei în condiții normale calitativ și cantitativ.

Proba de apă prelevată în martie 2009 din forajul F4 și analizată fizico-chimic și microbiologic, prezenta depășiri peste concentrațiile maxim admise de Legea privind calitatea apei potabile nr. 458/2002, modificată și completată cu Legea nr. 311/2004, în cazul amoniului și fierului. Durezza apelor de adâncime este sub 10 grade (german), iar până în adâncime de 600 m ele conțin fier (1,1-2 mg/l), metan și arsen. Cantitatea totală a materialelor solide dizolvate este sub 450 mg/l.

Pe de altă parte, în perioada 2009-2012 apa brută captată a fost introdusă nefiltrată în sistemul de distribuție. În orele de vârf a utilizării apei, modificându-se debitul din rețea, sedimentele depuse de-a lungul anilor au modificat substanțial calitatea apei. În lunile octombrie-noiembrie 2013 s-a recurs la curățarea în întregime a sistemului de distribuție a apei potabile.

În a doua jumătate a anului 2012 s-a realizat dotarea uzinei de apă cu sistem de filtrare al arsenului, fierului și manganului, astfel că, în anul 2013, nu s-au constatat depășiri ale limitelor de concentrație maxime admise, apa potabilă livrată către utilizatorii finali respectând standardele de calitate.

Serviciul de alimentare cu apă a obținut Autorizația de Gospodărire a Apelor, autorizarea sanitară, de mediu și licențierea activității fiind în procedură.

În vederea protecției apelor împotriva poluării cu nitrați, Primăria Valea lui Mihai, în colaborare cu Direcția pentru Agricultură Bihor și Oficiul de Studii Pedologice și Agrochimie Bihor au recurs la identificarea zonelor vulnerabile și se află în procedură întocmirea Planului local de acțiune împotriva poluării apelor cu nitrați din surse agricole.

Conform datelor cuprinse în BDL-Fișa localității pentru anii 2011 și 2012, principalele date referitoare la aprovizionarea cu apă potabilă a localității Valea lui Mihai sunt următoarele:

Lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei potabile - km	59	59,2
Capacitatea instalațiilor de producere a apei potabile - mc/zi	2.006	2000

Cantitatea de apa potabila distribuita consumatorilor - total - mii mc	177	289
Cantitatea de apa potabila distribuita consumatorilor-uz casnic - mii mc	122	270

Numărul gospodăriilor populației racordate la rețea este de numai 2.757 din totalul de 4328.

Canalizare ape uzate

La data elaborării prezentei documentații, încă nu există o rețea publică de canalizare menajeră funcțională.

Ca atare, conform AUTORIZAȚIEI DE GOSPODĂRIRE A APELOR Nr.79 din 15.05.2013, emisă de ADMINISTRAȚIA NAȚIONALĂ "APELE ROMÂNE" ADMINISTRAȚIA BAZINALĂ DE APĂ CRIȘURI, "Colectarea și evacuarea apelor uzate face la consumatori, prin rețele de canalizare locale, în bazine impermeabilizate. Vidanțarea și transportul acestor ape la stația de epurare apropiată se face de operatori autorizați. Indicatorii de calitate a apelor uzate vidanțate se vor încadra în prevederile NTPA 002/2005 aprobat prin HG nr.188/2002 cu modificările și completările din HG nr. 352/2005."

Noul sistem de canalizare a apelor uzate menajere în UAT Valea lui Mihai se află în curs de execuție, în baza proiectelor tehnice finalizate în anul 2011. Lucrarea cuprinde un sistem de colectare a apei uzate menajere de pe toate străzile localității și transvazarea apelor uzate la stația de epurare.

Emisarul pentru apa uzată epurată va fi Pârâul Mouca.

Stația de epurare va deservi o populație de cca. 20.000 de locuitori, incluzându-i și pe cei din comunele Curtuișeni, Șimian și Tarcea.

Descrierea sistemului de canalizare

Schema sistemului de canalizare menajeră constă în: branșamente (racorduri) la utilizatori; colectoare secundare stradale; colectorul principal nord; colectorul principal sud; stația de pompare apă uzată menajeră (SP1); stații de pompare stradale (SP2, SP3 și SP4); conducte de refulare apă uzată menajeră.

Rețeaua de ape uzate menajere se realizează pe toate străzile localității, inclusiv pentru perspectiva de extindere cu noi zone de locuințe.

Toată canalizarea orașului este colectată într-un singur loc, situat pe malul stâng al pârâului Mouca la intersecția cu str. Báthory István, unde s-a amenajat o stație de pompare tip cheson (SP1), având diametrul interior $D = 4,00$ m și cota radier la $-5,00$ m adâncime.

De la stația de pompare SP1 apele uzate sunt evacuate la stația de epurare, pe două conducte $\phi 140 \times 8,3$ mm, situată la o distanță de 1273 m.

Apele uzate menajere sunt colectate de două colectoare principale denumite astfel:

- Colector Sud – având Dn 300 mm, colectează zona orașului amplasată pe malul stâng al pârâului Mouca.
- Colector Nord – având Dn 300 mm, colectează zona orașului situată pe malul drept al pârâului Mouca.

Cele două colectoare principale se unesc în dreptul stației de pompare SP1, pe strada Báthory István, racordându-se la camera grătarului pe un Dn 400 mm.

Colectoarele secundare și cele de racord au diametre DN 250 și DN 200 mm.

S-a prevăzut racordarea la canalizarea menajeră a tuturor gospodăriilor și unităților care au branșament de apă potabilă. Numărul total de racordări la canalizarea menajeră este de 3584. Pentru racorduri la canalizare menajeră s-a prevăzut conducte cu Dn 160 mm. Lungimea totală a branșamentelor de canalizare este de 27272 m.

- Lungimea totală proiectată a canalizării menajere Dn 200÷Dn 400 mm este de 53.849 m.
- Lungimea totală a conductelor de refulare apă uzată menajeră este de 2614 m.
- Debitul estimat de ape uzate menajere 100-300 mc/zi.

- Debitul proiectat pentru apa uzată menajeră – etapa de perspectivă: 4000 mc/zi (200 l/persoana/zi)

Rețeaua de canalizare menajeră a fost realizată în proporție de cca. 30%, iar stația de epurare a apelor uzate în proporție de 40%. În anii 2012-2013, datorită lipsei fondurilor nu s-a reușit continuarea investițiilor.

Conform datelor cuprinse în BDL-Fișa localității pentru anii 2011 și 2012, lungimea totală simplă a conductelor de canalizare s-a mărit de la 8 la 18 km.

Canalizare pluvială

Canalizarea pluvială este rezolvată prin rigolele carosabile de pe marginea arterelor principale modernizate și a șanțurilor în lungul celorlalte străzi. Șanțurile, împreună cu canalele de desecare care brăzdează teritoriul, alcătuiesc o rețea menită să conducă surplusul de apă către pârâul Mouca (intravilan) și Salcia (extravilan) sau către lacurile și bălțile create artificial pentru drenarea apelor interne.

Cu ocazia modernizării drumului național ce traversează orașul, au fost realizate rigole carosabile pe ambele laturi ale străzii. Rigole carosabile sunt cuprinse și în profilul transversal al străzilor asfaltate din centrul localității.

Totuși, în multe zone din oraș, șanțurile nu au continuitate pe întreaga lungime a străzilor, fapt ce produce acumulări masive de apă în jurul punctelor joase. Uneori, aceste bazine de retenție longitudinale, paralele cu axul străzii nu au curgere, fiind săpate local, în dreptul punctelor joase din profilul longitudinal al străzii. Acumulările rezultate în urma ploilor sunt staționare, ceea ce îngreunează accesul la parcele și constituie, pe timpul verii, un potențial focar de infecție cu boli hidrice. Lipsa canalizării pluviale cauzează și stagnarea apelor interne, afectând în primul rând zonele de locuit. Cartierele cele mai periclitare sunt următoarele:

Întreaga zonă din partea de nord a orașului, cuprinsă între gara CFR – str. Hunyadi János – Liszt Ferenc

Zona străzilor Morii – Wesselényi Miklos

Zona cuprinsă între str. Hunyadi Mátyás – Zorelelor – Erkel Ferencz

Zona centrală limitată de străzile Băncii – Árpád – Kölcsey Ferenc – Széchényi István – Márton Áron – Avram Iancu

În baza Studiului de fezabilitate (2005), în anul 2011 au fost elaborate două proiecte de execuție pentru remedierea situației, prin care se propune realizarea canalizării pluviale pe două dintre străzile cele mai afectate: strada Charles Darwin și str. Báthory István (S.C. Tisoti Exim S.R.L. România, Oradea, 2011). Soluția propusă presupune evacuarea apelor prin intermediul canalelor gravitaționale, sistemul fiind alcătuit din:

1. Colectorul se va realiza din tuburi de PVC imbinabile prin mufe cu inele din cauciuc, cu panta hidraulică de minim 0,2%, pozate sub santul drumului.
2. Pe traseu, vor fi amplasate camine de spalare liniare
3. În cele mai de jos puncte ale profilului longitudinal al santurilor deschise se vor monta camine desnisipatoare cu barbacane în partea de perete dinspre axul santului deschis. Caminele vor avea instalate în interior, sub nivelul ultimelor barbacane (cele mai de jos) o confecție metalică și un gratar din tablă zincată peste care se așterne un geotextil, având rolul de a reține partea de nisip fin antrenat de apă. După fiecare ploaie, în cadrul fluxului de lucrări de întreținere, se scoate geotextilul, se curată cu jet de apă curată nisipul și se reintroduce pe grilaj.
4. Santurile deschise se vor executa cu taluze înierbate, cu excepția a câte 5m de o parte și alta a caminelor de deznisipare, zone în care santurile deschise se vor pereea cu dale din beton turnate, rostuite conform normativ. Pereul din beton se va turna în câmpuri de maxim 2 mp, iar rosturile se vor umple pe 6cm cu nisip și pe restul cu mortar de ciment.

5. Pentru a facilita scurgerea apelor în zona caminelor de cadere, zona va fi balastată pe o adâncime de 40 cm. În fața caminelor s-a prevăzut câte un camin de cadere, unde se va depune nisipul grosier tarat. După fiecare ploaie prin regulamentul de exploatare se va realiza curățarea caminelor de cadere.

Calitatea aerului

Calitatea aerului din orașul Valea lui Mihai este satisfăcătoare, existând însă surse de poluare atât industriale cât și naturale. Surse de poluare cu efect de seră îl constituie industria textilă prin eliminare de compuși organici volatili în atmosferă, depozitul de deșeurii prin eliminare de gaz metan și incendierea terenurilor agricole. Datorită solului nisipos, specific localității, a defrișărilor masive de păduri respectiv drumurilor rutiere neasfaltate, aerul este greu respirabil în perioade de secetă, când praful este permanent prezent în aer.

Intervențiile necesare sunt pe de o parte de reglementare iar pe de altă parte de împădurire a zonelor nisipoase.

Calitatea solului

Conform art. 1. al Ordinului nr. 1552 din 03/12/2008 pentru aprobarea listei localităților pe județe unde există surse de nitrați din activități agricole, județul Bihor este cuprins în anexa acestui ordin cu 91 de localități declarate ca zone vulnerabile la poluarea cu nitrați. Valea lui Mihai este cuprinsă în această listă.

Gradul ridicat de poluare a apelor freactice și a solului sunt cauzate, în general, de activitatea antropică – activitățile productive – agricultură și industrie, zonele din intravilan fiind afectate în special de poluarea cauzată de *depozitul de deșeurii* încă funcțional și *apele uzate menajere*. Prin infiltrație, reziduurile lichide poluează suprafețele agricole, în special grădinile și mai ales în verile ploioase, când crește nivelul apelor subterane. Folosirea la irigare a apei poluate din fântâni și puțuri reprezintă un pericol pentru sănătatea populației.

Pentru protejarea populației, odată cu realizarea noului sistem de alimentare cu apă și de canalizare menajeră s-au instituit zonele de protecție ale captărilor de apă, ca și zona de protecție a stației de epurare.

Agro-zootehnia

Perimetrele cu ferme zootehnice sunt incluse în categoria zonelor vulnerabile cu nitrați, terenurile arabile sunt sensibile la nutrienți, iar industria alimentară – prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor – prezintă risc de poluare a apelor.

Depozitul de deșeuri reziduale

Depozitul de deșeuri, înființat în anul 2000, nu este amenajat corespunzător, astfel că levigatul (generat în urma proceselor de fermentare și infiltrare a apelor pluviale în gunoiul depozitat) se infiltrează în apele de suprafață și subterane.

În imediata vecinătate a depozitului există amplasate 2 puțuri de monitorizare a apei de suprafață în amonte și aval. Deși nu s-au constatat depășiri ale valorilor normale, există riscul poluării. Zona cu risc major de poluare se consideră a fi terenurile agricole din împrejurimi și grădinile, respectiv fântânile situate pe strada Băncii.

Împrăștierea de vânt a deșeurilor solid ușoare pe terenurile agricole și pădurea din împrejurimi alt efect al depozitării defectuoase a reziduurilor. O primă măsură de ameliorare a situației a fost luată în anul 2012 de administratorul depozitului, S.C. Biofloral S.A., prin plantarea unei perdele de protecție perimetrală (cca. 400 de exemplare de puiți de arbori).

În anul 2012 depozitul de deșeuri a fost autorizat de către Agenția pentru Protecția Mediului Bihor și de Apele Române - Administrația Bazinală Ape Crișuri. Conform Hotărârii de Guvern Nr.349/2005, până în anul 2017 depozitul de deșeuri va fi închis, iar terenul va fi ecologizat.

Managementul deșeurilor

Salubritatea menajeră a orașului Valea lui Mihai este asigurată de S.C. Biofloral S.R.L. Carei. Estimativ 2820 de gospodării dețin contracte de salubritate. Numărul scăzut de contracte de salubritate are ca efect depozitarea necontrolată a deșeurilor. Fenomenul are loc atât în intravilanul localității cât și în extravilanul acesteia (inclusiv în pădure). Salubritatea acestor zone se realizează permanent. Nu există aglomerări de deversare ilegală, deșeurile sunt împrăștiate peste tot: pe câmp, marginea drumurilor forestiere și agricole, capătul străzilor, etc. În urma amenajărilor aplicate în anii anteriori s-a constatat diminuarea fenomenului, cantitatea de deșeurile depozitate necontrolat în locuri nepermise a scăzut față de anul 2013.

În anul 2014 a fost pus în funcțiune a stația de sortare a deșeurilor reciclabile și de compostare a deșeurilor biodegradabile și s-a putut demara colectarea selectivă a deșeurilor. Operatorul stației de sortare și compostare a deșeurilor este S.C. A.S.A. Servicii Ecologice S.R.L. Gradul de contractare a serviciilor oferite de societate a fost de 8% din totalul populației localității. Totuși, punerea în funcțiune a celor două stații ne-a adus mai aproape de țintele de valorificare impuse de Uniunea Europeană după cum urmează:

Tabel Nr. 44 Cantitatea deșeurilor compostate pe categorii în anii 2013 și 2014

Deșeu	Cumulat - kg 2013	Cumulat – kg 2014
PET	1.990,00	37,380,00
Hârtie și carton	9.130,00	50.940,00
Metal	29.340,00	30.190,00
Biodeșeu compostat	0,00	82.880,00

În anul 2014 s-au implementat cu succes 2 evenimente de colectare a deșeurilor de echipamente electrice și electronice (DEEE). Având în vedere că participanții au fost premiați cu diverse echipamente electrice noi s-a constatat participarea activă a populației. În urma celor două acțiuni s-au colectat 7,453 t DEEE.

S-au implementat cu succes, în premieră, 1 eveniment de colectare a uleiului alimentar uzat de la populație colectându-se cca. 60 kg.

Din punct de vedere administrativ, în baza obligațiilor impuse autorităților locale prin modificarea Legii nr. 101/2006 privind salubritatea localităților – Republicată și a necesității creării unui climat urban sănătos, Consiliul Local al Orașului Valea lui Mihai, prin Hotărârea nr. 98/2014 a instituit taxele speciale de salubritate persoanelor fără contract (care nu dețin contracte de salubritate) începând cu data de 1 decembrie 2014.

Taxele speciale datorate de gospodăriile fără contract de salubritate sunt următoarele:

- 4,83 lei/luna/persoană pentru colectarea, transportul și depozitarea deșeurilor menajere
- 5,54 lei/luna/persoană pentru sortarea deșeurilor reciclabile și compostarea deșeurilor biodegradabile.

Activitatea de ecarisaj este asigurată de S.C. Alvi Serv S.R.L. Însă ridicarea deșeurilor animaliere se realizează în termen de 48 ore de la solicitarea serviciilor. Nu s-a reușit crearea unui sistem de colectare, transport și depozitare temporară a deșeurilor animaliere în orașul Valea lui Mihai până la ridicarea acestora de către societatea mai sus amintită.

Pe de altă parte orașul Valea lui Mihai s-a asociat cu alte localități din județul Bihor, în vederea elaborării unui proiect cu finanțare externă, privind managementul deșeurilor urbane. Astfel, în prezent, în județul Bihor se află în derulare proiectul „Sistemul Integrat de Management al Deșeurilor în județul Bihor”, finanțat prin POS Mediu 2007-2013. Prin acest proiect se vor achiziționa pubele necesare pentru dotarea gospodăriilor din întregul județ, containere pentru colectarea separată a materialelor reciclabile la compactoare și

autospeciale pentru transportarea deșeurilor, vor fi construite stații de sortare, transfer și compostare, urmând să fie închise și ultimele depozite neconforme.

Spațiile verzi

Orașul Valea lui Mihai beneficiază în total de peste 100 mii mp de spații verzi în zone diferite ale orașului, contribuind la asigurarea unui mediu cât mai curat. Spațiile verzi ale orașului sunt următoarele:

Tabel nr. 45 - Repartiția spațiilor verzi

Tipuri de spații verzi	
Spații verzi publice cu acces nelimitat	Parcul orașenesc nr. Topo 487/1 suprafața 15000 mp
	Parc dendrologic nr. Topo 1/1, 3/1 suprafața 30000 mp
	Zone verzi Str. Republicii, nr. Topo 1037/1 suprafața 580 mp
	Zone verzi Str. Hunyadi Janos, nr. Topo 1522 Suprafața 2000 mp
	Zona Verde Str. Republicii nr. 2, nr. cad. 198 suprafața 69 mp
	Zone verzi Calea Revoluției, nr. Topo 1522 suprafața 1000 mp
Spații verzi publice cu acces limitat	Ștrand termal nr. Topo 1006 suprafața =5000 mp
	Teren de sport Str. Hunyadi Janos, nr. Cad 297 Suprafața 35417 mp
	Teren de sport Str. Hunyadi Matyas nr. 43, CF nr. 50261 suprafața 3113 mp
	Baza sportiva nr. Topo 487/1 suprafața 8000 mp

Fondul forestier

Între anii 2009-2012 volumul de lemn recoltat din județul Bihor a arătat o creștere în valori, în timp ce suprafața fondului forestier a rămas neschimbat. Evoluția fondului forestier prezice riscul de dispariție a acestei resurse naturale dacă acesta este folosit în mod abuziv.

Tabel nr. 46 – Fondul forestier jud. BIHOR

An	Suprafața fondului forestier (ha)	Volumul de lemn recoltat (mc)
2009	209200	403100
2010	209200	426600
2011	209200	505800
2012	209200	497200

Sursa: INSSE, Tempo online

Riscuri naturale

Mediul natural al orașului prezintă câteva surse de riscuri naturale, conștientizarea și managementul acestora fiind important în asigurarea unui mediu sigur locuitorilor. Cele mai importante surse de risc sunt următoarele:

a) Riscuri generate de deșertificare

Deșertificarea este definită de Convenția ONU pentru Combaterea Deșertificării drept “degradarea terenurilor din zonele aride, semiaride și subumede-uscate ca rezultat al acțiunii diferiților factori, inclusiv ai schimbărilor climatice, precum și datorită activităților umane”. Degradarea solului în zonele uscate este definită ca o reducere sau diminuare a productivității biologice sau economice.

Zonele ce urmează a fi afectate de deșertificare

- Zonele sunt caracterizate prin scăderea rezervelor de apă din sol
- Vegetația se modifică, dominând plantele rezistente la secetă, diminuându-se și acestea până la dispariție.
- Apar procese de eroziune, salinizare, lateritizare care au ca rezultat degradarea solurilor

- Înaintarea dunelor.

În România eroziunea eoliană afectează peste 345.000 ha situate în zona nisipurilor și solurilor nisipoase (terasele Dunării din Oltenia, zonele din stânga a bazinului Jiului, Câmpia Bărăganului, Lunca și Delta Dunării, litoralul Mării Negre, sudul Moldovei, Câmpia Tisei în zona de la Valea lui Mihai - Carei, Câmpia Transilvaniei, luncile râurilor interioare.

Nisipurile din zona Valea lui Mihai - Carei au origine mixtă: sunt fluviatile, fiind transportate de Tisa și Someș și sunt eoliene, întrucât ele au fost reluate, transportate și depuse de către vânt. Sub aspect tectonic, întreaga regiune se caracterizează printr-o mare mobilitate. În acest sens sunt de subliniat zonele cu subsidență activă de la Bodrog și de la Pociar (Ungaria), care au impus modificări importante în evoluția rețelei hidrografice (Tisa, Someș, Crasna, Ier).

CAUZELE DEȘERTIFICĂRII

- modificarea regimului precipitațiilor atmosferice și fenomenul de încălzire globală cu toate efectele schimbărilor climatice apărute
- influența antropică: defrișări masive, suprapășunatul, creșterea rapidă a populației
- sărăcia și implicit lipsa unor mijloace alternative de existență
- cultivarea excesivă a solului care duce la apariția fenomenului de lateritizare (procesul de formare a solurilor slab fertile)

EFECTELE DEȘERTIFICĂRII

- Scăderea fertilității solului, distrugerea biomasei
- Producții alimentare scăzute și apariția problemelor legate de lipsa hranei
- Scăderea stării de sănătate a populației și riscul de apariție a unor epidemii
- Migrația populației către zone cu soluri fertile

b) *Cutremur*

Un cutremur este reprezentat de o neașteptată vibrație a pământului, cauzată de separarea și deplasarea plăcilor tectonice sub suprafața pământului. Cutremurele în funcție de intensitate, pot avea ca efect prăbușirea clădirilor și a podurilor, întreruperea liniilor de telecomunicații și de electricitate, producerea incendiilor, exploziilor și alunecărilor de teren.

După zonarea seismică a teritoriului țării noastre, în orașul Valea lui Mihai cutremurele pot fi de gradul VI - VII pe scara MM(Mercalli-Modificată) :

- *gradul VI* – efecte:

- asupra oamenilor și mediului înconjurător: este simțit de toți oamenii; mulți dintre aceștia, aflați în interiorul clădirilor se sperie și aleargă afară; puține persoane își pierd echilibrul; animalele domestice își părăsesc adăposturile; se pot sparge vase și obiecte din sticlă; cad tablourile de pe pereți; mobila grea poate fi deplasată; se aude zgomotul clopotelor mici din clopotnițe.
- asupra clădirilor: fisuri și crăpături în pereți; desprinderea unor bucăți de tencuială; căderea unor țigle de pe acoperiș; crăpături la coșurile de fum și a construcțiile din cărămidă, schelet de lemn și zidărie.
- asupra scoarței terestre: crăpături în terenurile umede (lățime 1cm); surpături în zonele muntoase; modificări ale debitului izvoarelor și nivelului apei din fântâni.

- *gradul VII* – efecte:

- asupra oamenilor și mediului înconjurător: majoritatea oamenilor sunt speriați și părăsesc locuințele; mulți oameni își mai mențin cu greu echilibrul
- asupra clădirilor: crăpături mari și adânci în pereți; desprinderea unor bucăți mari de tencuială; căderea coșurilor de fum și distrugerea unor

acoperișuri; surpări ale părților carosabile pe pante abrupte; crăpături în drumuri; distrugeri ale porțiunilor de îmbinare a conductelor

- asupra scoarței terestre: la suprafața apei se formează valuri; apa lacurilor se tulbură ca urmare a ridicării mълului; se modifică nivelul apei din fântâni și debitul izvoarelor; unele izvoare secate își recapătă debitul; se produc alunecări de teren (soluri nisipoase sau de pietriș)

În orașul Valea lui Mihai nu sunt clădiri populate nesigure încadrate în clasele de risc seismic.

Arii naturale protejate

Pe teritoriul UAT Valea lui Mihai au fost identificate două categorii de arii naturale protejate sau propuse pentru protecție locală/județeană:

- arii de interes comunitar sau situri "Natura 2000": situri de importanță comunitară, arii speciale de conservare, arii de protecție specială avifaunistică,
- arii naturale de interes județean (parc dendrologic) și local – (și mlaștinile – urmând a se stabili exact perimetrul acestora pe domeniul public/privat al unității administrativ-teritoriale.

Pe teritoriul UAT VALEA LUI MIHAI au fost nominalizate trei arii naturale protejate de interes comunitar :

A. Situri de importanță comunitară:

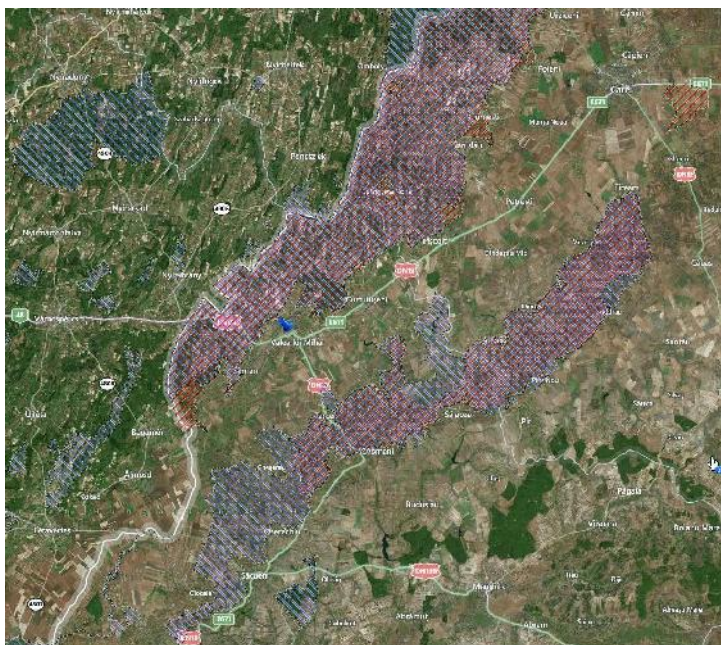
1. ROSCI0020 Câmpia Careiului;
2. ROSCI0021 Câmpia Ierului;

B. Arii speciale de protecție avifaunistică:

1. ROSPA0016 Câmpia Nirului–Valea Ierului.

Din totalul teritoriului administrativ al orașului Valea lui Mihai de 7.345 ha, 3.531,56 ha, adică 48,08% se află în aria protejată.

Din suprafața totală de 1.115 ha a intravilanului, 14,94% (166,54 ha) se află în aria protejată

PREZENTAREA SITURILOR

Siturile **ROSCI0020 Câmpia Careiului și ROSPA0016 Câmpia Nirului–Valea Ierului**, practic, se suprapun, constituind aceeași unitate geomorfologică care ocupă extremitatea vestică a județelor Satu Mare și Bihor. Relieful s-a format în urma depunerii de material aluvionar – o mare cantitate de nisipuri, care uneori ating grosimea de 70-90 m.

Nisipurile răscolite de vânt au dus la formarea dunelor care se întind de la Urziceni-Pădure până la Valea lui Mihai.

Arealul este mărginit, la nord, de Câmpia Ecedea, la vest de Câmpia Careiului, la sud de Valea Ierului, iar la vest de granița de stat româno-maghiară. La marginea Câmpiei Nirului se întind o serie de localități dintre care unele au vatra la mică distanță de periferia nisipurilor sau chiar pe acestea: Urziceni, Urziceni-Pădure, Foieni, Ciumești, Sanislău, Pișcolt, Resighea, Curtuiușeni, Valea lui Mihai și Șimian. În interiorul Câmpiei Nirului sunt amplasate localitățile: Vișoara, Horea, Scărișoara Nouă și Voivozi.

Șirurile de dune de nisip au orientarea generală NNE-SSV și alternează cu terenuri joase de interdune pe alocuri înmlăștinite. Suprafețe vălurite, unde nisipul ajunge la suprafața solului reprezintă forma cea mai caracteristică, naturală, a acestor dune.

Rețeaua hidrografică este centrifugă și este constituită din pârâuri cu debite reduse și fluctuante. Principalele cursuri de apă sunt pârâurile Berea, Valea Neagră, Horea, Ganaș și Mouca.

Pe teritoriul nisipurilor există și câteva lacuri și bălți, însă cu suprafețe restrânse: Șimian (artificial), Resighea, Urziceni, Foieni, Sanislău și Scărișoara Nouă

Zonele mlăștinoase ocupă suprafețe mai întinse, de obicei în zonele interdunale. Dintre mlăștini cele mai întinse se găsesc la: Sanislău (Vermeș, 80 ha), Ciumești, Urziceni, Foieni, Scărișoara Nouă și la Curtuiușeni.

Factorul antropic acționează în principal în localitățile din interiorul ariei naturale, precum și în localitățile de la limita acesteia. În aria propriu zisă nu se află obiective industriale majore, efectul antropic fiind localizat și nesistematizat, dar din păcate important. Impactul antropic organizat se regăsește sub forma unei baze de reciclare a deșeurilor menajere, și de o carieră de nisip situate în UAT Valea lui Mihai. Cu toate acestea, **dunele dinspre vest de Valea lui Mihai sunt mai puțin afectate antropic** datorită localizării în vecinătatea frontierei, fapt care în trecut le-a ferit de un contact masiv cu oamenii.

Pe teritoriul UAT Valea lui Mihai dunele sunt situate la nord de calea ferată care trece în Ungaria, la vest de punctul în care aceasta se intersectează cu șoseaua, prezentând mai multe zone neacoperite de salcâmi în comparație cu dunele de la Voivozi.

Flora și fauna acestor dune sunt caracteristice. Vegetația este reprezentată de petece de vegetație xerofilă, caracteristică care nu acoperă complet substratul. Dunele au fost puternic afectate antropic, multe dintre acestea fiind complet acoperite cu plantații de

salcâm și uneori de pin, fiind astfel compromise ecologic. În prezent, salcâmii se răspândesc spontan, ocupând noi dune naturale, dar și ca urmare a intervenției antropice.

Alături de salcâmi, în ultimii ani un pericol vegetal foarte puternic pentru fitocenozele dunelor de nisip este reprezentat de avansarea ambroziei, care se extinde masiv pe aceste suprafețe. Vegetația naturală caracteristică a dunelor este rară, fiind reprezentată de plante din genul *Corinephorus* și *Festuca*. Plantele sunt aproape exclusiv ierboase, foarte rar fiind prezenți arbuști.

Din cadrul faunei se remarcă prezența unei șopârle balcanice, aflată aici la limita nordică de areal, *Podarcis tauricus*. În general, datorită nivelului scăzut de umiditate și uniformității ecologice, fauna acestor dune este la rândul său uniformă. Totuși, dintre nevertebrate, mai ales vara și toamna, aici se întâlnește o mare diversitate de forme iubitoare de uscăciune precum cicadele, ortopterele sau mantoideele, în vreme ce formele mai legate de umiditate, precum izopodele terestre sunt mai rare, atât cantitativ cât și calitativ.

Conform descrierii făcute în *Strategia de dezvoltare durabilă 2008-2013* a orașului Valea lui Mihai, prof. Kiss Imre aprecia astfel numărul animalelor sălbatice de pe teritoriul localității: căprioare – 180, mistreți – 60-70, vulpi 50-70, iepuri – 180-200, fazani – 230-250, potârniche – 25 familii, prepeliță – cca. 180-200. De asemenea, el mai amintea câteva animale rare din păduri: cinci familii de vidră, 10 familii de viezure, iar dintre păsări boul de baltă.

ROSCI0020 – Câmpia Careiului

Coordonate: Latitudine N 47° 37' 10" ; Longitudine E 22° 11' 59"

Supratafața: 24.224 ha

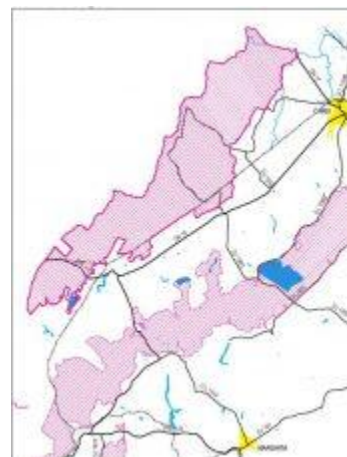
Județul: Satu Mare (62%), Bihor (38%)

Județul Satu Mare: Ciumesti (59%), Foieni (52%), Piscoit (52%), Sanislau (67%), Urziceni -46%

Județul Bihor: Curtuiseni (28%), Simian (41%), **Valea lui Mihai (47%)**

Clase de habitate:

mlaștini, turbării, culturi (teren arabil), pășuni, păduri de foioase, vii și livezi, habitate de păduri (păduri în tranziție), alte terenuri arabile.

Deși pe suprafața sitului doar 8 specii de plante sunt strict protejate din cele 240 identificate, acest sit este deosebit de important din punct de vedere botanic și fitogeografic, pentru fitocenozele pe nisipuri care sunt extrem de rare în România

Calitate și importanță:

Situl Câmpia Careiului, pe o suprafață de aproximativ 14.000 ha, adăpostește un număr de 10 tipuri de habitate naturale a căror conservare necesită declararea ariilor speciale de conservare. În aceste habitate au fost identificate un număr de 32 asociații vegetale importante din punct de vedere fitosociologic. Situl are o importanță deosebită pentru speciile de amfibieni - 13 specii, dintre care 9 sunt strict protejate.

Speciile de păsări: 32 dintre cele 151 identificate, necesită declararea ariilor speciale de conservare, alte 82 de specii fiind strict protejate de lege. Deși pe suprafața sitului doar 8 specii de plante sunt strict protejate din cele 240 identificate, acest sit este deosebit de important din punct de vedere botanic și fitogeografic, pentru fitocenozele pe nisipuri care sunt extrem de rare în România.

Vulnerabilitate:

- Impactul antropic: defrișările, asanările, pășunatul abuziv, răspândirea puietilor de salcâmi în zone importante conservativ în scopul recoltării ulterioare a lemnului acestora, recoltarea neautorizată a speciilor din floră și faună sălbatică în vederea comercializării sau prelucrării industriale, braconajul.

Custode: –

Vegetația pe teritoriul UAT VALEA LUI MIHAI

Specii arborescente indigene se întâlnesc în arboretele naturale de pe solurile nisipoase de la nordul intravilanului – în zona Pásztorgaz: stejar pedunculat (*Quercus robur*) și în măsură mai mică cireșul (*Prunus avium*), arțarul tătaresc (*Acer tataricum*), părul pădureț (*Pirus*), mesteacănul (*Betula pendula*), plopul alb (*Populus alba*) și rare exemplare de cer (*Quercus ceris*), iar dintre arbuști alunul (*Corylus avellana*), lemnul câinesc (*Ligustrum vulgare*), porumbarul (*Prunus spinosa*), măceșul (*Rosa canina*) salba moale (*Euonymus europaea*), salba râioasă (*Euonymus verrucosa*), spinul cerbului (*Ramnus cathartica*), cornul (*Cornus mas*), socul negru (*Sambucus nigra*), socul negru.

În interdune se găsesc: aninul negru (*Alnus glutinosa*), călinul (*Viburnum populus*), salcia (răchita) căprească (*Salix caprea*). La marginea zonei nisipoase de depresiuni se mai întâlnesc: frasinul comun (*Fraxinus excelsior*), ulmul (*Ulmus minor*).

Tipuri de păduri artificiale pe coame și coaste de dune:

- pineto-salcâmete,
- plopote de plopi hibrid – pe suprafețe plane și interdunele largi,
- salcâmete cu subarbore de soc negru diseminat – în interdune joase umede,
- plopote cu plopi negru hibrid – izolate în petice mici, în zona periurbană *Pásztorgaz*.

ROSPA 16 – Câmpia Nirului– Valea Ierului.

Coordonate: Latitudine N 47° 58' 67" ; Longitudine E 22° 27' 97"

Suprafața: 38.563.70 ha

Altitudine (m): Minimă 102.00 Maximă 160.00 Medie 126.00

Județul: Satu Mare (60%), Bihor (40%)

Câmpia Nirului și Valea Ierului reprezintă rămășițele întinselor zone umede din această parte a țării. Este caracterizată prin varietatea habitatelor semi-naturale, fânețe, pășuni, tufărișuri, terenuri arabile extensive, păduri de foioase, lacuri de acumulare, heleșteu, mlaștini de interdună.

Asigură conservarea sau refacerea stării de conservare favorabilă a 26 specii de păsări de interes comunitar și a habitatelor în care trăiesc acestea.

Teritoriul cuprinde 5 situri separate:

1. Câmpia Nirului, începând de la Șimian (S) și până la Urziceni (N), incluzând păduri de stejar (Foieni, Urziceni) și plantații de salcâm,
2. dune de nisip (Șimian, Valea lui Mihai, Curtuișeni, Scărișoara Nouă, Urziceni, etc.),
3. mlaștini de interdune (Scărișoara Nouă, Sanislău, etc.),
4. pășuni pe sol nisipos (Șimian, Valea lui Mihai, Sanislău, Urziceni etc.).
5. Valea Ierului: Acumularea Albiș; Pescăria Moftinu Mic; Lacul Cicoș și Rezervația de Stârci (*Ardea cinerea cinerea*) din pădurea seculară de stejari de la Săcueni, trupul de pădure TR. Pucioasa.

Incluză 3 rezervații naturale de interes național:

- 2.676 – Pădurea Urziceni,
- 2.677- Dunele de nisip Foieni
- 2.679 – Mlaștina Verme .

Clase de habitate: mlaștini, turbării, culturi (teren arabil), pășuni, alte terenuri arabile, păduri de foioase, vii și livezi, habitate de păduri (păduri în tranziție).

Calitate și importanță:

Prioritate nr. 21 dintre cele 68 de situri propuse de Grupul Milvus în 22 de județe ale țării.

C1 – specii de interes conservativ global – 3 specii:

șoimul dunărean (*Falco cherrug*) – observat cu regularitate, fiind posibilă apariția sa, pe viitor, ca specie cuibăritoare

dumbrăveanca (*Coracias garrulus*) și *vânturelul de seară* (*Falco vespertinus*) – care cuibăresc în pâlcurile de copaci de pe pășuni

C4 – aglomerări mari de păsări acvatice în timpul migrației;

C6 – specii amenințate la nivelul Uniunii Europene – 6 specii:

erete de stuf (*Circus aeruginosus*), *stârc roșu* (*Ardea purpurea*), *buhai de baltă* (*Botaurus stellaris*) – trăiesc în zonele umede,

pasărea ogorului (*Burhinus oedicnemus*) – răspândită în zonele nisipoase, fiind singura populație semnificativă din vestul României

erete sur (*Circus pygargus*) și *barză albă* (*Ciconia ciconia*) – depind de existența zonelor umede dar și de pajiști, populația de barză albă fiind probabil cea mai numeroasă din țară

Vulnerabilitate:

- furtuni puternice; înmulțirea necontrolată a speciilor invazive;
- impactul antropic: urbanizarea și industrializarea;
- intensificarea agriculturii; cositul prea timpuriu – cositul în perioada de cuibărire; schimbarea habitatului semi-natural datorită încetării activităților agricole precum cositul sau pășunatul; arderea vegetației – arderea stufului în perioada de cuibărire; schimbarea majoră a habitatului acvatic;
- împăduririle zonelor naturale sau seminaturale; amenajări forestiere și tăieri în timpul cuibăritului speciilor periclitate; defrișările, tăierile ras și lucrările silvice care au ca rezultat tăierea arborilor pe suprafețe mari; tăierile selective ale arborilor în vârstă; adunarea lemnului pentru foc;
- reglarea cursurilor râurilor; managementul nivelelor de apă; desecarea zonelor umede prin canalizare de-a lungul râurilor, pe zone de șes, în turbării; electrocutare și coliziune în linii electrice; practicarea sporturilor extreme;
- lucrări îndelungate în vecinătatea cuibului în perioada de reproducere – deranjarea păsărilor în timpul cuibăritului (colonii de stârci și ciori), distrugerea cuiburilor, a pontei sau a puilor;
- vânătoarea în timpul cuibăritului și în zona locurilor de cuibărire a speciilor periclitate; braconajul; prinderea păsărilor cu capcane; scoaterea puilor pentru comerț ilegal;

Avifauna pe teritoriul UAT VALEA LUI MIHAI

Printre speciile de păsări se numără fazanul, potârnichea, prepelița, ca și păsările răpitoare – eretea, uliul, șoimul, etc. Dintre păsările acvatice apare egreta, gâsca sălbatică, stârcul, rața și barza.

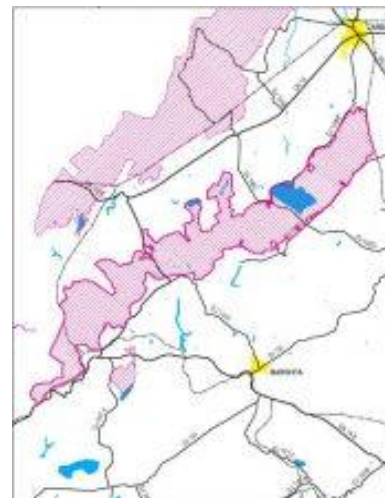
ROSCI0021 – Câmpia Ierului

Coordonate: Latitudine N 47° 27' 26" ; Longitudine E 22° 15' 7"

Suprafața: 21.785 ha

Județul Bihor: 64% – Cherechiu (59%), Curtuișeni (14%), Diosig (2%), Sacueni (18%), Salacea (50%), Șimian (3%), Tarcea (51%), **Valea lui Mihai (<1%)**

Județul Satu Mare: 36% – Andrid (42%), Cauas (7%), Pir (22%), Pișcolt (1%), Sântau (19%), Tiream -37%

Descriere generală

Situată în sectorul nordic al Câmpiei de Vest, valea joasă a

Ierului străbate o distanță de circa 85 km, având o lățime ce variază între 5 și 15 km. Câmpia Ierului s-a format în locul unui străvechi șanț tectonic care, până la începutul holocenului, era albia de scurgere a întregului sistem hidrografic al Tisei superioare.

În urma lucrărilor de hidroameliorare efectuate în perioada 1968-1980 aspectul regiunii s-a schimbat radical. În prezent vechile habitate caracteristice văii Ierului cu flora și fauna specifică se mai întâlnesc numai insular.

Clase de habitate: mlaștini, turbării, culturi (teren arabil), pășuni, terenuri arabile.

Calitate și importanță:

Valea Ierului cuprinde o parte din rămășițele întinselor zone umede din această zonă a țării. Este caracterizată printr-o varietate a habitatelor semi-naturale, fânețe, pășuni, tufărișuri, terenuri arabile extensive, păduri de foioase, lacuri de acumulare, heleștee și zone mlăștinoase. Este propusă ca SCI pentru conservarea a 6 habitate de interes comunitar, din care două sunt prioritare, 2 specii de mamifere, 4 specii de amfibieni și reptile, 5 specii de pești, 4 specii de insecte și 5 specii de plante de interes conservativ comunitar.

Vulnerabilitate:

Deși localitățile din aria protejată și cele învecinate nu sunt neapărat mari, impactul antropic asupra ariei naturale protejate este semnificativ: intensificarea agriculturii, schimbarea habitatului semi-natural (fânețe, pășuni), braconaj, desecarea zonelor umede prin canalizare de-a lungul pârâului, industrializare și creșterea zonelor urbane, arderea vegetației (a miriștii și a pârloagelor), reglarea cursului pârâului, înmulțirea necontrolată a speciilor invazive, defrișările, tăierile ras și lucrările silvice care au ca rezultat tăierea arborilor pe suprafețe mari, tăierile selective a arborilor în vârstă sau a unor specii, adunarea lemnului pentru foc, împăduririle zonelor naturale sau seminaturale (pășuni, fânețe etc.), schimbarea majoră a habitatului acvatic (ex. construirea barajelor).

Situații de urgență

Situația de urgență reprezintă un eveniment excepțional, cu caracter non militar, care prin amploare și intensitate amenință viața și sănătatea populației, mediul înconjurător, valorile materiale și culturale importante, iar pentru restabilirea stării de normalitate sunt necesare adoptarea de măsuri și acțiuni urgente, alocarea de resurse suplimentare și managementul unitar al forțelor și mijloacelor implicate.

În Orașul Valea lui Mihai funcționează următoarele servicii de urgență profesionale:

1. **Serviciul Voluntar pentru Situații de Urgență (SVSU)**, organizat pe următoarele două activități principale:

- informare publică și prevenire;
- intervenție operativă directă sau ca forță de sprijin a formațiunilor profesionale specializate.

Serviciile de dezapezire sunt asigurate de SVSU cu ajutorul următoarelor utilaje: 1 autogreder, 2 tractoare respective 1 buldoexcavator. De menționat însă că nu a fost înființat până la această dată *Politia locală a orașului Valea lui Mihai*.

Administrația locală

Administrația publică în orașul Valea lui Mihai este organizată și funcționează potrivit prevederilor Legii administrației publice locale nr. 215/2001 și în conformitate cu hotărârile Consiliului Local.

Administrația publică din oraș se organizează și funcționează în temeiul principiilor autonomiei locale, descentralizării serviciilor publice, eligibilității autorităților administrației publice locale, legalității și al consultării cetățenilor în soluționarea problemelor locale de interes deosebit.

Primarul, viceprimarul și secretarul, împreună cu aparatul de specialitate al primarului, constituie o structură funcțională cu activitate permanentă, denumită Primăria, care duce la îndeplinire hotărârile Consiliului Local și dispozițiile Primarului, soluționând problemele curente ale colectivității locale. Misiunea sau scopul Primăriei rezidă deci în soluționarea și gestionarea, în numele și în interesul colectivității locale pe care o reprezintă, a treburilor publice, în condițiile legii.

În administrația publică locală primarul îndeplinește o funcție de autoritate publică. El este șeful administrației publice locale și al aparatului de specialitate al autorității administrației publice locale, pe care îl conduce și îl controlează. Primarul răspunde de buna funcționare a administrației publice locale, în condițiile legii și reprezintă unitatea administrativ-teritorială în relațiile cu alte autorități publice, cu persoanele fizice sau juridice române sau străine, precum și în justiție.

Consiliul Local al orașului Valea lui Mihai este compus din 17 consilieri locali pe perioada 2012-2016, aleși prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat, în condițiile stabilite de legea pentru alegerea autorităților administrației publice locale. Potrivit legislației, numărul membrilor fiecărui consiliu local se stabilește prin ordin al prefectului,

în funcție de populația orașului, raportata de Institutul National de Statistica si Studii Economice la data de 1 ianuarie a anului in care se fac alegerile sau, după caz, la data de 1 iulie a anului care preceda alegerile.

Aparatul de specialitate al Primăriei orașului Valea lui Mihai cuprinde 115 de posturi, structurate pe departamente de specialitate, astfel: 2 demnitari, 22 de funcții publice (din care 3 funcții publice de conducere si 19 funcții publice de execuție) și 91 de contractuali (4 de conducere si 87 de execuție). Din totalul de 115 de posturi, 81 sunt ocupate, iar 34 sunt declarate vacante.

ORGANIGRAMA PRIMARIEI ORAȘULUI

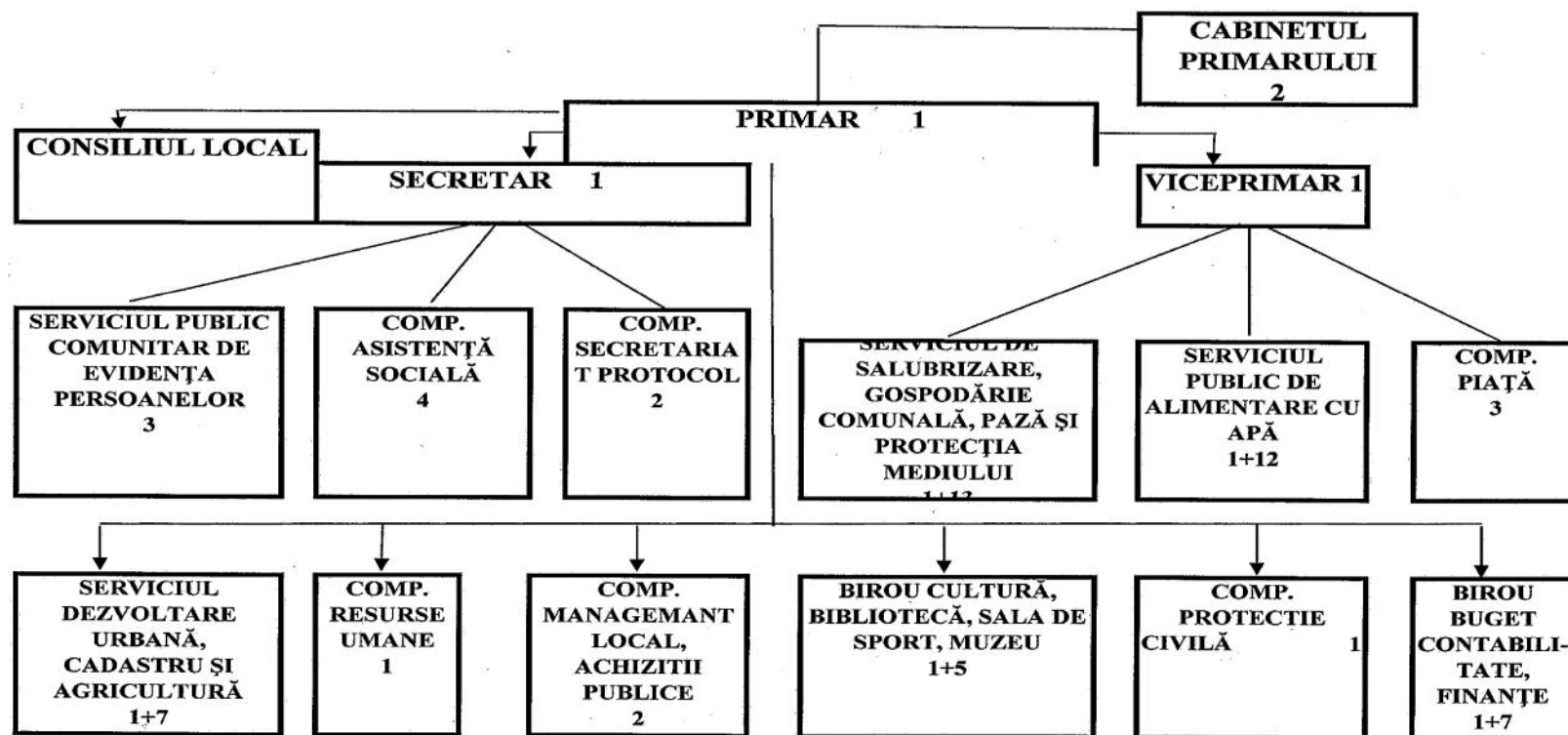
ORAȘUL VALEA LUI MIHAI

ANEXA Nr. 1

la Hotărârea nr.27/30 martie 2015

ORGANIGRAMA

aparaturii de specialitate al Primarului Orașului Valea lui Mihai

PRIMAR,
Nyakó Iozsef

Tabel Nr. 47. Indicatori ai cheltuielilor operaționale sau care reflecta rigiditatea acestora (RCO)

Denumire indicator	2010	2011	2012	2013	2014
RCO1 Cheltuieli totale de personal	7.609.670	5.801.000	5.694.213	6.665.148	7.840.551
RCO1a Cheltuieli totale de personal pe locuitor	768,5	585,84	575,06	673,11	791,82
RCO1b Ponderea cheltuielilor totale de personal in cheltuielile operaționale	38,32	33,2	50,9	52,78	57,3
RCO2 Cheltuieli de personal autonome (fără învățământ)	3.515.030	2.195.090	1.755.920	2.073.816	2.241.618
RCO2a Cheltuieli de personal autonome (fără învățământ) pe locuitor	354,98	221,68	177,33	209,43	226,38
RCO2b Ponderea cheltuielilor de personal autonome (fără învățământ) în cheltuielile operaționale	17,73	12,56	11,22	14,19	14,46
RCO3 Cheltuieli de personal, cu subvenții pentru acoperirea diferențelor de preț si tarif si cu asistenta sociala	-	-	-	-	-
RCO3a Cheltuieli de personal, cu subvenții pentru acoperirea diferențelor de preț si tarif si cu asistenta sociala pe locuitor	-	-	-	-	-
RCO3b Ponderea cheltuielilor de personal, cu subvenții pentru acoperirea	-	-	-	-	-

diferențelor de preț și tarif și cu asistența socială în total cheltuieli operaționale					
RCO4 Cheltuieli operaționale	19.828.070	17.475.220	11.186.728	12.628.807	13.684.420
RCO4a Cheltuieli operaționale pe locuitor	2002,43	1764,82	1129,74	1275,38	1381,99
RCO4b Ponderea cheltuielilor operaționale în total cheltuieli	29,76	45,13	71,52	86,44	88,25

Tabel Nr. 48. Capacitatea de investire și de contractare de împrumuturi (CID)

Denumire indicator	2010	2011	2012	2013	2014
CID1 Cheltuieli cu finanțarea serviciului datoriei	183.541	146.615	150.768	174.001	127.973
CID1a Cheltuieli cu finanțarea serviciului datoriei pe locuitor	18,54	14,81	15,23	17,57	12,92
CID1b Ponderea cheltuielilor cu finanțarea serviciului datoriei în total cheltuieli	0,28	0,38	0,96	1,19	0,83
CID2 Serviciul anual al datoriei ca pondere în veniturile curente totale (autonome)	1,06	1,08	1,06	1,25	0,78
CID3 Cheltuieli totale cu investițiile	46.800.520	21.132.500	4.453.632	1.981.337	1.822.071
CID3a Cheltuieli totale cu investițiile pe locuitor	4726,37	2134,16	225,82	200,9	184,01
CID3b Ponderea cheltuielilor totale cu investițiile în total cheltuieli	70,24	54,57	28,48	13,56	11,75
CID4 Ponderea serviciul datoriei pentru împrumuturile pe termen lung în cheltuielile totale cu investițiile	0,37	0,69	3,39	8,87	7,02

Tabel Nr. 49. Capacitate de Management Financiar (CMF)

Denumire indicator	2010	2011	2012	2013	2014
CMF1 Rezultatul (excedentul sau deficitul) operațional brut	- 2.425.095	- 3.923.240	3.039.112	1.237.943	2.707.900
CMF1a Ponderea rezultatului (excedent/deficit) operațional brut în total venituri operaționale	-13,94	-28,95	21,36	8,93	16,52
CMF2 Ponderea rezervelor în total cheltuieli	-	-	-	-	-
CMF3 Rezultatul (excedent/deficitul) operațional net	-	-	-	-	-
CMF3a Ponderea rezultatului (excedent/deficit) operațional net în total venituri operaționale	-	-	-	-	-

Tabel Nr. 50. Indicatori ai veniturilor sau care reflecta capacitatea de a genera venituri (CGV)

Denumire indicator	2010	2011	2012	2013	2014
CGV1 Venituri din impozitul pe proprietate	1.706.000	1.832.000	1.904.000	1.794.000	1.895.750
CGV1a Venituri din impozitul pe proprietate pe locuitor	172,29	185,01	192,28	181,18	191,45
CGV1b Ponderea veniturilor din impozitul pe proprietate în total venituri	2,56	4,78	8,09	8,97	9,36
CGV2 Venituri proprii fiscale	15.972.925	11.182.320	12.882.840	12.679.550	14.785.680
CGV2a Venituri proprii fiscale pe locuitor	1613,1	1129,3	1301,03	1280,5	1493,1
CGV2b Ponderea de venituri proprii fiscale în total venituri	23,97	29,19	54,71	63,41	72,98
CGV3 Veniturile curente proprii (fiscale și nefiscale)	17.402.975	13.551.980	14.225.840	13.866.750	16.392.320
CGV3a Venituri curente proprii (fiscale și nefiscale) pe locuitor	1757,52	1368,61	1436,66	2608,9	1655,46

CGV3b Ponderea veniturilor curente proprii (fiscale si nefiscale) in totalul veniturilor	26,12	35,38	60,4	69,34	80,91
CGV4 Venituri curente totale (autonome)	17.402.975	13.551.980	14.225.840	13.866.750	16.392.920
CGV4a Venituri curente totale (autonome) pe locuitor	1757,52	1368,61	1436,66	2680,9	1655,46
CGV4b Ponderea veniturilor curente totale (autonome) in total venituri	26,12	35,38	60,4	69,34	80,91
CGV5 Venituri operaționale	17.402.975	13.551.980	12.923.540	13.927.050	16.426.480
CGV5a Venituri operaționale pe locuitor	1757,52	1368,61	1305,14	1406,49	1658,91
CGV5b Ponderea veniturilor operaționale in total venituri	26,12	35,38	54,88	69,64	81,08
CGV6 Venituri pentru investiții	49.225.615	24.751.040	10.627.330	6.070.400	3.832.890
CGV6a Venituri pentru investiții pe locuitor	4971,08	2499,6	1073,25	613,05	387,08
CGV6b Ponderea veniturilor pentru investiții in total venituri	73,88	64,62	45,13	30,36	18,92
CGV7 Total venituri pe locuitor	6728,8	3868,21	2378,39	2019,54	2045,99
CGV8 Gradul de colectare a veniturilor proprii fiscale					
Gradul de colectare a veniturilor dintr-un anumit impozit - raportul dintre încasările efective dintr-un impozit anume si totalitatea obligațiilor de plata ale contribuabililor aferente aceluia impozit.	99,79	94,89	98,1	100,07	97,84

<p>Gc = Încasări/Debit Gradul de colectare a tuturor impozitelor locale - media ponderată a gradelor de colectare ale diferitelor impozite în raport cu încasările din aceste impozite:</p> <p>Gca = $\sum(Gcj \cdot Ij) / \sum Ij$</p>	45,85	40,53	63,56	79,49	93,27
<p>CGV9 Nivelul fiscalității locale</p> <p>Nivelul fiscalității pentru un anumit impozit - raportul dintre nivelul efectiv (procent sau suma absolută) și nivelul maxim permis de lege pentru anul respectiv:</p> <p>Nf = Nef/Nmax</p> <p>Nivelul fiscalității agregate (pentru toate impozitele locale) - media ponderată a nivelurilor fiscalității pentru impozitele locale în raport cu încasările din respectivele impozite.</p> <p>Nfa = $\sum(Nfj \cdot Ij) / \sum Ij$</p>	100	100	100	100	100

Tabel Nr. 51. Indicatori execuții buget local pentru fiecare din anii 2010-2014:

Indicatori buget local	2010	2011	2012	2013	2014
Total venituri	66.628.590	38.303.020	23.550.540	19.997.450	20.259.370
Total venituri pe locuitor	6728,8	3862,21	2378,39	2019,54	2045,99
Investiții (cheltuieli de capital, inclusiv serviciul datoriei pentru	46.800.520	21.132.500	4.453.632	1.981.337	1.828.071

împrumuturile pe termen lung)					
Total cheltuieli	66.628.590	38.722.020	15.640.360	14.610.144	15.506.491
Total ajutoare sociale	218.296	147.057	143.257	218.074	238727
Număr beneficiari ajutoare sociale	412	927	831	1102	1156
Număr clădiri utilizate ca locuință, pentru care se datorează impozitul pe clădiri majorat	262	295	321	336	346
Sume încasate din impozitul pe proprietate / persoane fizice	15040,90	25899,32	27692,80	29472,00	32898,00
Număr agenți economici pentru care s-a eliberat/vizat anual autorizația privind desfășurarea activității de alimentație publică	14	14	15	16	14
Restaurante	4	4	4	4	4
Piețe	1	1	1	1	1
Târg animale	1	1	1	1	1
Număr agenți economici de la care s-a încasat taxa hoteliera	4	4	4	4	4

Opinia populației privind activitatea instituțiilor

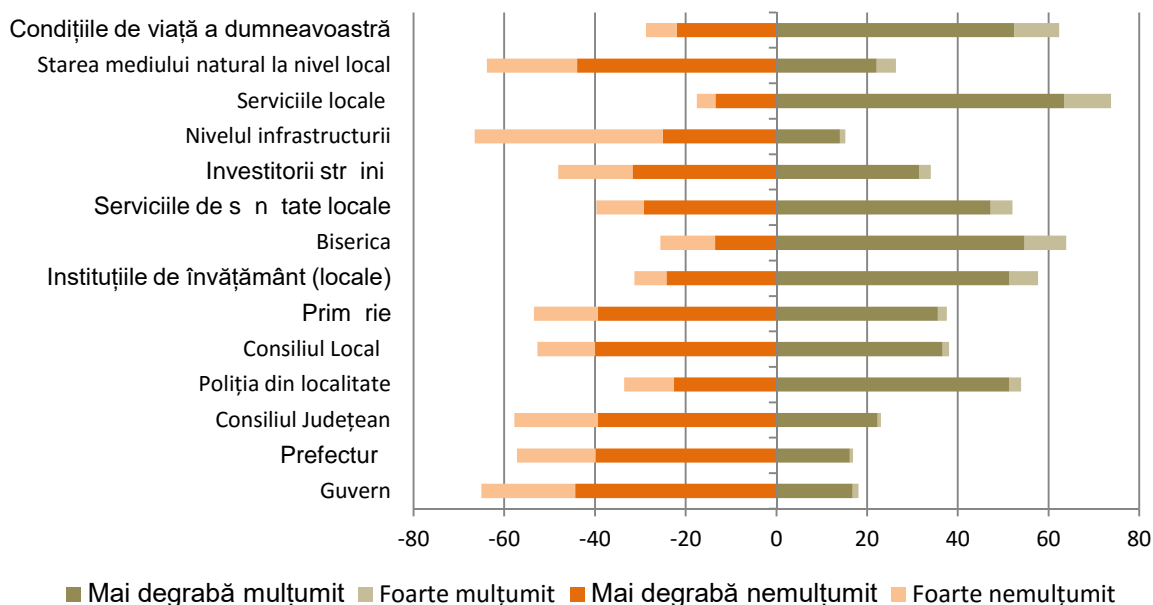
În ceea ce privește gradul de satisfacție a populației cu privire la diferitele instituții naționale, regionale sau locale, tabelul de mai jos ne oferă informații în acest sens.

Tabelul nr. 52. Gradul de satisfacție – instituții și localitate

Instituție	Foarte mulțumit	Mai degrabă mulțumit	Mai degrabă nemulțumit	Foarte nemulțumit	NȘ	NR
Guvern	1.32	16.79	44.35	20.71	5.88	10.71
Prefectură	0.69	16.17	39.83	17.35	14.75	10.96
Consiliul Județean	0.69	22.32	39.41	18.36	10.17	9.04
Poliția din localitate	2.49	51.42	22.66	10.92	6.22	6.29
Consiliul Local	1.38	36.66	40.01	12.71	2.92	6.33
Primărie	2.00	35.57	39.32	14.13	2.71	6.28
Instituțiile de învățământ (locale)	6.25	51.40	24.24	7.09	4.77	6.25
Biserica	9.12	54.74	13.54	12.07	4.49	6.04
Serviciile de sănătate locale	4.81	47.23	29.29	10.45	2.36	5.61
Investitorii străini	2.59	31.45	31.70	16.40	9.52	8.34
Nivelul infrastructurii	1.15	14.02	25.00	41.50	8.78	9.54
Serviciile locale (poșta, băncile, transportul, Cablu TV, etc.)	10.32	63.43	13.43	4.15	2.85	5.82
Starea mediului natural la nivel local	4.26	22.10	43.91	19.92	2.41	7.41
Condițiile de viață a dumneavoastră	9.93	52.41	22.01	6.79	2.14	6.73

Ancheta Valea lui Mihai, N=429, r=+/-4,62%, P=95%

Gradul de satisfacție - instituții și localitate

Ancheta Valea lui Mihai, N=429, r=+/-4,62%, P=95%

În ceea ce privește cele mai mari realizări din ultimii trei ani, în opinia populației cele mai importante realizări au fost *deschiderea unei unități sanitare (spital), realizarea unui centru social, realizarea unui cămin pentru bătrâni, reamenajarea și/sau întreținerea parcului din oraș, respectiv asfaltarea și modernizarea centrului orașului.*

Realizările sunt atribuite în opinia populației *primarului, consiliul local, UDMR-ului, conducerii comunei în general, primăriei, respectiv senatorului Cseke Attila.*

Principalele resurse de care dispune orașul Valea lui Mihai

Resursele existente care îmbogățesc orașul Valea lui Mihai determină vizibilitatea arealului din regiune. Aceste resurse se regăsesc atât în cadrul natural, cât și în cel antropizat, care la rândul lor pot fi împărțite în următoarele categorii: resurse naturale, resursele patrimoniului construit, resurse culturale (evenimente și manifestări culturale, organizații culturale și sportive), infrastructura turistică respectiv produse locale și gastronomie.

Unitatea de relief caracteristic orașului este câmpia, oferind o varietate a resurselor naturale specifice: păduri de stejar și salcâm, faună și floră diversă și specifică regiunii, zone nisipoase, apă termală. De menționat situl Natura 2000 de pe teritoriul orașului. Această rezervație naturală adăpostește mai multe tipuri de habitate, printre care se găsesc mlaștini, culturi, păduri de foioase, vii și livezi, pășuni și alte terenuri arabile împreună cu fauna lor specifică, precum și nisip, format în urma procesului de depunere al materialelor aluvionare.

Resursele antropice din orașul Valea lui Mihai sunt reprezentate de diversitatea creațiilor umane cu caracteristici istorice, artistice, arhitecturale și culturale. Întreținerea pe termen lung a acestora are un rol important în menținerea valorilor culturale. Moștenirea

arhitecturală este compusă din trei tipuri de monumente: castelul și clădiri adiacente; biserici ale diferitelor culte; cripte și morminte în cimitirul orașului. Castelul Bernáth-Bujanovics, construit în stilul clasicist-baroc la începutul secolului XIX astăzi, în prezent clădirea spitalului. Alte moșteniri arhitecturale importante sunt clădirea Primăriei, și fosta clădire al morii.

În oraș conviețuiesc diferite culte religioase, cele mai vechi biserici fiind cea reformată construită în anul 1714 în stil baroc, urmată de biserica romano-catolică (1904), sinagoga (1930) și biserica ortodoxă (1984). Alături de acestea în oraș se regăsesc lăcașe ale cultelor baptiste și pentecostale. Bisericile, alături de rolul religios și comunitar sunt resursele culturale importante ale unei comunități, fiind adesea importante atracții turistice .

Un important sit cultural și arhitectural este cimitirul orașului, unde pot fi găsite criptele și mormintele unor personalități locale cum ar fi pictorul Fekete Károly, sau polihistorul Andrassy Ernő. Monumentele și plăcile memoriale sunt dovezi care păstrează amintirile istorice și valorile culturale, religioase și folclorice care caracterizează orașului Vale a lui Mihai. Printre aceste memoriale adresate unor persoane semnificative găsim scriitori, poeți, preoți și martiri.

Completând lista resurselor naturale și cele ale patrimoniului construit, Valea lui Mihai oferă o gamă largă de resurse culturale prin varietatea grupurilor și organizațiilor culturale și sportive. Activitatea majorității organizațiilor culturale se leagă de cultura dansului, a muzicii și a teatrului. Cea mai renumită trupă din regiune este Ansamblul folcloric „Nyíló Akác – Salcâmul în Floare”, iar în rândul celor mici grupele de dans popular „Fürge lábak” și „Apró lábak”. Se bucură de o mare popularitate și formațiile de dans modern (Best of Dance, Forever Dance, Silver Wings, Playtime, etc.), renumite în zona Văii Ierului. Viața culturală este asigurată de Studioul literar ”GGG”, trupa de teatru Móra și corul orășenesc. Asociația tinerilor din Valea lui Mihai ERMISZ oferă cadru de organizare a vieții culturale și sociale a tinerilor din oraș. Locația activităților sportive și de dans modern este stadionul Praszler Gyula și terenul de sport local. Organizațiile

culturale, precum trupa de teatru, cercul literar și trupele de dans popular își desfășoară activitatea în Căminul Cultural Bartók Béla.

Principalul eveniment al orașului, o importantă atracție nu doar pentru localnici ci și pentru întreaga zonă sunt zilele orașului, festivitate cunoscută sub numele de „Zilele Salcâmului în Floare”. Evenimentul este o ocazie excelentă pentru prezentarea valorilor sociale și culturale ale comunității, prin prezentarea meșteșugarilor și artiștilor din zonă precum și întărirea relațiilor interculturale și interetnice, respectiv a celor intercomunale și transfrontaliere. Un alt festival care contribuie la promovarea tradițiilor specifice zonei și a folclorului local, este Festivalul Bătutul Nucilor de ziua Sf. Mihai. Pentru întărirea identității locale în anul 2013 au început să organizeze evenimentul Duelul Cartierelor, plin de programe captivante pentru echipele formate de locuitorii diferitelor cartiere din oraș. Pe lângă aceste evenimente localitatea dispune de vernisaje și expoziții care pot fi vizitate în Muzeul orașului, în Biblioteca orașului, respectiv în Galeria Padlás.

În ceea ce privește resursele naturale, antropice și cele culturale orașul Valea lui Mihai dispune de un potențial turistic care poate fi servit de către infrastructura turistică existentă. Localitatea asigură necesitățile primare ale vizitatorilor: cazarea și restaurantele, împreună cu ospitalitatea localnicilor. Produsele locale și gastronomia locală se conturează de a lungul șirului: miere, vin, pepene, pălincă și produse agricole locale.

Tabelul Nr. 53. *Principalele resurse de care dispune orașul Valea lui Mihai*

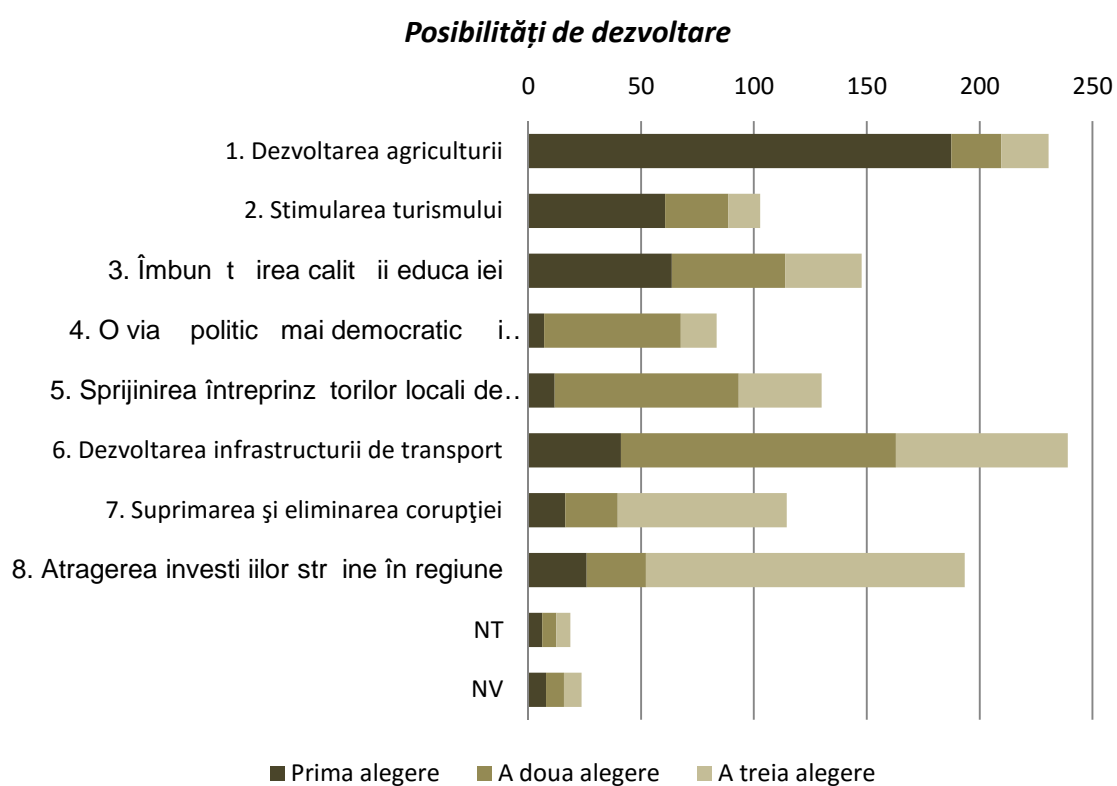
<p>Monumente/Plăci memoriale</p>	<p>Monumentul Comemorativ al Grupului Anticomunist condamnat în anul 1956 (2006) Monumentul Eroilor și martirilor secolului XX (2004) Statuia principelui Bocskai István (2000) Statuia Dr. Andrásy Ernő (2008) Statuia Máté Imre (2011) Placa memorială Zelk Zoltán Placa memorială Petőfi Sándor (1991) Placa memorială Kuthi Lajos Placa memorială Sass Kálmán Földesi Ilona diacon (sora Veronika) Placa memorială Bernáth József (2010) Placa memorială Simonyi József (2004)</p>
<p>Resurse patrimoniu construit</p>	<p>Biserica reformată, în stil baroc (1714) Biserica romano-catolică (1904) Biserica greco-catolică Biserica ortodoxă Sinagoga (1930) Biserica baptistă Casa Familiei Lovass (1894) Castelul Bernáth –Bujanovics (1800) Clădirea Primăriei (Casa Gross-Hermann) Cimitirul orașului Cripte și mormintele unor localnici faimoși (Fekete Károly, pictor, Kovács János, explorator în Africa, Andrásy Ernő) Casa Weisz-Fitch (clădirea spitalul) Moara „Gizella” Moara Familiei Kolling Clădirea Arovit</p>
<p>Resurse naturale</p>	<p>Păduri (stejar, salcâm) Parcul Orașenesc Andrásy Ernő Nisip Situl Natura 2000 Faună diversă Floră diversă și specifică</p>

	Apa termală
Produse locale	Mierea Vinul Pepenele Pălinca Produsele agricole locale
Organizații culturale	Ansamblul folcloric „Nyiló Akác” (1985) Grupul de dans „Fürge Lábak ”(2007) Grupul de dans popular „Apró Lábak” Trupa de teatru Móka (2000) Studioul literar ”GGG” -1995 Corul orășenesc ”Veres Laszlo Zsolt ” Corul orășenesc Orchestra de țitera Bartók Béla (1986) Formația rock Pay Time (2010) Clubul Foto Valea Ierului 2009 Zöld Kommandó Érmihályfalva (NGO, grup ecologic) Organizația teritorială UDTM - MIDESZ Asociația ERMISZ Asociația Arcașii Lupilor de Pustă Corul de copii „Csilinka” Trupa de majorete Syluette -1993 Formația de dans modern Best of Dance Formația de dans Forever Dance Formația de dans Street Dancers Formația de dans Playtime Formația de dans Show Dance Asociația Silver Wings (dans modern)
Viața sportivă	Stadion Praszler Gyula Teren de sport Clubul Sportiv Unirea (1920, Gloria) Echipa de kick-box Aladin Hero Team (2009)

	<p>Crosul Tineretului -2015 Grupul sportiv Aktive Fitnes</p>
<p>Infrastructura turistică</p>	<p>Pensiunea Ovidiu Pensiunea Papaya Pensiunea Regina Restaurantul Comoara-Kincs Restaurantul Kry-Bel Restaurantul Casa din Lemn/Fahaz Magazine Ospitalitatea localnicilor</p>
<p>Evenimente culturale locale</p>	<p>Casa de cultură Bartók Béla Galeria Padlás/Pod (2007) Zilele "Salcâmului în Floare" (1992) Festivalul Bătutul Nucilor (2007) Zilele meșteșugurilor și tradițiilor în Valea Ierului "Érmelléki Kézműves és Hagyományörző Napok" (2013) Duelul Cartierelor (2013) Muzeul Istoric și Etnografic al Orașului "Andrássy Ernő" (2007) Biblioteca orășenească „Máté Imre” Tabăra internațională de Artă (2007) Sala de evenimente Gödör</p>

Opinii ale comunității locale privind resursele și direcțiile de dezvoltare locale

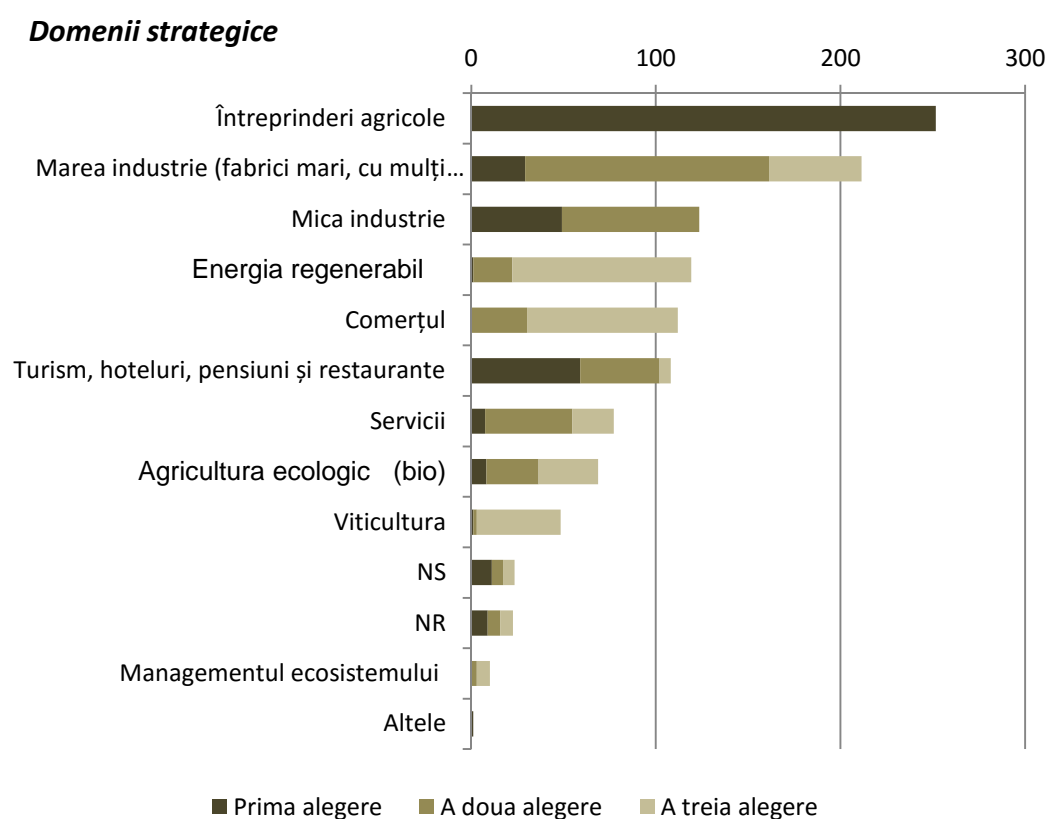
Despre necesitățile, potențialul și posibilitățile de dezvoltare a orașului în viitor graficul de mai jos ne oferă informații. Cei chestionați au avut de a alege trei dintre ariile de dezvoltare enumerate mai jos, în grafic sunt reprezentate răspunsurile primite la toate cele trei opțiuni.

Ancheta Valea lui Mihai, N=429, r=±4,62%, P=95%

Bazat pe specificul perceput al localității, cei chestionați au fost rugați să menționeze liber trei variante (orice), pentru a indica domeniile care ar trebui considerate direcții strategice de dezvoltare în orașul Valea lui Mihai. În ceea ce privește serviciile care

trebuie dezvoltate, la fel ca la întrebările precedente, respondenții au avut de indicat trei astfel de servicii. Toate acestea pentru a măsura direcțiile de dezvoltare al locului în opinia/percepția locuitorilor. Rezultatele sintetice sunt prezentate pe graficul de mai jos. Ele reprezintă răspunsurile date la toate cele trei opțiuni, adunate și raportate la totalul răspunsurilor.

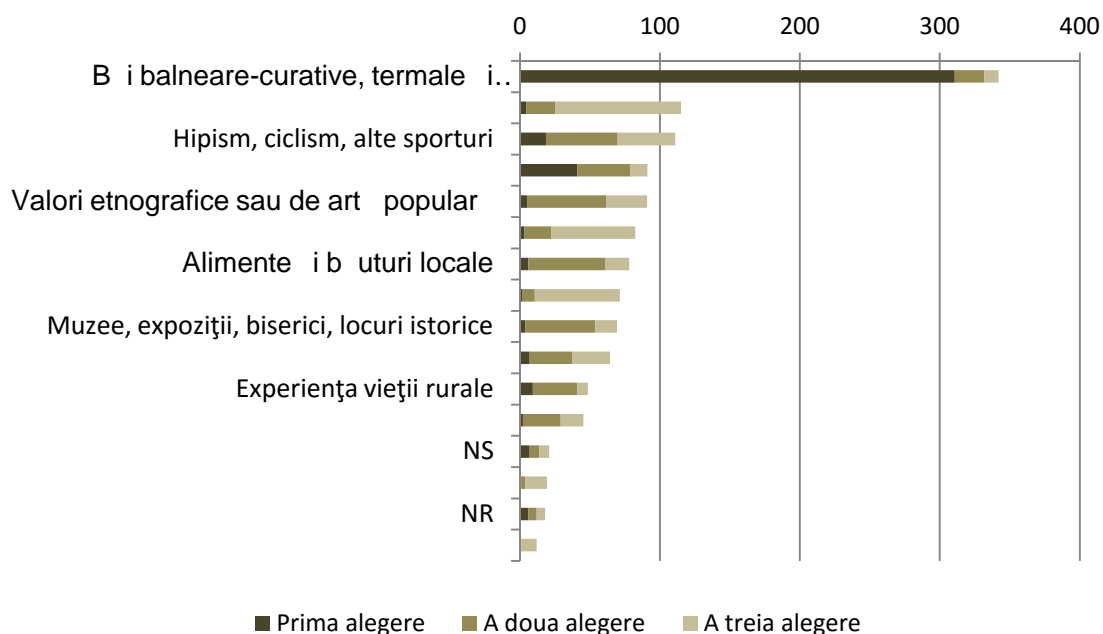
Ancheta Valea lui Mihai, N=429, r=+/-4,62%, P=95%

În cadrul anchetei au fost de asemenea incluse două întrebări legate de domeniul turismului (datorită faptului că mulți respondenți din interviurile anterioare au indicat turismul, ca una dintre posibilitățile de dezvoltare a localității). Pe de o parte, am inventariat serviciile turistice care, în opinia populației din Valea lui Mihai ar trebui dezvoltate în localitate, pe de altă parte am adunat atracțiile turistice care pot fi/sunt

percepute și/sau prezentate ca demne de valorificat („de arătat” pentru posibii vizitatori).

Servicii turistice

Ancheta Valea lui Mihai, N=429, r=+/-4,62%, P=95%

Astfel, conform populației din Valea lui Mihai cele mai importante servicii turistice care ar trebui dezvoltate în localitate sunt *băile balneare (termale și wellness), experiența vieții rurale și serviciile bazate pe sport: hipism, ciclism, respectiv sporturile extreme*. Practic, populația consideră că turismul din localitate ar trebui să se axeze pe „triunghiul” experiență rurală - wellness, baie termală – sporturi/sporturi extreme.

În ceea ce privește atracțiile turistice ale regiunii, acestea pot fi grupate în patru categorii: atracțiile naturale, locurile istorice, vestigiile culturale, evenimentele și manifestările organizate respectiv produsele locale, tradiționale.

Dintre atracțiile naturale din oraș, cele mai des amintite atracții sunt *pădurile* din zonă respectiv *parcul* din oraș, însă peste jumătate dintre respondenți nu au știut sau nu au

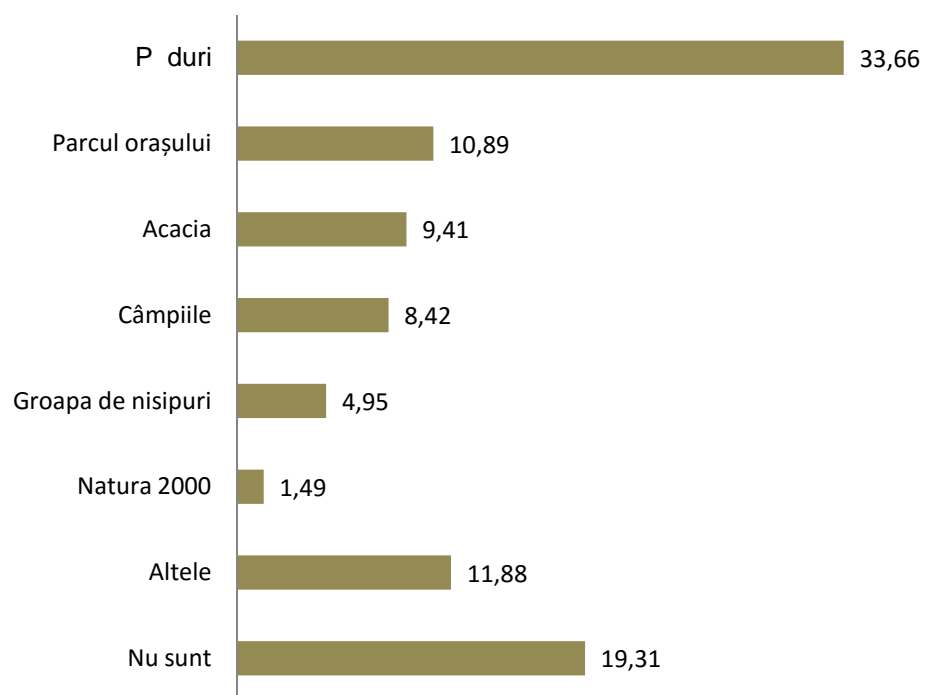
dorit să răspundă la aceste întrebări, respectiv 19% din populație a declarat că *nu există atracții turistice naturale* în oraș sau în apropierea acestuia.

În cazul locurilor istorice, a vestigiilor culturale rata celor care respondenți nu au știut sau nu au dorit să răspundă este mult mai mică, undeva în jur de 30%. Cele mai des amintite atracții din această categorie sunt *muzeul din localitate, bisericile din oraș, monumentele și statuile orașului*.

În cazul evenimentelor, manifestărilor care ar putea fi arătate la un turist, cele mai amintite atracții sunt *Festivalul Nyiló Akác*, respectiv evenimentele *Dióverő* și *Részek Viadala*. Și în acest caz aproximativ numai 30% din respondenți nu au răspuns la această întrebare.

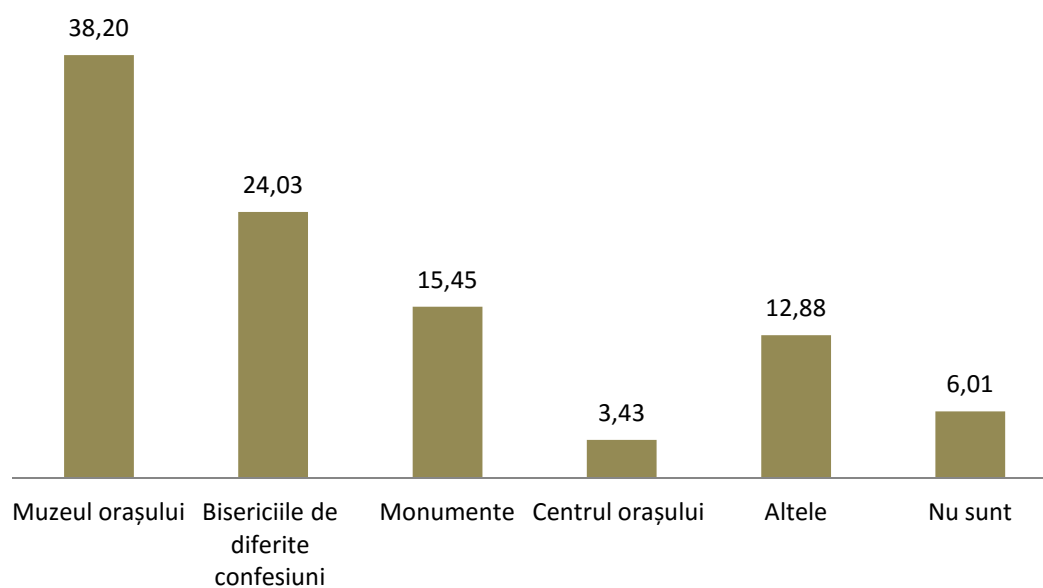
Iar în ceea ce privește produsele locale, cele mai des amintite astfel de produse sunt, *mierea, vinul, pălînca*, respectiv *pepenele*. Și în acest caz aproape jumătate dintre respondenți nu au știut sau nu au vrut să răspundă la întrebare. Atracțiile turistice menționate pot fi vizualizate și în următoarele grafice.

Atracții naturale

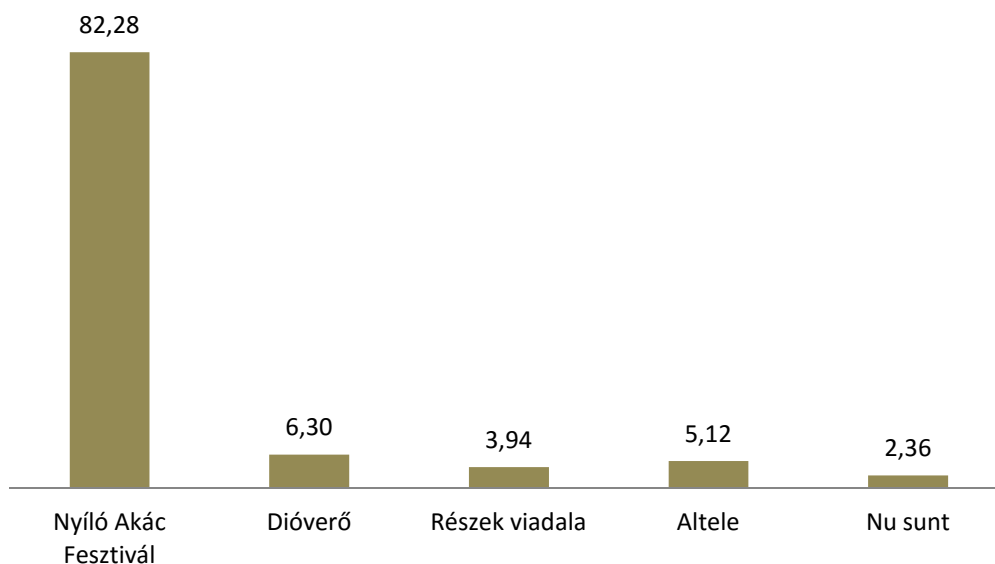
Ancheta Valea lui Mihai, N=429, r=+/-4,62%, P=95%

Atracții istorice, monumente

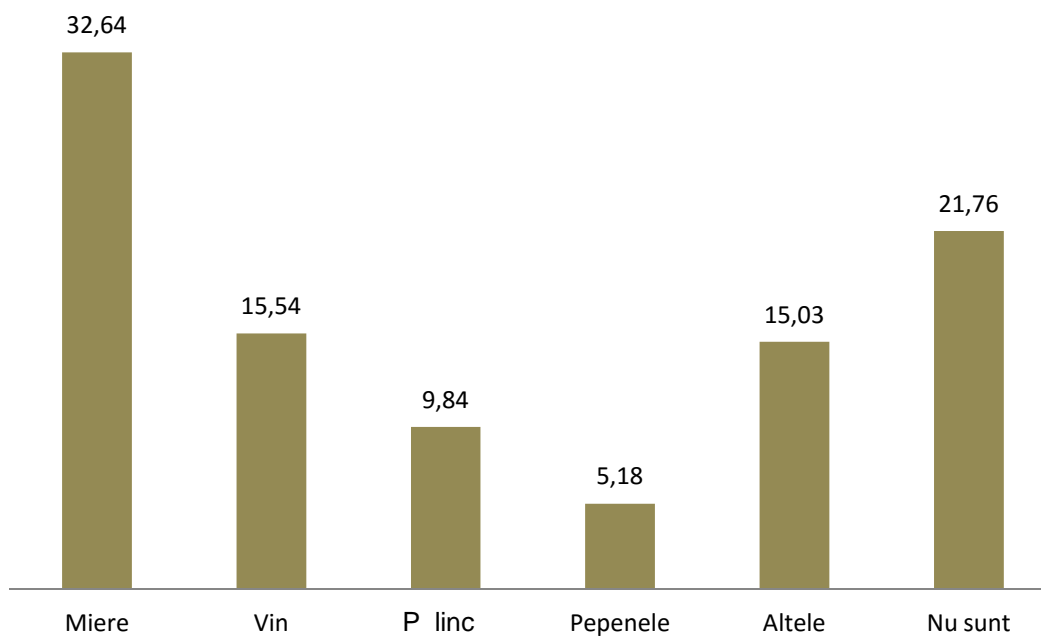
Ancheta Valea lui Mihai, N=429, r=+/-4,62%, P=95%

Evenimente

Ancheta Valea lui Mihai, N=429, r=+/-4,62%, P=95%

Produse locale

Ancheta Valea lui Mihai, N=429, r=+/-4,62%, P=95%

ANALIZA SWOT

Cadrul metodologic și conceptual

Denumirea metodei provine din inițialele în limba engleză a cuvintelor: **S**trengths – puncte tari, **W**eaknesses – puncte slabe, **O**pportunities – oportunități, posibilități, **T**hreats – pericole, amenințări, riscuri. Analiza SWOT este o metodă importantă a managementului strategic, aplicat și la nivel teritorial. În general, analiza SWOT este încorporată în modelul de planificare strategică. Analiza SWOT constituie premisă preparării strategiilor de dezvoltare care de fapt susțin evoluția în viitor a politicilor de dezvoltare rurală.

În cadrul elaborării oricărei strategii este necesar evaluarea situației existente, definirea problemelor; în acest scop un mijloc important este analiza SWOT. Este un principiu de bază ca elaborarea ideilor privind dezvoltarea, realizarea și controlul acestora să se desfășoare cu antrenarea grupurilor afectate, iar analiza SWOT oferă un bun prilej pentru asigurarea acestei colaborări. O echipă de analiză SWOT ar putea include întreprinzători și fermieri, membri autorităților locale, membri ai organizațiilor comunitare non-guvernamentale, lucrători în infrastructura socială rurală, pensionari și tineri, manageri din sectoare de industrie, și servicii, (incluzând turismul), precum și cercetători. În cadrul atelierelor de analiză SWOT, participanții au fost angajații primăriilor implicate în prezentul proiect. Este important ca cei care sunt implicați în identificarea sau formularea proiectelor să fie conștienți de contextul de politici sectoriale și instituționale în cadrul căreia se angajează să lucreze. Scopul și profunzimea acestei analize preliminare va depinde în primul rând de informațiile disponibile și de calitatea acestora.

Analiza SWOT studiază concomitent caracteristicile interne și influențele mediului extern, ținând cont atât de factorii pozitivi, cât și de cei negativi răspunzând la întrebarea „unde suntem acum?”. Utilizând această metodă am folosit modelul următor:

Tabel nr. 54 Modelul general al analizei SWOT pentru diagnoza situației existente⁴

CONDIȚII/FACTORI	POZITIVI	NEGATIVI
INTERNI	Puncte tari	Puncte slabe
EXTERNI	Posibilități (Oportunități)	Pericole (Amenințări, Riscuri)

În cadrul analizei SWOT am evaluat mai întâi specificul intern al localității, în contextul zonei teritoriale, fiind evidențiate punctele sale tari și slabe. Apoi se analizează influențele exterioare. Efectele exterioare pozitive sunt considerate ca posibilități, iar cele negative ca pericole, amenințări, riscuri. În cadrul muncii colective pot să apară diferențe de păreri între participanți cu privire la evaluarea situației interne, dar mai ales privind efectele exterioare. Concilierea și integrarea diferitelor păreri prin compromisuri poate duce la rezultate acceptabile pentru toți participanții.

Tabel nr. 55. Întrebările generale pentru identificarea elementelor analizei SWOT⁵

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Care sunt avantajele noastre?	Ce facem rău?
Ce facem bine?	Ce fac alții mai bine?
Care sunt condițiile noastre avantajoase?	Care sunt dezavantajele noastre?
POSSIBILITĂȚI	PERICOLE
Care sunt evenimentele, schimbările externe pozitive importante pentru noi?	Care sunt obiectivele greu de atins?
În ce domenii avem șanse bune?	Care sunt schimbările exterioare care sunt nefavorabile pentru noi?

⁴Sursă: Kulcsár L., 1999, Training SAPARD

⁵Sursă: Kulcsár L., 1999 Training SAPARD

Factorii interni includ principalele resurse de dezvoltare rurală; cum ar fi cele naturale, personale, financiare, capacități industriale etc. Actorii de dezvoltare rurală de obicei pot identifica punctele tari și punctele slabe; dar dificultatea constă în recunoașterea diferenței dintre simptomele unei probleme și cauzele reale ale problemei. Numai prin identificarea cauzelor reale a problemei pot fi planificate acțiuni în vederea corectării acestora.

Factorii externi pot include elemente macroeconomice, schimbare tehnologică, legislație, schimbări socio-culturale, precum și schimbări în poziționarea pe piață sau în competiție. Mediul extern include acei factori, pe care zona rurală nu le poate controla. Scopul unei analize externe este de a identifica oportunități potențiale care pot fi exploatate de către decidenții din zona rurală, și amenințările care ar putea dăuna persoanelor, instituțiilor din zona rurală. Este în general cunoscut, că factorii mediului economic, politic sau al mediului înconjurător pot amplifica sau atenua trăsăturile pozitive sau negative interne. Acest lucru este valabil mai ales în privința dezvoltării spațiului rural, unde factorii regionali, naționali și cei internaționali au repercusiuni asupra fenomenelor care au loc în microregiune.

Influențele externe cu impact asupra zonei rurale pot fi clasificate sub două titluri: mediul macro și mediul-micro. Mediul macro include principalele tendințe de creștere economice regionale, naționale, globale care influențează zona rurală în sens general. Două abordări de grupare a factorilor externi macro se aplică în general. În prima se pune accent pe elemente politice, economice, socio-culturale, tehnologice, legale, de mediu și egalitate, iar în al doilea pe cel social, economic, , tehnologic, educațional, piață, schimbări în mediul de afaceri, etica, regulamente. Mediul micro dintr-o zonă rurală include actori interni, adică producătorii și cei externi, cei mai importanți fiind clienții, competitorii și furnizorii.

Esența analizei SWOT este că facilitează căutarea problemelor și fundamentează găsirea răspunsurilor întemeiate la problemele ivite. Când se elaborează o analiză SWOT a situației existente pentru fundamentarea strategiei și evaluarea concepțiilor strategice,

se recomandă să nu se pună accentul pe înșirarea tuturor punctelor tari și slabe, a tuturor posibilităților și pericolelor, ci mai degrabă pe identificarea acelor care s-ar putea avea tangență cu strategia, în concordanță cu viziunea formulată. Astfel, analiza SWOT trebuie să aibă la bază conturarea obiectivului, respectiv unor situații finale dorite.

Factorii interni pot fi văzuți ca puncte tari sau puncte slabe depinzând de impactul lor asupra obiectivului de dezvoltare al zonei rurale. Trebuie înțeles că ce ar putea reprezenta puncte tari pentru un obiectiv ar putea fi puncte slabe pentru un alt obiectiv.

Cercetătorii, în colaborare cu actorii de dezvoltare locală, trebuie să încerce să fie obiectivi și raționali în evaluarea resurselor, în identificarea punctelor tari și a punctelor slabe, în estimarea oportunităților și a amenințărilor (Vincze, 2000, 31-33). În continuare vom prezenta un cadru general, care a stat la baza elaborării analizelor SWOT în orașul Valea lui Mihai.

Locație, infrastructură, fond locativ

În prima fază analizei SWOT conține caracteristicile generale ale localității în funcție de poziționarea fizică și geografică, de infrastructură primară respectiv fondul locativ de care dispune orașul Valea lui Mihai.

PUNCTE TARI:

Ca puncte tari s-au constatat următoarele: orașul se află pe traseul drumului european E671 care traversează orașul. Orașul se situează la o distanță foarte mică de frontiera cu Ungaria (statutul de oraș de frontieră), acest fapt constituie un atu, în special dacă în viitor își asumă rolul mai pregnant de intermediar dintre cele trei țări (România, Ungaria și în perspectivă, Ucraina). De asemenea distanța relativ mică de trei aeroporturi

internaționale sau naționale (Oradea, Satu Mare respectiv Cluj), accesul la rețeaua feroviară și relațiile tradiționale cu orașul Debrețin respectiv accesibilitatea din mai multe direcții pe mai multe mijloace de transport constituie puncte tari. Un atu incontestabil reprezintă și poziționarea strategică în regiunea Vale Ierului: tradițional și ocupațional este un centrul economic.

Fondul locativ de care dispune localitatea este suficient și echilibrat, existând chiar un excedent care contrabalansează creșterea continuă. Șaptezeci la sută din acest fond este racordat la rețeaua de alimentare cu apă respectiv, are acces direct la un nivel destul de bun la sistemele de comunicare moderne și ITC (telefonie fixă și mobilă, cablu tv, Internet). În localitate există furnizori de servicii de sănătate respectiv bancare și comerciale.

Constituie de asemenea puncte tari prestigiul însemnat al localității în microregiune, fiind considerat un oraș „de succes”, pe de altă parte este și atractivă: dispune de un număr însemnat de locuri de muncă, multe persoane din regiune făcând naveta zilnic pentru a munci în oraș. Acest fapt contribuie și la creșterea volumului de bani care sunt cheltuiți aici de angajații din microregiune, fapt care contribuie și la generarea și funcționarea firmelor mici.

PUNCTE SLABE

Infrastructura rutieră este încă nesatisfăcătoare în afara drumului național care străbate orașul (starea drumurilor, asfaltul lipsă din aproape 80 la sută din străzi), se constată probleme serioase la infrastructura primară și anume pavarea drumurilor, canalizare, presiunea apei potabile. Accesul pietonal din afara centrului este slab dezvoltat sau este deteriorat. Pistele pentru bicicliști lipsesc în ciuda faptului că foarte mulți angajați se deplasează zilnic la locul de muncă cu bicicleta. Aproape o treime din gospodării nu sunt racordate la rețeaua de alimentare cu apă și lipsește un sistem operațional de canalizare pe întreg teritoriul orașului.

Percepția generală a populației despre starea în infrastructurii este una consensual negativă și este considerat ca fiind principalul obstacol în calea dezvoltării și creșterii atractivității orașului în competiția pentru capital și investiții. Starea infrastructurii primare conferă orașului un aspect mai degrabă rural decât urban și produce un handicap care se manifestă prin migrarea tinerilor, în principal al celor cu studii superioare în marile centre urbane din zonă.

OPORTUNITĂȚI

Valea lui Mihai dispune de multiple oportunități. Printre acestea, enumerăm: datorită poziționării geografice întărirea relațiilor cu poliile de creștere Oradea, Satu Mare sau chiar Cluj reprezintă o oportunitate imediată, precum și dezvoltarea unei zone de tranzit logistic prin punctul de trecere a frontierei pentru transportul de mărfuri. Întărirea statutului și rolului de centru economic dar și social și cultural al zonei corelat cu inițierea de proiecte de dezvoltare comune din microregiune asumând un rol de mediator transfrontalier ar duce la avantaje comparate în competiția pentru capital și investiții directe, creare de noi locuri de muncă. Astfel dezvoltarea pe termen mediu al unui hub comercial și logistic – care încă lipsește din zonă – pentru mărfuri dintre România, Ungaria și Ucraina reprezintă o oportunitate de luat în seamă. Dezvoltarea pistelor pentru bicicliști are un suport major din partea populației și în ciuda costurilor materiale ar putea contribui în mare măsură la creșterea confortului psihic al localnicilor (aici ne bazăm pe rezultatele cercetării de tip survey efectuat în 600 de gospodării din oraș) deoarece există o puternică cultură a mobilității pe două roți. Realizarea și punerea în funcțiune a stației de tratare a apei precum și finalizarea sistemului de canalizare este o altă oportunitate pentru soluționarea problemelor legate de infrastructura primară.

Conștientizarea comunității privind asumarea costurilor sociale ale dezvoltării și înregimentarea liderilor de opinie în procentul de dezvoltare ar întări consensul general cu privire la principalele direcții de dezvoltare ale orașului.

AMENINȚĂRI

Cele mai importante amenințări țin de posibile probleme în asigurarea autofinanțării din resurse proprii ale proiectelor europene (accesarea fondurilor europene de dezvoltare) colaborat cu schimbarea viziunii și al politicilor de dezvoltare comunitară și regională la nivel european, în care accentul se mută de la localități pe microregiuni. O altă amenințare - de natură generală – poate fi creșterea competiției între localități și microregiuni pentru aceleași resurse financiare și umane. Instabilitatea economică respectiv o posibilă nouă criză economică la nivel regional și/sau global iarăși ar putea constitui o amenințare reală în fața planificării strategice pe termen lung și în calea dezvoltării. Creșterea costurilor directe și indirecte ale specialiștilor și consultanților din domeniul dezvoltării paralel cu creșterea birocrăției în managementul proiectelor de dezvoltare și de implicare a măsurilor și acțiunilor concrete de dezvoltare pot fi bariere în calea creșterii organice a localității.

Infrastructura subdezvoltată poate afecta calitatea vieții și climatului cotidian din oraș în așa fel încât interesul antreprenorial să scadă respectiv suportul popular în favoarea dezvoltării și a suportului pentru costurile directe ale schimbării să scadă, scăzând astfel și legitimitatea administrației locale. Factori externi cum ar fi schimbările dese ale legislației și a reglementărilor din domeniul fiscal constituie reale amenințări. În plus lipsa de capital uman și slaba capacitate a autorităților locale de a planifica și administra proiectele de dezvoltare (schimbări datorită alegerilor, instabilității politice) pe termen lung riscă ca unele măsuri și acțiuni de dezvoltare propuse să nu se realizeze.

În consecință, putem conchide că orașul Valea lui Mihai are multe puncte tari, are posibilități reale de dezvoltare, dezvoltare care este amenințată mai ales de factori externi, imposibil de controlat la nivel local.

Toate acestea sunt sintetizate în tabelul următor:

CARACTERISTICI GENERALE: POZIȚIONARE, INFRASTRUCTURĂ, FOND LOCATIV

Puncte tari

- drumul european E671 traversează orașul
- rețea de transport feroviar
- punct de trecere a frontierei la o distanță de 10 km
- situată la distanță acceptabilă față de aeroporturile internaționale Oradea, Satu-Mare și Cluj
- proximitatea frontierei cu Ungaria
- distanță mică față de orașul Debrețin
- accesibilitate bună din mai multe direcții și prin diverse mijloace de transport
- centru regional în Valea Ierului
- structura fondului locativ echilibrată
- fond locativ suficient
- creșterea continuă a fondului locativ
- 70% din totalul locuințelor sunt racordate la rețeaua de alimentare cu apă
- accesibilitate bună la sistemele de comunicare
- existența în localitate a unor furnizori de servicii de sănătate
- localitatea este atractivă (locuri de

Puncte slabe

- infrastructură rutieră încă nesatisfăcătoare în interiorul localității cu excepția drumului național
- probleme și deficiențe serioase la infrastructura primară de bază (starea drumurilor, asfaltare, canalizare, epurare de apă, presiunea apei potabile)
- accesul pietonal slab dezvoltat
- calitatea deteriorată a trotuarelor
- lipsa pistelor pentru bicicliști
- lipsa centurii de ocolire pentru traficul greu
- 30% din totalul locuințelor nu sunt racordate la rețeaua de alimentare cu apă
- lipsa unui sistem de canalizare funcțional
- probleme de mediu și poluare din cauza stării infrastructurii primare (în special datorită problemelor de canalizare)
- o mare parte a populației consideră că cele mai mari probleme din oraș sunt legate de infrastructura precară
- localitatea are și un aspect rural
- localitatea suferă de consecințele atractivității unor centre urbane mari din

muncă, sunt mulți navetiști din microregiune)

- localitatea are un prestigiu în rândul populației din microregiune

Oportunități

- creșterea conectivității cu polii de creștere Oradea, Satu Mare, Cluj
- dezvoltarea unei zone de tranzit internațional prin punctual de trecere a frontierei pentru transportul de mărfuri
- întărirea statutului de centru al microregiunii Valea Ierului
- inițierea unor proiecte de dezvoltare comune din microregiuni având un rol mediator dintre microregiuni din Ungaria și România
- dezvoltarea pe termen mediu a unui hub comercial de mărfuri pentru microregiunile de frontieră dintre România, Ungaria și Ucraina
- accesarea de fonduri europene pentru infrastructură primară dar și secundară în parteneriat transfrontalier din microregiunile din cele trei țări învecinate
- dezvoltarea unui sistem de trasee pentru bicicliști în oraș, existând cultura mobilității pe două roți

proximitate (Oradea, Debrețin se manifestă prin migrarea tinerilor și a celor cu studii superioare)

Amenințări

- probleme de asigurare a autofinanțării din resurse proprii pentru accesarea de fonduri europene
- schimbarea viziunii de dezvoltare comunitară și regională la nivel european (accentul pe microregiuni, nu localități)
- creșterea competitivității între localități și microregiuni pentru aceleași resurse financiare și resurse (proiecte EU și specialiști respectiv consultanți)
- instabilitatea economică la nivel regional și global, posibilele crize economice în viitorul apropiat
- posibilele efecte adverse ale proceselor la nivel internațional și regional (de exemplu amplificarea proceselor de migrație din Orientul Apropiat, conflictul din Ucraina)
- creșterea costurilor directe și indirecte al implicării specialiștilor în domeniul dezvoltării
- creșterea birocrăției administrative, care

- realizarea și punerea în funcțiune a stației de tratare a apei
  - consolidarea parteneriatului cu societatea civilă și elita intelectuală pentru fundamentarea etapelor de dezvoltare
  - întărirea consensului între principalii actori sociali cu privire la dezvoltarea infrastructurii primare, o componentă cheie a dezvoltării orașului (de exemplu 56% din populație crede că acest aspect este în între primele trei cele mai importante opțiuni de dezvoltare)
  - un consens general privind principalele direcții de dezvoltarea orașului
  - conștientizarea comunității privind asumarea costurilor sociale ale dezvoltării și înregimentarea liderilor de opinie în procesul de dezvoltare
- este o barieră în managementul proiectelor
  - infrastructura insuficient dezvoltată și lipsa utilităților poate afecta calitatea vieții și interesul antreprenorial și comunitar și implicit pentru sprijinul costurilor dezvoltării (social și financiar)
  - instabilitatea reglementărilor juridice din domeniul dezvoltării
  - schimbările dese ale regulilor și reglementărilor fiscale la nivel administrativ
  - procesele pe rol aflate în contencios administrativ
  - slaba capacitate a autorităților locale de a planifica și administra pe termen lung proiectele de dezvoltare

Situația mediului

Orașul Valea lui Mihai este situat într-o zonă cu un sol fertil și surse de apă termală. Dar care sunt principalele puncte tari cu privire la mediul înconjurător?

PUNCTE TARI

Existența unor situri la Natura2000 este un element pozitiv, care este întărit de diversitatea de clase de habitat printre care putem aminti pajiști, terenuri arabile, păduri, mlaștini respectiv nisip de calitate superioară specifică locului. Există o foarte bogată floră și faună cu specificități aparte, chiar unice (familii de popândău), o vegetație forestieră abundentă. Mai apoi, fondul forestier este într-o stare relativ bună, neafectat de boli, uscăre sau poluare severă. Existența luciului de apă este un alt element care poate fi considerat un punct tare al mediului. Terenul agricol este bun și suficient pentru amenajări ulterioare. Există spații verzi, parcuri în interiorul orașului, iar clima este foarte favorabilă activităților agricole intensive. Calitatea solului este una foarte bună, iar apa termală neexploatăată în prezent reprezintă o bogăție foarte importantă specifică Văii Ierului.

PUNCTE SLABE

Punctele slabe se referă în primul rând la poluarea mediului în principal datorită problemelor de canalizare. Deficiențele procedurilor de canalizare improprii cauzează metode de utilizare a apei potabile nesustenabile la nivelul gospodăriilor; de asemenea printre punctele slabe găsim și lipsa unui sistem standardizat și modern de apă uzată și a stației de epurare. Managementul deșeurilor specific gospodăriilor produce daune mediului înconjurător. Se constată o eroziune a solului și dezechilibre în clasele de vârstă ale pădurilor datorită exploatărilor neraționale respectiv existența unor poluatori industriali și agricoli în microregiune cu efecte nefaste. Educația ecologică este superficială, care se manifestă prin slaba cunoaștere a normelor de mediu și a legislației în vigoare din domeniul mediului înconjurător în rândul populației și a antreprenorilor.

OPORTUNITĂȚI

La acest capitol putem enumera următoarele: inițierea de programe pentru protejarea mediului înconjurător în cooperare cu societatea civilă și actorii economici din oraș dornici să contribuie la protejarea mediului. Aici ne referim la campanii de împădurire a terenurilor degradate sau unde copacii au fost tăiați fără a respecta normele impuse de ocolul silvic, la curățirea cursurilor de apă care trec prin oraș sau se află în imediata vecinătate prin utilizarea posibilităților de finanțare POS Mediu. O altă oportunitate (sau mai degrabă necesitate) este promovarea unor tehnici și metode de agricultură care sunt mai prietenoase cu solul. Realizarea sistemului de alimentare a apei/stației de epurare a apei uzate conforme cu standardele de mediu europene este o oportunitate care are sprijinul masiv al întregii populații locale. Campaniile de conștientizare a populației cu privire la riscurile și pericolele pe termen mediu și lung a comportamentelor ireponsabile față de mediu și acțiunile hotărâte împotriva celor care practică tăieri ilegale de pădure sau practică braconajul și pescuitul licit sunt alte oportunități care ar contribui la protejarea mediului. Trebuie dezvoltate parteneriate cu școlile locale pentru educarea copiilor cu privire la importanța protejării mediului și la accentuarea responsabilității individuale prin exemplificarea și cultivarea atitudinilor conștiente și responsabile de utilizare și consum a resurselor neregenerabile.

Sanționarea poluatorilor în special a agenților economici care nu respectă normele impuse de mediu este o oportunitate deoarece astfel de acțiuni au o mare legitimitate și sprijin în opinia mării majorități a populației locale. Racordarea politicilor de mediu inițiate de administrația locală pot fi racordate la inițiativele sociale și civile care sprijină și promovează colectarea deșeurilor la nivel național și regional de tip Lets do it Romania. O oportunitate reală este dezvoltarea pe termen mediu a unei centrale care prelucrează resurse existente: biomasă forestieră. Accentul pe surse de energie regenerabilă, de exemplu pe apa termală sau energie solară este o oportunitate demn de luat în seamă.

O altă oportunitate este reprezentată de promovarea agriculturii ecologice specializată pe câteva produse specifice localității.

Toate aceste oportunități sunt se pot realiza doar în cazul în care pe termen mediu și lung sunt dezvoltate și aplicate politici de mediu sustenabile și toți actorii sociali sunt conștientizați și mobilizați asupra provocărilor reale cauzată de procesul de schimbare a clime și a încălzirii globale.

AMENINȚĂRI

Amenințările privind mediul sunt multiple și complexe. Să le vedem pe rând. Prima amenințare ține de amânarea investițiilor în dezvoltarea unui sistem public de canalizare datorită problemelor de finanțare (probleme în accesarea fondurilor europene) care ar agrava deteriorarea mediului înconjurător. O altă amenințare în calea dezvoltării unor politici de protejare a naturii este reprezentată de creșterea costurilor financiare și de mentalitatea indiferentă a gospodăriilor față de mediu. Mai mult, prioritățile de natură economică nu favorizează programele costisitoare de protejare a mediului, cu rezultate vizibile doar pe termen lung, în favoarea obiectivelor economice vizibile imediat și cu impact direct pe termen scurt. Interesele mediului economic din regiune pot fi opuse comunităților locale (poluatori/poluăți).

Inadvertențele legislative din domeniu, birocrăția excesivă sunt alte amenințări de notat.

Necesitatea dezvoltării infrastructurii primare va contribui pe termen imediat la generarea problemelor de mediu, la fel și atitudinea tipic negativă a populației de tip NIMBY ("not in my backyard"/nu în curtea mea) față de centrele de management și de procesare ecologică a deșeurilor menajere și industriale/agricole.

Toate cele prezentate sunt sintetizate în tabelul standard de mai jos:

MEDIU

Puncte tari

- existența unor situri la Natura 2000
- diversitate de clase de habitat (pajiști, teren arabil, păduri, mlaștini, nisip)
- o bogată floră și faună, cu specificități aparte
- diverse soiuri de păsări și animale
- vegetație forestieră abundentă, implicit în resurse accesorii ale pădurii
- fondul forestier în stare relativă bună neafectat de boli, uscăre sau poluare
- existența luciului de apă
- teren agricol suficient pentru amenajări ulterioare (intravilan, extravilan)
- existența spațiilor verzi în interiorul localității
- clima favorabilă agriculturii
- sol fertil
- existența apei termale
- facilitățile reliefului de câmpie (lipsa inundațiilor și ale alunecărilor de teren)

Puncte slabe

- mediul poluat (în principal din cauza problemelor de canalizare)
- modelele de utilizare a apei potabile la nivelul gospodăriilor nu este deloc sustenabilă
- managementul deșeurilor menajare este unul defectuos
- eroziunea solului
- dezechilibre în clasele de vârstă ale pădurilor datorită exploatărilor neraționale
- poluarea apelor datorită lipsei unui sistem de apă/apă uzată și a stațiilor de epurare;
- sistem de gestionare a deșeurilor insuficient și ineficient;
- existența unor poluatori industriali și agricoli
- slaba cunoaștere a normelor de mediu și a legislației în vigoare în rândul populației;
- educație ecologică superficială

Oportunități

- inițierea de programe pentru protejarea mediului înconjurător în cooperare cu societatea civilă și actorii economici (împădurirea terenurilor degradate, eliminarea eroziunii și curățirea cursurilor de apă) prin accesarea fondurilor structurale (POSM);
- promovarea agriculturii ecologice
- realizarea sistemului public de apă/apă uzată cu stații de epurare și managementul deșeurilor
- efectuarea de campanii de conștientizarea a populației cu privire la riscurile pe termen mediu și lung a comportamentului iresponsabil față de mediu
- acțiuni hotărâte îndreptate față de cei care practică tăieri ilegale de păduri respectiv braconaj
- dezvoltarea de parteneriat cu școlile locale pentru educația copiilor cu privire la mediul înconjurător, și la importanța atitudinii responsabile de consum ale resurselor neregenerabile din localitate
- sancționarea drastică a poluatorilor,

Amenințări

- neutilizarea fondurilor nerambursabile (datorită dificultăților de accesare) pentru protejarea mediului, nerealizarea proiectului privind sistemul public de canalizare, poluarea apelor și a solului
- costurile în creștere ale protejării mediului înconjurător
- probleme legate de accesarea de fonduri
- mentalitatea de indiferență a gospodăriilor față de protecția mediului
- lipsa infrastructurii și a condițiilor optime pentru reciclarea deșeurilor
- inadvertențele legislative din domeniu
- prioritățile economice nu favorizează programele de protejare ale mediului și nici politici locale de mediu
- atitudinea mediului de afaceri și disponibilitatea de a participa la protejarea mediului și la participarea de parteneriate
- birocrăția excesivă
- necesitatea dezvoltării infrastructurii primare pe termen imediat contribuie la generarea de probleme de mediu
- atitudinea tipică negativă a populației de tip NIMBY față de centrele de management ale mediului

în special al agenților economici care nu respectă normele de mediu în vigoare

- racordarea la inițiative sociale care sprijină colectarea deșeurilor, de tip Let's do it Romania
- îmbunătățirea sistemului de management al deșeurilor menajere
- dezvoltarea pe termen mediu al unei centrale de energie regenerabilă: biocarburanți, biomasă forestieră, zona având potențial satisfăcător în acest sens
- accentul pe resursele regenerabile de energie de care dispune localitatea: utilizarea (optimă) a apei termale și al energiei solare (numărul mediu de zile însorite este mare)
- dezvoltarea pe termen mediu și lung a politicilor de mediu sustenabile și conștientizarea tuturor actorilor sociali a provocărilor cauzate de încălzirea globală

Agricultura

Valea lui Mihai are statut de oraș, însă o parte însemnată a populației (35 la sută) practică agricultura într-un fel sau altul (chiar dacă majoritatea practică agricultura de

subzistență). Solul este bun, favorizează agricultura, localitatea are o bogată tradiție în producerea și prelucrarea produselor agricole (vezi evoluția și importanța întreprinderii Agrovit în istoria localității respectiv ocuparea populației pe piața forței de muncă din trecut), agricultura este privită ca o posibilă ramură strategică în viitor, am aplicat deci o analiză SWOT și în acest domeniu. Care sunt punctele tari?

PUNCTE TARI

În primul rând putem constata că climatul este favorabil agriculturii și creșterii animalelor pe lângă faptul că există o tradiție încă foarte vie și puternic înrădăcinată în comunitatea locală a activităților agricole și de prelucrare. O mare parte a suprafeței totale a orașului o constituie terenul arabil, iar o treime din gospodăria se ocupă de agricultură, și un sfert din populația totală a orașului consideră că agricultura trebuie tratată ca o ramură strategică a dezvoltării localității. În plus există un număr relativ mare de societăți comerciale care se ocupă de agricultură.

PUNCTE SLABE

Referitor la activitățile agricole doar jumătate din totalul terenurilor agricole aflate în proprietate privată sunt cultivate, de obicei cu un randament slab, și pentru autoconsum. Volumul producției agricole este în scădere și persoanele care mai practică agricultura sunt de regulă cu o vârstă înaintată. Un alt punct slab este nivelul de mecanizare redus cauzat de natura și scopul acestor activități: vorbim mai degrabă despre o agricultură de subzistență. Situația juridică a terenurilor agricole este incertă în sensul că în multe cazuri lipsesc formele legale de proprietate (carte funciară), proprietarii sunt incerți (datorită lipsei de documente care atestă fără echivoc statutul de proprietar), încă există unele probleme de retrocedări și conflictele între moștenitori nu sunt o raritate. Din această cauză nu poate exista o piață sănătoasă și sustenabilă a terenurilor, care face ca localitatea să nu fie atractivă investițiilor mari în agricultură.

Aversitatea mării majorității a populației față de orice formă de asociere agricolă datorită experiențelor din perioada comunistă. Suprafețele agricole sunt relativ mici iar costurile de producție sunt mari.

OPORTUNITĂȚI

Posibilitățile de accesare a fondurilor europene și guvernamentale pentru dezvoltarea unor afaceri cu profil agricol reprezintă o oportunitate clară ca și bogata tradiție din domeniul agricol (producție și procesare) de care se bucură localitatea. Asocierea producătorilor și eficientizarea practicilor și metodelor de producție paralel cu elaborarea unui brand comun și a politicilor zonale de marketing pentru a intra pe piața produselor agricole cu un specific local sunt alte oportunități. Creșterea ponderii agriculturii bazate pe suprafețe mai mari este o altă posibilitate datorită existenței terenurilor agricole aflate în prezent în afara circuitului economic.

Prezentarea și diseminarea exemplelor pozitive din zona transfrontalieră (a "bunelor practici") pentru a stârni interesul populației tinere față de agricultura modernă este o altă oportunitate pe lângă facilitarea accesului și cunoștințe competitive și la fondurile care subvenționează/sprijină agricultura și întreprinderile agricole.

AMENINȚĂRI

Amenințările la adresa dezvoltării agriculturii sunt legate de evoluția generală a economiei naționale și regionale respectiv de evoluția politicilor de finanțare a activităților agricole la nivel european. Printre acestea putem aminti: creșterea competiției pe piața produselor alimentare care ar putea defavoriza în principal actorii cu un nivel redus de capital, creșterea prețurilor la energie și combustibil, prețurile și standardele practicate de marile lanțuri de magazine care defavorizează producătorii mici. La nivel local procesul de îmbătrânire a populației paralel cu migrație tinerilor reprezintă a amenințare serioasă care scade posibilitatea ca agricultura și procesarea de

produse agricole să devină pe termen mediu o ramură strategică a orașului. Costurile modernizării agriculturii la scală mare vor crește în viitor care va îngreuna și mai mult dezvoltarea agriculturii.

Mai jos am prezentat principale constatări referitoare la starea prezentă a agriculturii din orașul Valea lui Mihai.

ECONOMIE: AGRICULTURĂ

Puncte tari

- climat propice agriculturii și creșterii animalelor: bovine, ovine, caprine, porcine și cabaline
- tradiție vie și puternică a agriculturii atât la scară mică respectiv mare
- număr relativ de mare de societăți comerciale din domeniul agriculturii
- cea mai mare parte a suprafeței totale constituie terenul arabil, 4429 Ha, urmată de pășuni și fânețe (804 Ha), și livezi (70 Ha)
- 35% din gospodării se ocupă cu agricultură
- un sfert din populația ar alege agricultura ca domeniu de activitate preferat

Puncte slabe

- doar jumătate din terenurile arabile aflate în proprietate privată sunt utilizate
- productivitate mică
- producție agricolă în scădere
- persoanele care practică agricultura sunt persoane cu vârstă mai înaintată
- nivelul de mecanizare este unul relativ redus
- agricultura practică este unul mai degrabă de subzistență
- situația juridică a terenurilor agricole este una incertă (lipsă carte funciară, proprietari incerți sau mulți, probleme de retrocedări, conflicte între moștenitori)
- există o atitudine puternică împotriva asocierilor agricole datorită perioadei comuniste
- suprafețele agricole mici, necompetitive

Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> • accesarea de fonduri (o parte nerambursabile) pentru dezvoltarea unor afaceri în sectorul agricol (spre exemplu înființarea unor exploatații/ferme agrozootehnice, grupuri de producători, instalarea tinerilor fermieri, dotarea cu utilaje a fermelor, etc.) • diseminarea exemplelor pozitive de tip best practice (de exemplu cazul hreanul produs și procesat la scară mare în zona Letavertes și desfacerea lor în hipermarketurile TESCO, chiar și în Anglia) • promovarea produselor alimentare tradiționale locale • asocierea producătorilor, îmbunătățirea practicilor agricole pentru eficientizarea producției • elaborarea unor politici zonale de marketing și de intrare pe alte piețe agroalimentare • dezvoltarea unui brand local comun, cu standarde clare, și un marketing comun, profesionist	<ul style="list-style-type: none"> • costuri de producție ridicate • creșterea competiției pe piața produselor alimentare, fapt ce poate defavoriza unele sectoare „tradiționale” • creșterea prețului la combustibil • dezechilibrele balanței comerciale cu accent pe importurile de produse alimentare, situație care periclitizează valorificarea produselor autohtone la prețuri eficiente (aducătoare de profit); • politicile de preț practicate de marile lanțuri de magazine • îmbătrânirea populației • migrația tinerilor • costurile mecanizării activităților agricole • orientarea marilor investitori în alte zone, mai atractive economic

- racordarea la rețelele orizontale agricole transfrontaliere prin specializare
- comercializarea produselor specifice locale în marile lanțuri comerciale (supermarketuri)
- creșterea ponderii agriculturii competitive prin sprijinirea investițiilor
- existența unui curent de opinie favorabil pentru produsele agricole locale de tip bio și/sau eco în rândul populației din marile centre urbane cu un statut social ridicat
- creșterea în viitor a cererii pentru produsele agricole la nivel regional, și global datorită schimbărilor climatice

Industria locală

Industria ușoară a fost și este încă foarte prezentă în viața economică a orașului. În continuare vom vedea cum se prezintă starea industriei conform analizei noastre.

PUNCTE TARI

Putem constata prezența pregnantă, hotărâtoare a unei mari firme multinaționale, care contribuie în mod hotărâtor la ocuparea forței de muncă cu vârstă activă din oraș și localitățile limitrofe. În total există aproape trei sute de firme active în localitatea, iar numărul lor este relativ constant. Un alt punct tare este reprezentat de tradiția încă vie a

activităților de mica industrie (meșteșugurile) care este puternic înrădăcinată în cultura locală și în conștiința colectivă a comunității.

Un element foarte important este reprezentat de faptul că marea majoritate a populației de vârstă activă este integrată pe piața muncii (în special în industria ușoară, care produce încălțăminte) respectiv nivelul șomajului este mic. Putem spune că industria locală reprezintă un pol regional puternic care atrage forță de muncă din regiune, iar relație dintre autorități și comunitatea de afaceri este una bună, constructivă.

PUNCTE SLABE

Profilul cvasi-monoindustrial al localității poate fi considerat un punct slab. Există un dezechilibru foarte mare între angajatori: marea majoritate a populației ocupate este angajat la un singur angajator care produce o oarecare dependență a forței de muncă. Mai apoi, industria locală este dominată net de activități care implică muncă manuală și o populație cu un nivel de instruire scăzut sau cel mult mediu. Se constată a lipsă totală de activități economice de tip knowledge-intensive, creative, bazate pe idei inovative și care implică un nivel înalt de cunoștințe. Resursele financiare locale sunt reduse, profilul economic al localității este determinat de fabrica de încălțăminte; în rest micile firme aparțin serviciilor și sunt dependente de veniturile realizate în fabrică.

Migrația forței de muncă cu vârstă tânără și/sau înalt calificată este iarăși un alt punct slab al economiei locale colaborată cu lipsa de cooperare între agenții economici cu profil complementar este o barieră în calea accesării de fonduri externe pentru dezvoltare.

OPORTUNITĂȚI

Orașul Valea lui Mihai are o economie funcțională și dispune de mai multe oportunități reale. Pe de o parte, dezvoltarea infrastructurii primare și eficientizarea infrastructurii secundare reprezintă baza pentru a atrage noi investiții directe în zonă care ar crește nu

numai rata de ocupare a populației de vârstă activă ci ar contribui și la reducerea dependenței economiei locale de un singur angajator puternic. Scăderea dezechilibrelor de pe piața locală a forței de muncă este o oportunitate fezabilă prin dezvoltarea serviciilor, dar mai ales prin politici fiscale locale care ar facilita înființarea de ateliere meșteșugărești, tradiționale la scală mică.

Dezvoltarea parteneriatelor public-privat pentru sprijinirea inițiativelor inovative, și înființarea firme de tip start-up de tineri cu calificare superioară este o altă oportunitate corelată cu adoptarea de politici publice prin atragerea de capital în localitate prin care sunt sprijinite inițiative economice care duc la echilibrarea cererii pe piața forței de muncă pe plan local. Desigur utilizarea resurselor financiare și a proiectelor europene este o oportunitate, care este un factor constant – indiferent de domeniu economic – în planificarea strategică pe termen lung.

Creșterea nivelului de educație a populației este o oportunitate pe care administrația locală trebuie să pună un accent hotărât în viitor.

AMENINȚĂRI

Profilul forței de muncă este principala amenințare asupra dezvoltării. Creșterea pe termen mediu și lung a populației cu educație scăzută în special în cazul populației de etnie romă în viitorul apropiat, împreună cu creșterea pe termen lung a populației cu vârstă inactivă datorită procesului de îmbătrânire a populației este o amenințare plauzibilă în calea planificării strategice.

Migrația tinerilor, creșterea costurilor forței de muncă respectiv competiția acerbă între microregiuni pentru atragerea de capital și investiții coroborat cu riscul real de relocare pe termen mediu a producției din domeniul industriilor ușoare (de tipul Nokia/Jucu, județul Cluj) sunt amenințări reale.

La nivel macro schimbările dese a politicilor fiscale, greutățile de planificare pe termen lung a agenților economici din cauza schimbărilor de tip juridic și fiscal și riscul unei noi crize economice sunt alte amenințări.

Toate acestea sunt reprezentate în tabelul următor:

ECONOMIE: INDUSTRIE

Puncte tari

- prezența unor firme multinaționale din domeniul industriei ușoare (încălțăminte)
- 337 de societăți comerciale, dintre care 201 (60%) microîntreprinderi, 60 (17,8%) întreprinderi mici, 76 (22,5%) fiind întreprinderi inactive
- numărul societăților active continuă să se mențină la nivelul anului precedent, dar totuși în evoluția lor se observă o scădere în perioada 2011-2014
- tradiția activităților de mică industrie puternic înrădăcinate în cultura locală
- existența cunoștințelor meșteșugărești în comunitate
- marea majoritate a populației de vârstă activă este integrată pe piața muncii (în special în industria ușoară)
- nivelul șomajului este scăzut

Puncte slabe

- profil mono/industrial al localității
- Există un dezechilibru imens între angajatori: marea majoritate a populației ocupate este angajat la Ara
- dependență relativ mare vizavi de marii angajatori
- industria este dominată de activitățile de *work-intensive* (muncă manuală) în defavoarea activităților de tip *knowledge-intensive* (muncă creativă bazată pe înaltă calificare)
- marea majoritate a populației ocupate are educație de nivel mediu
- lipsa industriilor creative, inovative
- Lipsă know-how
- lipsa cursurilor de formare profesională în domeniul industriei ușoare
- lipsa profesionalizării în domenii strategice

(aproximativ 3-3,5 %)

- industria locală reprezintă o atracție puternică pentru forța de muncă regiune
- cooperare bună între autorități și comunitatea locală de afaceri

- inexistența firmelor de tip *start-up*
- resurse financiare locale insuficiente, investiții autohtone foarte mici
- orientarea cu precădere către comerțul din alimentația publică (magazine alimentare și baruri);
- migrația forței de muncă calificată
- lipsa de cooperare între agenții economici, competiție pentru aceleași resurse limitate în loc să se asocieze pentru a atrage fonduri pentru dezvoltare și să acceseze piețe noi de desfacere

Oportunități

- utilizarea programelor de finanțare ale Uniunii Europene pentru IMM-uri;
- înființarea de microîntreprinderi pentru prelucrarea resurselor și produselor existente în comună;
- înființarea de ateliere pentru producerea unor produse tradiționale: împletituri, cuverturi și carpete, haine de port popular, mic mobilier ș.a.
- dezvoltarea serviciilor locale
- promovarea meșteșugurilor locale ca alternativă de angajare
- dezvoltarea de parteneriate public-privat pentru sprijinirea inițiativelor

Amenințări

- îngreunarea accesului la fonduri europene destinate noilor firme și a dezvoltării afacerilor
- dependența economică de marii investitori
- lipsa de receptivitate a comunității de afaceri la programele de finanțare complexe care implică un grad mare de cooperare
- profilul forței de muncă
- creșterea pe termen mediu și lung a populației cu educație scăzută în special în cazul populației de etnie romă
- creșterea pe termen lung a populației cu

inovative, și înființarea firme de tip start-up de tineri cu calificare superioară	vârstă inactivă datorită procesului de îmbătrânire a populației
• adoptarea de politici publice prin atragerea de capital în localitate prin care sunt sprijinite inițiative economice care duc la echilibrarea cererii pe piața forței de muncă pe plan local	• lipsa de receptivitate și flexibilitate la cerințele pieței
• crearea unor parcuri industriale	• îmbătrânirea populației
• dezvoltarea infrastructurii pentru a atrage noi investitori	• migrația tinerilor
	• creșterea costurilor forței de muncă
	• competiția acerbă între microregiuni pentru atragerea de capital și investiții
	• riscul de relocare pe termen mediu a producției din domeniul industriilor ușoare de tipul Nokia/Jucu, județul Cluj
	• schimbările dese a politicilor fiscale
	• greutatea de planificare pe termen lung a agenților economici din cauza schimbărilor de tip juridic și fiscal
	• riscul unei noi crize economice

Capitalul social și uman al localității

Dezvoltarea unei localități are loc într-un mediu social și este determinată de tradiția, structura, felul și natura comunității, de cultura specifică a populației, de tipul și volumul capitalului de care dispune (capital social, cultural, simbolic, de rețelele sociale ale colectivității, de resursele care pot fi utilizate). În cele ce urmează vom prezenta situația generală cu privire la mediul social specific Văii lui Mihai.

PUNCTE TARI

Din punct de vedere socio-demografic comunitatea orașului „este funcțională”. Rata de dependență a populației inactive este relativ mică (mai mică decât rata medie de dependență specifică localităților din microregiune), dinamica ratei mortalității este în scădere, la fel ca și rata de divorțurilor. După cum am mai menționat în această analiză, gradul de ocupare a populației este mare, mai mult, numărul salariaților din oraș a crescut în ultimii trei ani.

Ca alte puncte tari putem enumera?

Există un potențial demografic al antreprenorilor locali.

Activitățile culturale dezvoltă și contribuie la creșterea volumului de capital social (încredere și cooperare) sunt multe, dese și de mai multe feluri, iar localitatea beneficiază de mai multe evenimente sociale și culturale majore organizate regulat care contribuie la consolidarea unei identități colective. Societatea civilă bine organizată, activă și recunoscută pe plan local (NGO-uri, cercuri culturale, bresle de artiști cu notorietate locală bine dezvoltată și recunoscută).

Există o viață sportivă sănătoasă, cu tradiții. Relație dintre autorități și societatea civilă este foarte bună, care sprijină inițiativele elitei culturale locale în ceea ce privește organizarea vieții sociale.

Localitatea fiind multiculturală și pregnant multiconfesională, de frontieră, există relații culturale organice transfrontaliere, cooperări dese și intensive cu asociații și NGO-uri din Ungaria. Lipsa conflictelor interetnice este un atu în plus.

În consecință se observă un mediu social care facilitează dezvoltarea, datorită unui volum ridicat de capital social de care dispune localitatea.

PUNCTE SLABE

Scăderea lentă dar sigură a numărului populației respectiv migrația tinerilor joacă un rol negativ și pot fi considerate puncte slabe. Mai apoi, infrastructura educațională defectuoasă și insuficientă corelată cu rata scăzută a celor care promovează bacalaureatul contribuie la creșterea inegalităților sociale și al excluderii unor grupuri din competiția pentru resurse (sănătate, educație, venituri). Existența unor familii care trăiesc la limita subzistenței datorită veniturilor scăzute sau inexistente sunt alte puncte slabe.

Nivelul de școlarizare scăzut sub media județeană este un factor negativ în calea dezvoltării.

Din păcate nivelul de încredere socială este scăzut, în schimb nivelul percepției despre corupție este relativ mare. Mai apoi, nivelul cooperării este unul scăzut, majoritatea populației poate fi caracterizată ca fiind prea individualistă și prea pesimistă, se constată o lipsă de viziune despre viitor.

Lipsa unei infrastructuri sociale/culturale adecvate este un alt punct slab.

OPORTUNITĂȚI

Posibilitatea accesării unor programe guvernamentale de finanțare pentru reconversie profesională și crearea de noi locuri de muncă pentru șomeri și existența de fonduri structurale (nerambursabile) pentru finanțarea infrastructurii aferente serviciilor sociale sunt oportunități de exploatat. Existența unor exemple de reușită al unor localnici cu inițiativă pot fi utilizate pentru a genera efectul spill-over, adică pot genera alte inițiative benefice comunității.

Există premise pentru dezvoltarea capitalului social și creșterea nivelului de încredere prin diversificarea evenimentelor și creșterea numărului celor care se implică în programe comunitare.

AMENINȚĂRI

Reducerea ponderii populației active, implicit a persoanelor calificate pe termen mediu poate cauza scăderea numărului inițiativelor civice și a forței evenimentelor comunitare care pot duce la erodarea volumului capitalului social.

Relațiile interetnice se pot înrăutăți pe termen mediu și lung, în special între populația de etnie romă și majoritate, dacă ei nu sunt suficienți integrați în comunitatea locală (prin reprezentanți ca organizatori ai evenimentelor și membrii ca public). La fel, posibila înrăutățirea pe termen lung a relației dintre populația maghiară și română în cazul în care inițiativele populației române devin marginale.

Migrația populației cu un nivel de educație mai ridicat respectiv lipsa viziunii despre viitor și a unui plan comunitar legitim va întări atitudinile fataliste, pesimiste care au riscul de a deveni profeții împlinite pot avea efecte nefaste asupra coeziunii, asupra solidarității comunitare și asupra identității colective care duc la scăderea nivelului de încredere în instituții, respectiv în alte grupuri sociale și pot genera grupuri sociale marginalizate, eventual excluse.

MEDIUL SOCIAL, CAPITAL SOCIAL, CULTURAL ȘI RESURSE UMANE

Puncte tari

- rata de dependență a populației inactive relativ mică
- scăderea ratei mortalității
- rata divorțurilor scăzută
- creșterea nivelului de școlarizare
- un grad de ocupare a populației active foarte ridicată
- creșterea numărului salariaților în oraș

Puncte slabe

- scăderea lentă dar sigură a numărului populației
- un număr relativ ridicat al populației de vârstă a treia
- scăderea numărului de nou născuți
- spor natural negativ
- rata nupțialității scăzută
- nivelul școlarizării scăzut, sub media

- scăderea numărului de șomeri județeană
- potențial antreprenorial ridicat
- activități culturale care dezvoltă și contribuie la creșterea volumului de capital social (încredere și cooperare)
- evenimente sociale și culturale majore
- societate civilă bine organizată, activă și recunoscută pe plan local (NGO-uri, cercuri culturale, bresle de artiști cu notorietate locală bine dezvoltată)
- identitate colectivă bine dezvoltată
- viață sportivă activă
- o colaborare și relație bună dintre administrație locală și societatea civilă
- multiculturalitate
- populație multiconfesională
- relație interetnică bună, lipsită de conflicte deschise
- relații culturale organice transfrontaliere, cooperări dese și intensive cu asociații și NGO-uri din Ungaria
- rata mică a celor cu studii superioare (10%, față de media județeană de 14%)
- creșterea abandonului școlar în cazul populației sărace și romi
- infrastructură educațională insuficientă
- calitatea învățământului la nivel local nesatisfăcătoare (procentul promovabilității la bacalaureat scăzut)
- lipsa competențelor de comunicare în limbi de circulație internațională
- migrarea cadrelor didactice
- creșterea inegalităților sociale și al excluderii sociale
- existența unor familii care trăiesc la limita subzistenței datorită veniturilor scăzute sau inexistente;
- procentul ridicat de ocupare în domeniul industriei (39%), respectiv în agricultură (13%)
- 17% din populație nu deține asigurare de sănătate
- 30% din populație nu deține asigurare socială
- nivelul de încredere socială este scăzut
- nivelul percepției despre corupție este relativ mare
- nivelul cooperării este unul scăzut,

majoritatea populației poate fi caracterizată ca fiind prea individualistă și prea pesimistă, se constată o lipsă de viziune despre viitor

- nu există un plan/proiect comun împărtășit de marea majoritate a populației
- lipsa unei infrastructuri sociale/culturale adecvate

Oportunități

- posibilitatea accesării unor programe guvernamentale de finanțare pentru reconversie profesională și crearea de noi locuri de muncă pentru șomeri
- existența de fonduri structurale (nerambursabile) pentru finanțarea infrastructurii aferente serviciilor sociale
- existența unor exemple de reușită al unor localnici cu inițiativă
- implicarea autorităților locale în problemele comunității și deschidere la realizarea unor parteneriate
- dezvoltarea serviciilor
- localitatea oferă locuri de muncă locuitorilor din zonă
- există premise pentru dezvoltarea capitalului social și creșterea nivelului

Amenințări

- îmbătrânirea populației
- scăderea numărului de populație tânără
- reducerea ponderii populației active, implicit a persoanelor calificate
- creșterea ratei de dependență a populației inactive
- relațiile interetnice se pot înrăutăți pe termen mediu și lung, în special între populația de etnie romă și majoritate dacă ei nu sunt suficienți integrați în comunitatea locală (prin reprezentanți ca organizatori ai evenimentelor și membrii ca public)
- înrăutățirea pe termen lung a relației dintre populația maghiară și română în cazul în care inițiativele populației române devin marginale
- exodul populației cu un nivel de educație

de încredere • Localitatea dispune de mai multe resurse neutilizate sau slab utilizate	mai ridicat • lipsa viziunii despre viitor și a unui plan comunitar legitim va întări atitudinile fataliste, pesimiste care au riscul de a deveni profeții împlinite

Cultura

Datorită specificului localității, există o bogată viață culturală, am efectuat și o analiză separată asupra acestui domeniu. Iată la ce rezultate am ajuns.

PUNCTE TARI

În oraș există o scală largă de instituții culturale, cu specificități locale, care oferă servicii de natură culturală celor interesați. Mai departe, există multe lăcașe de cult și diverse comunități religioase: biserica romano-catolică, biserica reformată, capela romano-catolică respectiv sinagoga (nefuncțională), biserica ortodoxă și cea greco-catolică pe lângă cultele neoprotestante reprezentate aici. Oferta culturală este completată de organizații civice de tip non-profit active în viața socială și culturală un număr relativ ridicat de publicații funcționează mai multe formații muzicale, grupuri de dans și ansamble folclorice acoperind a gamă largă de profil.

Valea lui Mihai are mai multe evenimente culturale importante pentru întărirea identității locale prin crearea unei capital social important pentru comunitate organizată o elită culturală locală activă.

În general există o multitudine de activități culturale și sociale de tip *grass-root* care generează o cerere palpabilă pentru locații pentru locații culturale.

Mai mult, administrația locală deschisă dezvoltării activităților culturale cu inițiative proprii, benefice comunității.

PUNCTE SLABE

Printre punctele slabe putem aminti lipsa infrastructurii culturale și echiparea precară a instituțiilor de cultură existente.

Referitor la resursa umană, generatoare de conținut cultural, am constatat că majoritatea profesorilor fac naveta din alte localități, nu locuiesc în oraș, elevii sunt dispersați în mai multe clădiri.

Referitor la publicul consumator de cultură am constatat că numărul lor stagnează și este compusă din aceleași persoane, cu un profil socio-cultural foarte asemănător. Câmpul cultural este fragmentat, există multe evenimente care nu sunt suficient coordonate.

Infrastructura culturală suferă: este insuficientă și există o problemă pentru asigurarea spațiilor necesare activităților culturale, sociale, și sportive (de exemplu pentru repetiții, spectacole care implică un public mai restrâns, pentru organizarea de expoziții, fotografii, etc.).

OPORTUNITĂȚI

Încurajarea și dezvoltarea activităților culturale – civice existente prin sprijin logistic, simbolic și financiar din partea comunității de business, al bisericilor și al administrației locale precum și diversificarea publicului consumator de produse culturale și spirituale prin atragerea de noi segmente sociale la evenimentele organizate în oraș.

Mai apoi, defragmentarea câmpului cultural local prin înființarea unui portal cultural care să coordoneze activitățile culturale locale respectiv înființarea unei fundații care să coordoneze multitudinea activităților culturale din oraș print-un parteneriat între persoanele și organizațiile culturale și administrație.

O altă oportunitate care are deja asigurat un puternic suport popular ar fi construirea și/sau înființarea unui centru cultural multifuncțional care să aibă un rol central în structurarea activităților culturale din regiune prin atragerea de noi actori din zona Văii Ierului și să devină un centru social-cultural important din zona transfrontalieră.

La fel, realizarea unui centru sportiv este o altă oportunitate de dezvoltare locală.

AMENINȚĂRI

Deși în oraș există o atitudine dominantă de pro-cultură, există și câteva riscuri care trebuie inventariate. Dintre acestea amintim: lipsa infrastructurii culturale poate diminua participarea populației la viața culturală a orașului pe termen scurt, iar lipsa de fonduri pentru investiții în infrastructura culturală cauzează o degradare iremediabilă al unor situri care ar putea găzdui activități culturale (Moara, etc.). La fel creșterea costurilor de reabilitare a unor situri care ar putea găzdui un centru pentru cultură reprezintă un alt risc.

Creșterea ponderii populației cu un nivel de școlarizare scăzut poate să ducă la diminuarea drastică a publicului iar fără investiții serioase, pe termen mediu, un alt oraș din regiune ar putea „acapara” un rol cultural central.

O altă agendă de politici locale care ar favoriza alte activități aducătoare de profit în detrimentul culturii reprezintă un alt risc real.

Toate acestea sunt prezentate sintetic în tabelul următor.

CULTURĂ

Puncte tari

- gamă variată de instituții culturale: două biblioteci, o casă de cultură, sală de

Puncte slabe

- lipsa infrastructurii culturale
- echiparea precară a instituțiilor de

- evenimente și un muzeu
- multe lăcașe de cult și diverse comunități religioase: biserica romano-catolică, biserica reformată, capela romano-catolică, sinagoga (nefuncțională), biserica ortodoxă, greco-catolică și baptistă respectiv religiile neo-protestante
- clădiri cu importantă valoare istorică și arhitecturală
- organizații civice de tip non-profit active în viața socială și culturală
- un număr relativ ridicat de publicații
- funcționează mai multe formații muzicale, grupuri de dans și ansamble folclorice acoperind o gamă largă de profil
- evenimente culturale importante pentru întărirea identității locale prin crearea unei capital social important pentru comunitate
- o elită culturală locală activă
- există o multitudine de activități culturale și sociale de tip *grass-root*
- există o cerere palpabilă pentru locații pentru locații culturale
- există resurse încă utilizabile pentru scop cultural: de ex. clădirea morii din spetele cultură existente
- majoritatea profesorilor fac naveta din alte localități nu locuiesc în oraș
- elevii sunt dispersați în mai multe clădiri
- numărul publicului la activitățile culturale stagnează și este compusă din aceleași persoane
- asigurarea resurselor umane pe termen lung nu este sigură din cauza migrației tinerilor cu studii superioare
- infrastructură culturală insuficientă
- infrastructură sportivă/leisure insuficientă
- există o problemă pentru asigurarea spațiilor necesare activităților culturale, sociale, și sportive (de exemplu pentru repetiții, spectacole care implică un public mai restrâns, pentru organizarea de expoziții, fotografii, etc.)
- nu există o formă instituțională stabilă (ca spațiu și loc) pentru conținutul și fondul bogat al activităților și inițiativelor culturale respectiv sportive
- câmpul cultural este fragmentat, există multe evenimente care nu sunt suficient coordonate

poştei

- sprijinul majorităţii populaţiei pentru crearea centrelor culturale şi sportive
- există o cerere pentru cultură în general (cultură înaltă şi populară laolaltă)
- administraţia locală deschisă dezvoltării activităţilor culturale cu iniţiative proprii, benefice comunităţii

Oportunităţi

- încurajarea şi dezvoltarea activităţilor culturale – civice existente prin sprijin logistic, simbolic şi financiar din partea comunităţii de business, al bisericilor şi al administraţiei locale
- încurajarea în continuare a populaţiei să participe activ la evenimentele culturale din oraş
- defragmentarea câmpului cultural local prin înfiinţarea unui portal cultural care să coordoneze activităţile culturale locale
- înfiinţarea unei fundaţii care să coordoneze multitudinea activităţilor culturale din oraş
- construirea şi/sau înfiinţarea unui centru cultural multifuncţional care să aibă un rol central în structurarea activităţilor culturale din regiune prin atragerea de

Ameninţări

- lipsa infrastructurii culturale poate diminua participarea populaţiei la viaţa culturală a oraşului
- lipsa de fonduri
- degradarea iremediabilă al unor situri care ar putea găzdui activităţi culturale (Moara, etc.)
- creşterea costurilor de reabilitare a unor situri care ar putea găzdui un centru pentru cultură
- creşterea costurilor de construcţie în general
- scăderea cererii pentru activităţi culturale
- creşterea ponderii populaţiei cu un nivel de şcolarizare scăzut
- pe termen mediu, un alt oraş din regiune ar putea „acapara” un rol cultural central
- o nouă criză economică

- noi actori din zona Văii Ierului și să devină un centru social-cultural important din zona transfrontalieră
- realizarea unui centru sportiv
- o altă agendă de politici locale care ar favoriza alte activități aducătoare de profit în detrimentul culturii

Arborele problemelor

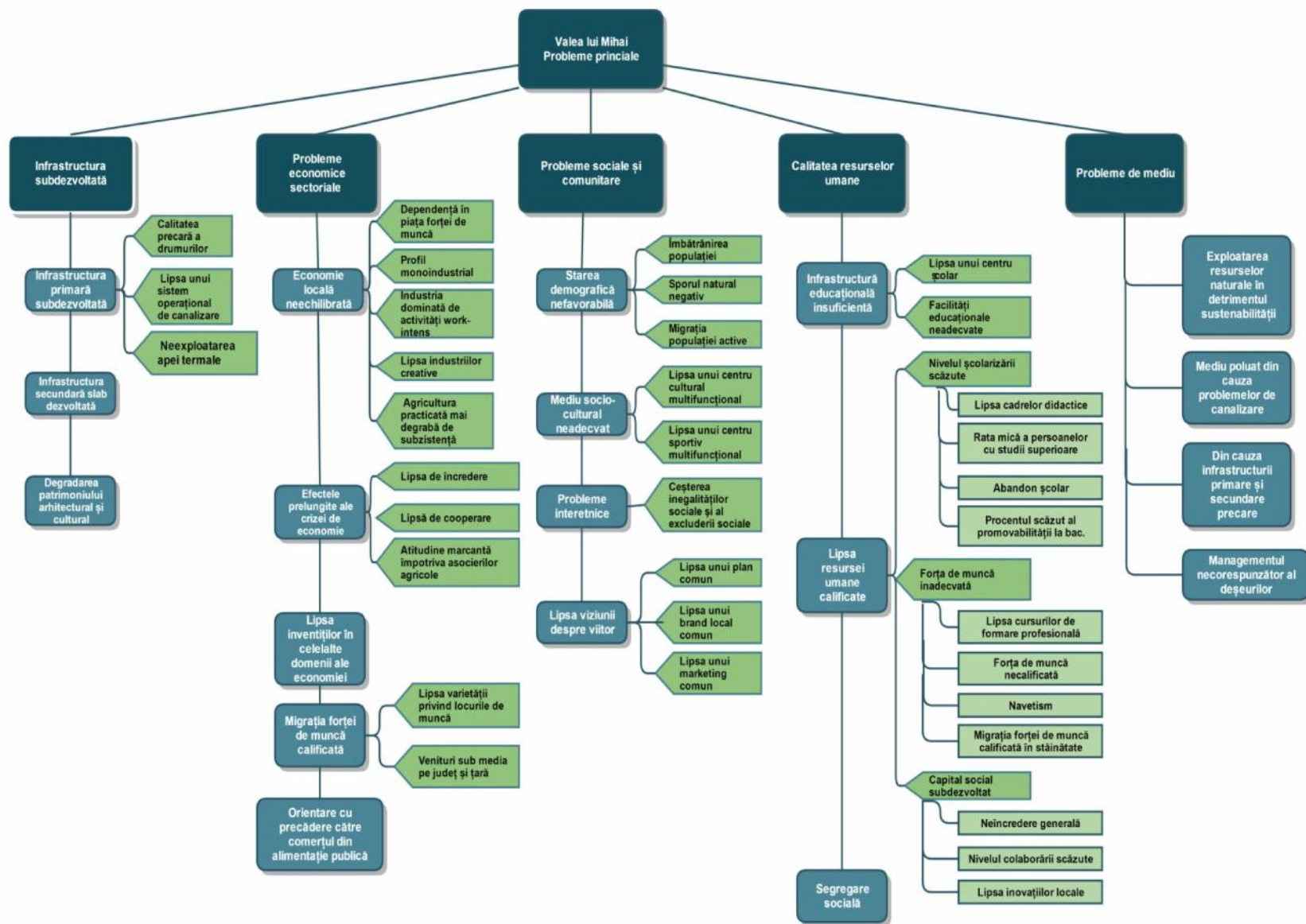
Problemele nu sunt egale între ele. Unele sunt mai importante, mai grave, altele mai puțin grave. Și legătura între probleme este importantă. Din această cauză am încercat să clasificăm problemele în concordanță cu realitatea empirică de pe teren. În cele ce urmează vom prezenta „rețeaua de probleme” înrădăcinată în viața cotidiană a orașului.

Sintetic, putem concluziona în felul următor:

Probleme principale				
Infrastructura subdezvoltată	Probleme economice sectoriale	Probleme sociale și comunitare	Calitatea resurselor umane	Probleme de mediu
<p>Infrastructura primară subdezvoltată:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Calitatea precară a drumurilor - Lipsa unui sistem operațional de canalizare - Neexploatarea apei termale pentru termoficare 	<p>Economie locală neechilibrată:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dependență în piața forței de muncă - Profil monoindustrial - Industria dominată de activități work-intens - Lipsa industriilor creative - Agricultură practică mai degrabă de subzistență 	<p>Starea demografică nefavorabilă:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Îmbătrânirea populației - Sporul natural negativ - Migrația populației active 	<p>Infrastructură educațională insuficientă:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lipsa unui centru școlar care poate găzdui toți elevii din oraș - Facilități educaționale neadecvate: dotarea inadecvată a școlilor și lipsa facilităților didactice 	<p>Utilizarea iresponsabilă a resurselor naturale greu de a fi reproduse (păduri, fânețe, terenuri agricole)</p> <p>Exploatarea resurselor naturale în detrimentul sustenabilității</p>
<p>Infrastructura secundară slab dezvoltată</p>	<p>Efectele prelungite ale crizei de economie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lipsa de încredere 	<p>Mediu socio-cultural neadecvat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lipsa unui centru 	<p>Lipsa resursei umane calificate:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nivelul școlarizării scăzute : 	<p>Mediu poluat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Din cauza problemelor de canalizare

	<ul style="list-style-type: none"> - Aversiune față de cooperare între membrii pieței forței de muncă - Atitudine marcantă împotriva asocierilor agricole 	<p>cultural multifuncțional</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lipsa unui centru sportiv multifuncțional 	<ol style="list-style-type: none"> 1. lipsa cadrelor didactice stabile 2. rata mică a persoanelor cu studii superioare 3. abandon școlar 4. procentul scăzut al promovabilității la Bacalaureat <p>- <i>Forța de muncă inadecvată:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. lipsa cursurilor de formare profesională 2. forța de muncă necalificată 3. navetism 4. migrația forței de muncă calificată în străinătate 	
Degradarea patrimoniului arhitectural și cultural	Lipsa investițiilor în celelalte domenii ale economiei	<p>Probleme interetnice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Creșterea 	<p>- <i>Capital social subdezvoltat:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. neîncredere generală 2. nivelul colaborării scăzute – 	- Din cauza infrastructurii primare și secundare precare

		inegalităților sociale și al excluderii sociale	populație prea individualistă 3. lipsa inovațiilor locale	
	<p>Migrația forței de muncă calificată:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lipsa varietății privind locurile de muncă – majoritatea acestora este în industria ușoară - Venituri sub media pe județ și țară 	<p>Lipsa viziunii despre viitor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lipsa unui plan/proiect comun - Lipsa unui brand local comun - Lipsa unui marketing comun 	Segregare socială	Managementul necorespunzător al deșeurilor
	Orientare cu precădere către comerțul din alimentația publică			

Scopuri și obiective strategice				
Modernizarea infrastructurii	Dezvoltarea economiei sectoriale	Rezolvarea problemelor sociale și comunitare	Dezvoltarea calității resurselor umane	Protejarea mediului înconjurător
Reducerea disparităților infrastructurale	Dezvoltarea economiei locale echilibrate	Dezvoltarea unei viziuni comune	Îmbunătățirea calității resurselor umane	Protejarea mediului înconjurător
Dezvoltarea infrastructurii primare: - Menținerea infrastructurii existente - Investiții în infrastructura primară cu accent pe străzile neasfaltate - Dezvoltarea unui sistem performant de canalizare - Dezvoltarea sistemului de furnizare și alimentare de	Echilibrarea economiei locale și diversificarea economiei locale: - Înființarea unui parc industrial/platforme industriale pentru atragerea industriilor performante bazate pe resursele locale - Înființarea unui incubator de afaceri și	Îmbunătățirea stării demografice: - Prevenirea emigrării populației active - Creșterea procentului al sporului natural	Investiții în infrastructura școlară: - realizarea pe termen mediu al unui centru școlar - dezvoltarea pe termen mediu al unui centru/cămin, care poate găzdui elevii din localitățile din regiune pentru contracararea migrației elevilor în orașe mari	Protejarea resurselor naturale: - Prezervarea mediului înconjurător și administrarea optimă a resurselor existente - solul, pădurile, flora și fauna - Protejarea și ocrotirea continuă a florei și faunei din zonă pentru

<p>apă potabilă</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exploatarea apei termale pentru termoficare 	<p>centru de servicii pentru afaceri transfrontaliere din fonduri europene</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sprijinirea firmelor mici de tip start-up bazate pe idei și inițiative inovative - Promovarea afacerilor și a antreprenoriatului agricol în rândul populației locale - Înființarea unor asociații care să sprijine antreprenoriatul 		<ul style="list-style-type: none"> - dotarea instituțiilor de învățământ cu echipamente și instrumente performante, digitale 	<p>conservarea biodiversității</p> <ul style="list-style-type: none"> - Conștientizarea la nivelul populației, în special în cazul copiilor, că mediul înconjurător trebuie protejat și face parte din patrimoniul comun
<p>Modernizarea infrastructurii secundare</p>	<p>Economie bazată pe cooperare:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Creșterea nivelului de 	<p>Mediu socio-cultural adecvat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Construirea unui 	<p>Creșterea procentului resursei umane calificate:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Creșterea nivelului</i> 	<p>Mediu curat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dezvoltarea infrastructurii de

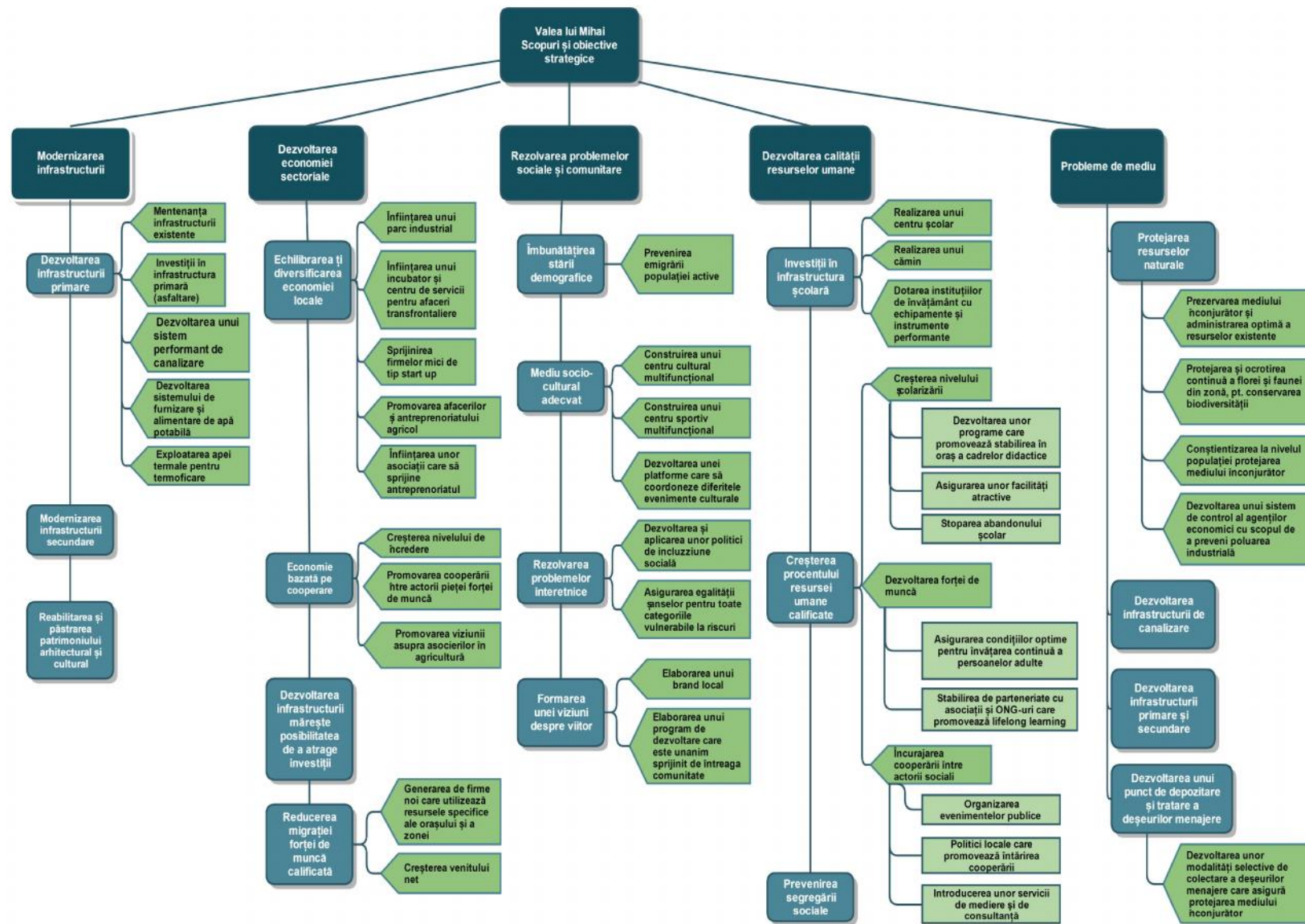
	<p>încredere</p> <ul style="list-style-type: none"> - Promovarea cooperării între actorii pieței forței de muncă - Promovarea viziunii asupra asocierilor avantajoase în agricultură 	<p>centru cultural multifuncțional pentru diferite evenimente culturale</p> <ul style="list-style-type: none"> - Construirea unui centru sportiv multifuncțional care poate găzdui atât evenimente sportive cât și culturale (concerte) - Dezvoltarea unei platforme care să coordoneze diferitele evenimente culturale 	<p><i>școlarizării:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. dezvoltarea unor programe care promovează stabilirea în oraș a cadrelor didactice titulare 2. asigurarea unor facilități atractive (locuințe de serviciu, bonusuri) 3. stoparea abandonului școlar <p><i>- Dezvoltarea forței de muncă:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. asigurarea condițiilor optime pentru învățarea continuă a persoanelor adulte respectiv pentru formare și reconversie profesională 	<p>canalizare care să prevină poluarea sistematică a mediului cu deșeuri</p>
--	--	---	---	--

			2. stabilirea de parteneriate cu asociații și ONG-uri care promovează <i>lifelong learning</i> , care oferă cursuri de formare pentru categorii sociale marginalizate și defavorizate	
Reabilitarea și păstrarea patrimoniului arhitectural și cultural	Dezvoltarea infrastructurii mărește posibilitatea de a atrage investiții	Rezolvarea problemelor interetnice: - Dezvoltarea și aplicarea unor politici de incluziune socială - Asigurarea egalității șanselor pentru toate categoriile vulnerabile la	- <i>Încurajarea cooperării între actorii sociali, creșterea volumului capitalului social și al încrederii:</i> 1. organizarea evenimentelor publice care contribuie la creșterea identității colective a comunității, accentul punându-se pe elementele comune ale populației	- Dezvoltarea infrastructurii primare și secundare împotriva poluării mediului înconjurător - Dezvoltarea unui sistem de control al agenților economici cu scopul de a preveni poluarea industrială și de a asigura protecția

		riscuri	<p>2. politici locale care promovează întărirea cooperării dintre administrație, comunitate, business și societatea civilă</p> <p>3. introducerea unor servicii de mediere și de consultanță pentru o comunicare mai ușoară între actori sociali</p>	mediului înconjurător
	<p>Reducerea migrației forței de muncă calificată:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Generarea de firme noi care utilizează resursele specifice ale orașului și a zonei: produse agricole specifice, meșteșuguri - Creșterea venitului net 	<p>Formarea unei viziuni:</p> <p>Elaborarea unui brand local pe baza principalelor markere culturale ale orașului</p> <p>Elaborarea unui program de dezvoltare care este unanim sprijinit de</p>	<p>Prevenirea segregării sociale cu ajutorul programelor de incluziune socială</p>	<p>Dezvoltarea unui punct de depozitare și tratare a deșeurilor menajere</p> <p>Dezvoltarea unor modalități selective de colectare a deșeurilor menajere care asigură protejarea mediului înconjurător</p>

		întreaga comunitate		
--	--	---------------------	--	--

STRATEGIA DE DEZVOLTARE A LOCALITĂȚII

Planificarea strategică, sustenabilitatea și durabilitatea dezvoltării

Dezvoltarea pe termen lung a unei localități trebuie formulată în așa fel încât aceasta să fie *sustenabilă* pe termen lung. Pentru a îndeplini această condiție creșterea/evoluția localității trebuie armonizată cu procesele sociale locale, naționale, regionale, europene și chiar globale. Aceste procese dinamice reprezintă contextul general al progresului preconizat. Sustenabilitatea reprezintă asigurarea și regenerarea într-un ritm optim a resurselor pe care economia și viața socială se bazează. Vorbim despre o scară largă de resurse prețioase care trebuie administrate cu grijă: sustenabilitatea presupune un ritm mai lent de utilizare decât rata lor de regenerare. Este necesar aici un managementul corect al deșeurilor, o administrare echitabilă a apei și a solului, respectiv cultivarea unei relații organice între nevoile economiei și nevoile mediului natural. Mai apoi, planificarea trebuie să țină cont și de procesul schimbărilor climatice, al îmbătrânirii populației respectiv de concurența reală reprezentată pe plan regional și global de destinațiile aflate într-o arie apropiată localității, a județului Bihor în întreaga zonă transfrontalieră.

Garantarea egalității șanselor

Planificarea strategică și dezvoltarea locală trebuie făcută cu și pentru populația localității: cu toții trebuie să profite de pe urma dezvoltării și nici un grup social nu poate fi exclusă din beneficiile și rezultatele produse în urma creșterii.

Este o condiție esențială ca procesul de planificare să îndeplinească *condițiile egalității șanselor și a echității sociale*. Este imperios necesar ca toate grupurile de risc (în principal

famiile cu mulți copii, tinerii, persoanele singure, membrii minorităților naționale, copiii care provin din familii cu un singur părinte, orfanii, persoanele cu dizabilități motrice sau de orice alt fel, persoanele înaintate în vârstă) trebuie să beneficieze de un tratament echitabil, just și egal cu majoritatea populației. Strategia prezentă a luat în considerare această prioritate și atât toate direcțiile strategice de dezvoltare cât și acțiunile și măsurile propuse țin cont și garantează o politică inclusivă și integratoare. Din acest motiv există condiții pentru ca și ei să beneficieze de rezultatele benefice ale dezvoltării orașului. Includerea lor în rândul beneficiarilor este deci o prioritate absolută.

În consecință cu cele enunțate mai sus, planificarea strategică pe termen mediu și lung trebuie să asigure dezvoltarea durabilă și sustenabilă a orașului Valea lui Mihai prin folosirea rațională, optimă, eficientă și responsabilă a tuturor resurselor disponibile. Avem aici în vedere - ca de obicei - resursele umane, materiale și simbolice precum și resursele naturale, culturale, istorice și etnice de care dispune localitatea.

Credem, că fără managementul responsabil al acestor resurselor generațiile următoare nu vor putea beneficia de rezultatele dezvoltării. Din contră, un management haotic, neprofesional și/sau iresponsabil va duce inevitabil la epuizarea resurselor care va determina o situație nedorită.

Direcții strategice de dezvoltare

Orice proces serios de planificare strategică trebuie să țină cont de realitatea în care localitatea este ancorată, de problemele specifice cu care se confruntă, de resursele pe care le deține respectiv de posibilitățile de creștere facilitate de instrumentele care pot fi mobilizate în interesul dezvoltării. Realitatea socială însă nu poate fi redusă exclusiv la „realitatea de pe teren”. Contextul social este mai larg și include mai multe nivele succesive: regional, național, în cazul nostru transfrontalier, european, chiar global. Toate acestea au un efect direct sau indirect asupra reușitei procesului de planificare strategică.

Pentru că planificarea vizează viitorul localității, conjunctura actuală determină atât obiectivele urmărite cât și principalele direcții de dezvoltare pe lângă instrumentele care facilitează creșterea în cadrul factorilor externi.

Efectele negative ale crizei economice (care conform indicatorilor macroeconomici a trecut) afectează serios baza planificării: migrația tinerilor peste hotare a lăsat o „gaură” în structura resurselor umane de care dispune localitatea, nivelul salariilor realizate în oraș stagnează, firmele mici au acces defectuos la credite și întâmpină greutăți în dezvoltare, în rândul populației domină o atitudine pesimistă, administrația locală duce lipsă de resurse financiare și are greutăți în accesarea fondurilor europene. La nivel național există o prudență exagerată în ceea ce privește achizițiile publice și investițiile care au un recul și în cazul nostru, paralel cu problemele accesării fondurilor structurale; la nivel regional criza din Ucraina sporește șansa unei noi instabilități economice, iar actuala criza a migrațiilor erodează și mai mult încrederea populației în viitor și scade disponibilitatea de cooperare. La nivel european criza datoriei și al zonei euro pot avea efecte negative directe asupra modalităților accesării fondurilor structurale, iar la nivel global schimbările climatice pe termen lung vor duce la reconfigurarea cererii și ofertei piețelor produselor agricole, dar și al forței de muncă.

Trebuie să fim conștienți de faptul că structura economiei globale s-a schimbat mult în ultimii două decenii: economia prezentă este una post-fordistă, bazată pe servicii și din ce în ce mai mult pe cercetare și dezvoltare (R&D). În contextul societății informaționale (numit și post-industrială) societatea de tip de network, de rețea a reconfigurat relațiile între centru și periferie: fostele periferii au acum acces direct la resursele cele mai importante din centrele economice – la informații, cunoștințe (know/how), experiențe și fonduri. În acest cadru economia a devenit tot mai interconectată, centrată pe tranzacții financiare, dezvoltarea rapidă a serviciilor și pasul făcut către cercetare și dezvoltare, a avut și are influențe directe, direct sesizabile și la nivel local. Miza dezvoltării este deci racordarea la rețele economice performante pentru a produce randament economic. Altfel principala resursă a dezvoltării, resursa umană va migra într-un volum și mai mare.

Deci, economiile locale și regionale trebuie să se axeze în viitor masiv pe rețelele economice, pe tehnologii avansate, pe informații și pe servicii destinate unor grupuri de consumatori bine definiți, de nișă, pe resursele de energie regenerabile și ecologice, alternative. Zona transfrontalieră dintre România – Ungaria - Ucraina oferă posibilități și șanse reale ca orașul Valea lui Mihai să se racordeze la viitoarele rețele economice care produc valoare adăugată și prin care circulă resursele de care comuna are mare nevoie.

Însumând, putem afirma că direcțiile și provocările economiei globale reprezintă setul obiectiv al factorilor externi cu efecte directe asupra comunității locale care structurează principalele parametrii ale posibilităților de dezvoltare și da care localitatea trebuie să profite.

Un alt reper cadru al planificării a constituit *cadrul național prezent și prognozele economice* ajustate pe cinci-zece ani (criza economică actuală și tendințele de creștere prognozate de Institutul Național de Cercetări Economice și Institutul de Prognoză Economică, Banca Mondială, FMI, CE). Mai trebuie să amintim de *condițiile impuse de Uniunea Europeană* (proiecte de finanțare și dezvoltare) și politicile comunitare de după 2014 (vezi capitolul aferent).

Cadrul general al planificării

În cadrul elaborării unei strategii de dezvoltare locală este necesar ca direcțiile strategice să fie în armonie cu diferitele documente strategice europene, naționale și județene. Astfel, documentul strategic de față trebuie să ia considerare Strategia Europa 2020, valabilă la nivelul Uniunii Europene, Planul de Reformă 2015, valabil la nivel național, respectiv Strategia de Dezvoltare Durabilă a Județului Bihor. Documentele menționate determină posibilitățile de dezvoltare, de finanțare a dezvoltării locale în Valea lui Mihai.

În cadrul acestui capitol vom analiza documentele strategice valabile la cele trei nivele, adică european, național și județean. Vom sublinia acele aspecte a documentelor ce țin

de direcțiile și obiectivele strategice europene, naționale, respectiv județene, și vom analiza coerența **Strategiei de Dezvoltare Valea lui Mihai** cu direcțiile de dezvoltare propuse la nivelele superioare.

Contextul european al planificării – Documentul strategic Europa 2020

Strategia Europa 2020 reprezintă agenda de dezvoltare comună a statelor membre ale Uniunii pentru perioada 2014-2020. Documentul reprezintă succesorul strategiei de la Lisabona. În cadrul strategiei accentul în ceea ce privește viitorul Uniunii este pus pe dezvoltarea durabilă, inclusivă și inteligentă, astfel contribuind la depășirea deficiențelor structurale din economia UE, la întărirea și creșterea competitivității și a productivității economice, respectiv punând bazele unei economii de piață durabile, care are în vedere și aspecte sociale. În cadrul strategiei există obiective asumate la două niveluri. Pe de o parte obiectivele asumate la nivelul UE, acestea fiind analizate în cele ce urmează. Pe de altă parte, aceste obiective pot fi atinse numai dacă statele membre au contribuția lor în aceste domenii, astfel că obiectivele Europa 2020 sunt defalcate și pentru fiecare stat membru în parte, într-un mod adecvat pentru posibilitățile de care acestea dispun.

Documentul Europa 2020 conține 5 obiective principale de îndeplinit de către statele Uniunii Europene în perioada 2014-2020. Acestea sunt în domeniile ocupării forței de muncă, cercetare și inovare, schimbările climatice și utilizarea energiilor regenerabile, educație respectiv lupta împotriva sărăciei și a excluziunii sociale.

În ceea ce privește ocuparea forței de muncă, principala problemă în acest domeniu al Uniunii este rata mică de ocupare în rândul tinerilor, respectiv procentul mare al populației de vârstă activă, dar neocupată. Astfel că acest obiectiv se concentrează asupra acestor probleme, până în anul 2020 UE a fixat ca obiectiv o ocupare de 75% în rândul populației cu vârsta cuprinsă între 20-64 de ani. În anul de referință 2013 (anul redactării strategiei analizate) rata persoanelor ocupate se afla într-o scădere continuă, începută din cauza crizei economice, numai 68,4% din populația UE cu vârsta cuprinsă

între 20-64 de ani a fost ocupată. În cadrul acestui obiectiv România s-a angajat ca 70% din populația din grupa de vârstă sus amintită să fie ocupată pe piața muncii.

Obiectivul fixat în domeniul cercetării și inovării este ca la nivelul Uniunii 3% din PIB să fie alocate acestui domeniu. Cercetarea și inovarea a primit în anul 2013 la nivelul UE o finanțare echivalentă cu 2,02% din PIB al Uniunii. În acest caz România s-a angajat să asigure un procent de 2% din PIB pentru cercetare și inovare.

Obiectivul Europa 2020 din domeniul mediului înconjurător și a îmbunătățirii calității acestuia se axează pe trei paliere principale. Pe de o parte reducerea emisiilor de CO₂ cu 20% comparativ cu anul 1990 este un obiectiv de îndeplinit la nivelul Uniunii, la acest capitol România s-a angajat să reducă aceste emisii cu 19 procente. În anul 2012 emisiile de CO₂ la nivelul UE au fost cu 17,9% mai mici decât cantitățile emise în anul 1990.

Pe de altă parte, un obiectiv constă din creșterea ponderii de surse de energie regenerabile până la 20 de procente din totalul surselor de energie. În anul 2012 numai 14,1% din energia utilizată la nivelul UE a provenit din surse regenerabile. În cadrul acestui obiectiv România s-a angajat ca acest procent să fie de 24%, adică la nivel național, în anul 2020, 24 % din energia consumată să provină din surse regenerabile.

Al treilea palier din cadrul obiectivului privind mediul înconjurător este reprezentat de creșterea eficienței energetice cu 20% la nivelul Uniunii, această cantitate însemnând 368 Mtoe, la nivel național această eficientizare însemnând o reducere a consumului cu 10 Mtoe.

Al patrulea obiectiv al documentului este cel din domeniul educației. Și în acest caz există mai multe paliere monitorizate: reducerea sub 10% a ratei de părăsire timpurie a școlii la nivelul UE, și sub 11,3% la nivel național; în anul 2013 la nivelul Uniunii acest procent a fost de 12%. Totodată, la nivelul Uniunii un obiectiv constă din creșterea la peste 40% a ponderii absolvenților de studii superioare în rândul populației în vârstă de 30-34 de ani, la nivel național acest procent fixat ca obiectiv este de 26,7%. În anul 2013 la nivelul UE acest indicator era de 36,9%, cu mari diferențe în funcție sex. Mai exact, populația

feminină a atins și a depășit acest obiectiv, însă populația de sex masculin este în urmă la acest capitol, rata celor cu studii superioare în grupa de vârstă 30-34 de sex masculin este de numai 32,7%.

Al cincilea obiectiv asumat de UE este în domeniul sărăciei și al excluziunii sociale. La nivelul Uniunii acest obiectiv înseamnă reducerea populației expuse riscului de sărăcie sau de excluziune socială cu 20 de milioane de persoane, în contextul în care numărul populației Uniunii expuse acestui risc este de 121 milioane de oameni în anul 2013. România s-a angajat să reducă numărul acestor persoane cu 580,000 de persoane.

Prin îndeplinirea obiectivelor menționate, până în anul 2020 la nivelul Uniunii Europene 75% din populația cu vârsta între 20-64 ani va fi ocupată, cercetarea și inovarea va avea o finanțare anuală de 3% din PIB, emisiile de gaze cu efect de seră vor scădea cu 20% față de nivelul din anul 1990, energiile regenerabile vor avea o pondere de 20% în energia consumată, eficiența energetică va crește cu 20%, abandonul școlar va scădea sub 10%, populația cu vârsta între 30-34 de ani va fi absolvent de studii superioare într-un procent de 40%, și populația expusă riscului de sărăcie sau excluziune socială va scădea cu 20 de milioane de persoane.

Contextul național al planificării – Planul Național de Reformă 2015-2016

Planul Național de Reformă 2015-2016 (PNR) este documentul strategic al României care asigură implementarea obiectivelor propuse la nivel european, respectiv planifică măsurile prin care aceste obiective vor fi atinse. Documentul însumează practic mai multe rapoarte și strategii naționale (ex. Raportul de țară al României, redactat de Comisia Europeană, datele INS, Analiza Anuală a Creșterii, Recomandări specifice pe țară, redactat de Comisia Europeană, strategiile și planurile de reforme din anii precedenți, etc.), la nivel macro, în toate domeniile în care există obiective de dezvoltare. Pe baza acestor documente sunt elaborate planurile cuprinse în PNR. În cazul nostru, pentru a contextualiza *Strategia de Dezvoltare Valea lui Mihai*, vom prezenta acele părți din PNR

care privesc Recomandările Specifice pe Țară publicate de Comisia Europeană, respectiv măsurile derivate din obiectivele asumate de către România în perioada 2014-2020, prin strategia Europa 2020.

În ceea ce privește Recomandările Specifice pe Țară (RST), respectiv aplicarea acestora în context național, în cadrul RST 2014 România a primit 8 recomandări specifice din partea Comisiei. Domeniile vizate de către acest document sunt implementarea programului de asistență financiară, consolidarea fiscal-bugetară, sănătatea publică, ocuparea, în special a tinerilor și a persoanelor vârstnice, educație, incluziune socială și integrarea romilor, administrație publică (include referiri la eficiența sistemului judiciar și lupta împotriva corupției) și energie și transporturi. Prin aceste recomandări Comisia practic îndrumă România, arată pașii de parcurs pentru a atinge obiectivele asumate.

În cazul primelor două recomandări specifice, programul de asistență financiară respectiv consolidarea fiscală-bugetară, monitorizarea respectării recomandărilor se face și de către Fondul Monetar Internațional. Prima recomandare include măsuri ca eficientizarea cheltuielilor publice, revigorarea reformelor în cadrul întreprinderilor de stat, sau absorbția fondurilor europene. Principalele direcții derivate din a doua recomandare sunt atingerea unui deficit bugetar de 1% din PIB în 2015, creșterea eficienței sistemului fiscal, diversificarea modalităților de impunere fiscală, o nouă strategie fiscală în domeniul sistemului public de asigurări sociale, îmbunătățirea sistemului de colectare a impozitelor, standardizarea activității compartimentelor de executare silită, extinderea surselor de informații fiscale, combaterea fraudei transfrontaliere în materie de TVA, respectiv reducerea sarcinii fiscale suportate de persoanele cu venituri salariale mici și medii.

În cazul recomandărilor ce țin de domeniul sănătății, măsurile prevăzute de PNR 2015 sunt următoarele: aprobarea Strategiei naționale de sănătate 2014-2020, îmbunătățirea calității sistemului de furnizare a serviciilor medicale, informatizarea sistemului de sănătate, îmbunătățirea accesului persoanelor vulnerabile la servicii de sănătate, creșterea accesului la servicii medicale pentru persoanele din comunitățile îndepărtate și/sau izolate, realizarea sistemului centralizat de achiziții publice pentru zece grupe

principale de medicamente, actualizarea listei medicamentelor compensate, reducerea utilizării excesive a internărilor în spitale, punerea în aplicare a Planului menit să reducă numărul de paturi din spitale în perioada 2014-2016, respectiv reducerea plăților informale.

În ceea ce privește domeniul ocupării forței de muncă, principalele măsuri sunt stimularea angajării șomerilor pe termen lung, creșterea calității ocupării persoanelor rezidente în mediul rural, diversificarea economiei rurale, programe de formare profesională pentru diferite categorii de pe piața forței de muncă, consolidarea capacității instituționale a ANOFM, activarea tinerilor neînregistrați la ANOFM, inserția pe piața muncii a absolvenților de învățământ secundar și terțiar, consolidarea capacității de inserție profesională a lucrătorilor în vârstă, respectiv măsuri în privința stabilirii transparente a salariului minim.

În domeniul educației principala direcție strategică este creșterea calității și accesului la învățământ, respectiv adaptarea programelor educaționale la necesitățile pieței forței de muncă. Măsurile prezentate în PNR 2015 sunt consolidarea sistemului de consiliere și orientare a studenților/elevilor din anii terminali, sprijinirea învățării pe tot parcursul vieții, creșterea mobilității studenților, creșterea calității actului educativ universitar, dezvoltarea instituțională a structurilor "life-long learning", respectiv asigurarea unui acces mai bun la serviciile de educație și de îngrijire a copiilor preșcolari.

În domeniul incluziune socială și integrarea romilor, cele mai importante măsuri au fost creșterea eficienței și a eficacității transferurilor sociale, în special la copii, continuarea reformei asistenței sociale, respectiv măsuri de incluziune socială a persoanelor de etnie romă.

În domeniul consolidării capacității administrației publice, care include referiri și la eficiența sistemului judiciar și lupta împotriva corupției, principalele măsuri aplicate sunt îmbunătățirea procesului de gestionare a resurselor umane, îmbunătățirea coordonării în cadrul diferitelor niveluri administrative, îmbunătățirea sistemului de coordonare a politicilor publice, elaborarea și adoptarea Codului administrativ, și a Codului de procedură administrativă, creșterea capacității de absorbție a fondurilor europene,

îmbunătățirea capacității de planificare strategică, inclusiv elementul bugetului multianual, remedierea deficiențelor din domeniul achizițiilor publice, creșterea calității și a eficienței sistemului judiciar, unificarea jurisprudenței, combaterea corupției la toate nivelele, respectiv asigurarea executării efective a hotărârilor instanțelor.

Iar în privința recomandărilor din domeniul energiei și a transporturilor, cele mai importante măsuri sunt îmbunătățirea eficienței și concurenței în domeniul transporturilor, întărirea concurenței în transportul feroviar, îmbunătățirea managementului feroviar, creșterea eficienței energetice prin promovarea contorizării inteligente la nivelul sistemelor de distribuție a energiei electrice, reformarea guvernantei corporative a întreprinderilor de stat, îmbunătățirea guvernantei, transparenței și monitorizării întreprinderilor de stat din sectorul transporturilor, respectiv îmbunătățirea și raționalizarea politicilor de eficiență energetică.

În total, pentru a aplica cele 8 recomandări specifice, Ministerul Afacerilor Externe (MAE) a realizat *Planului de acțiuni privind implementarea RST 2014*, plan care cuprinde un număr de 142 de acțiuni concrete care urmează a fi aplicate, acțiuni care operaționalizează măsurile enumerate mai sus, astfel recomandările fiind aplicate în context național.

Aceste recomandări, respectiv măsurile și acțiunile derivate din acestea reprezintă repere importante atât pentru strategiile de dezvoltare locale, cât și pentru cele județene.

Contextul județean al planificării – Strategia de Dezvoltare Durabilă a județului Bihor 2014-2020

La nivelul județului Bihor, documentul strategic în vigoare este Strategia de Dezvoltare Durabilă a județului Bihor 2014-2020. Documentul propune patru obiective strategice de dezvoltare: dezvoltarea infrastructurii publice din județ, creșterea competitivității economice în industrie și agricultură, valorificarea potențialului turistic al județului, respectiv dezvoltarea serviciilor publice și a capacității administrative. Aceste obiective

sunt intercorelate, de exemplu dezvoltarea infrastructurii publice reprezintă un element cheie în ceea ce privește economia sau turismul din județul.

Pentru a avansa către măsuri și proiecte concrete, documentul dezvoltă obiectivele strategice sus menționate pe două paliere. Pe de o parte, propune inițiative strategice ce contribuie la atingerea tuturor obiectivelor strategice, pe de altă parte dezvoltă obiectivele strategice în obiective specifice, și apoi acestea sunt dezvoltate în măsuri, respectiv proiecte concrete.

Documentul Strategia de Dezvoltare Durabilă a județului Bihor 2014-2020 propune 5 inițiative strategice, ce presupun proiecte integrate, de tip regional. Acestea sunt modernizarea Aeroportului Oradea, Dezvoltarea mediului de afaceri în zona Tileagd - Aleșd, Dezvoltarea turismului sustenabil în arealul Munților Apuseni, Dezvoltarea mediului de afaceri în zona Beiuș, respectiv Diversificarea și consolidarea bazei economice în microregiunea Valea Ierului. Aceste inițiative contribuie la atingerea tuturor obiectivelor strategice.

Obiectivele specifice sunt aferente obiectivelor strategice, după cum urmează:

Tabel 56. Obiective strategice și specifice - Strategia de Dezvoltare Durabilă a județului Bihor 2014-2020

OBIECTIVUL STRATEGIC I. Dezvoltarea infrastructurii publice din județ	Obiectiv specific 1.1. Modernizarea infrastructurii de transport în județ
	Obiectiv specific 1.2. Dezvoltarea infrastructurii construite și a rețelelor
	Obiectiv specific 1.3. Dezvoltarea infrastructurii din domeniul social
	Obiectiv specific 1.4. Creșterea eficienței energetice la nivelul județului
OBIECTIV STRATEGIC II. Creșterea competitivității economice	Obiectiv specific 2.1. Dezvoltarea mediului de afaceri
	Obiectiv specific 2.2. Dezvoltarea serviciilor de sprijin pentru afaceri
OBIECTIV STRATEGIC III.	Obiectiv specific 3.1. Dezvoltarea serviciilor

Valorificarea potenţialului turistic al judeţului	de turism în judeţ
	Obiectiv specific 3.2. Prezervarea şi valorificarea patrimoniului natural şi a celui
OBIECTIV STRATEGIC IV. Dezvoltarea serviciilor publice şi a capacităţii administrative	Obiectiv specific 4.1. Dezvoltarea serviciilor publice
	Obiectiv specific 4.2. Creşterea capacităţii administrative

Sursă: *Strategia de Dezvoltare Durabilă a judeţului Bihor 2014-2020, tabel redactare proprie*

Totodată, prin documentul *Strategia de Dezvoltare Durabilă a judeţului Bihor 2014-2020* Consiliul Judeţean Bihor îşi asumă o contribuţie majoră la atingerea obiectivelor propuse. Aceste contribuţii pot fi de ordin financiar, asumarea rolului de mediator între diverse instituţii, atragerea unor investitori, accesarea de fonduri europene, etc. *Strategia* indică totodată şi celelalte instituţii/autorităţi locale responsabile de aplicarea proiectelor propuse, şi implicit de atingerea obiectivelor strategice şi specifice.

Contextul planificării - Concluzii

Analizând documente strategice în vigoare la nivel european (*Strategia Europa 2020*), naţional (*Planul Naţional de Reformă*) respectiv judeţean (*Strategia de Dezvoltare Durabilă a judeţului Bihor 2014-2020*), considerăm că direcţiile strategice propuse în documentul de faţă, *Strategia de Dezvoltare a oraşului Valea lui Mihai* se încadrează în direcţiile propuse de documentele analizate. Mai mult, în cazul *Strategiei de Dezvoltare Durabilă a judeţului Bihor 2014-2020* există proiecte, măsuri, obiective, iniţiative strategice care propun pentru Valea lui Mihai şi microregiunea Valea Ierului direcţii de dezvoltare identice cu cele propuse de documentul de faţă. Practic, ambele echipe de cercetare au ajuns la aceleaşi concluzii după analiza datelor şi realizarea diagnozei, diferenţa constând din adâncimea analizei: documentul de faţă se axează exclusiv pe

orașul Valea lui Mihai, astfel datele obținute și analiza localității sunt mult mai complexe și detaliate decât în cazul strategiei județene.

Per total, strategia de dezvoltare este clădită pe *posibilitățile obiective, reale* de care dispune Valea lui Mihai (resurse economice, geografice, culturale, demografice), *rolul de centru economic al microregiunii*, precum și *capitalul natural și cultural de care dispune localitatea și regiunea*, respectiv *locația geografică* (zona transfrontalieră, proximitatea de Ungaria respectiv Ucraina).

Planul strategic este elaborat în concordanță cu valorile care exprimă și garantează egalitatea șanselor și a dezvoltării durabile, respectiv cu viziunea despre starea preconizată a orașului Valea lui Mihai peste zece ani utilizând atuurile localității: poziția economică prezentă, locația geografică, potențialul agricol specializat, tradiția economică, resursele naturale și inițiativele culturale existente.

Din acest motiv punctele vitale ale dezvoltării pot fi rezumate în jurul următoarelor direcții majore: 1. *dezvoltarea hotărâtă a infrastructurii primare și secundare*; 2. *investiții în îmbunătățirea calității resurselor umane*; 3. *echilibrarea economiei locale și a pieței forței de muncă prin reducerea dependenței de un singur angajator*; 4. *încurajarea diversificării economiei locale*; 5. *încurajarea cooperării între actorii sociali (administrație-elite economice-elite sociale/culturale-populație), creșterea volumului capitalului social și al încrederii*; 6. *investiții majore în infrastructura culturală*; 7. *dezvoltarea unor politici administrative pentru protejarea mediului înconjurător*; și 8. *elaborarea unei viziuni despre viitor și a unui plan de acțiune care sporește solidaritatea și crește nivelul de competitivitate a localității pe plan regional/transfrontalier*.

Astfel, principalele obiective urmărite sunt:

- Dezvoltarea și finanțarea programelor, elaborarea unor politici publice de ajustare structurală în infrastructura primară (cu accente pe drumuri, asfaltare, apă potabilă, canalizare, centru de epurare a apei, și administrarea deșeurilor) și

secundară pentru asigurarea condițiilor optime pentru dezvoltare economică și socială

- Dezvoltarea unor politici publice de sprijinire a economiei locale la scară mică pentru diversificarea surselor de venit a populației
- Consolidarea economiei locale respectiv exploatarea activităților economice locale agrare specializate, eficientizate pentru valorificarea resurselor naturale și a tradițiilor agricole cu accent pe procesare produselor
- Eficientizarea politicilor de mediu și de control a managementului deșeurilor menajere și industriale prin dezvoltarea unor politici publice și mecanisme administrative prin instrumentele dezvoltării durabile și sustenabile pentru prezervarea mediului ambiant și administrarea optimă a resurselor existente
- Sprijinirea inițiativelor culturale care să ducă la dobândirea rolului de centru economic și cultural al microregiunii
- Dezvoltarea politicilor sociale, de asistență socială care să accentueze integrarea și reducerea inegalităților sociale, economice, asigurarea egalității de șanse în special al celor aparținând minorităților etnice, dar și în cazul copiilor și a vârstnicilor
- Dezvoltarea unui plan de viitor care să întărească identitatea colectivă a comunității în
- Dezvoltarea capacității administrative a primăriei în vederea stabilirii și consolidării relațiilor de parteneriate pentru dezvoltarea proiectelor de dezvoltare transfrontalieră din regiune

Viziune

Viziunea planificării poate fi formulată în felul următor: dezvoltarea durabilă a orașului Valea lui Mihai ca centrul economic al zonei transfrontaliere dintre România – Ungaria – Ucraina și asumând și un rol cultural, respectiv cu o infrastructură funcțională, cu economie echilibrată și axată pe industrii și servicii locale, adaptată la noile provocări a economiei globale provocările schimbărilor economice, sociale și de mediu, atractivă pentru tineri și cei de vârstă activă.

Principii de bază ale planificării

- Caracterul și resursele orașului
- Echilibru economic
- Centru de regiune
- Hub transfrontalier
- Dezvoltare durabilă, sustenabilitate
- Management și integrator
- Proiect unificator și viziune despre viitor
- Șanse și posibilități de realizare materiale și sociale în localitate

Valori care structurează strategia

- Viziune realistă și spirit inovator
- Comunitate, încredere și cooperare
- Adaptare, competitivitate și dezvoltare
- Integrare și coordonare transfrontalieră
- Tradiție economică

- Resurse umane și idei inovatoare
- Sustenabilitate, incluziune și egalitatea șanselor

Direcții de dezvoltare

DIRECȚIA Nr. 1. *Dezvoltarea în ritm cât mai alert a infrastructurii primare*

- 1.1. Investiții în infrastructura primară cu accente pe străzile neasfaltate
- 1.2. Dezvoltarea unui sistem performant de canalizare
- 1.3. Dezvoltarea sistemului de furnizare și alimentare cu apă potabilă pentru gospodăria
- 1.4. Stabilirea unei stații de pompare a apei potabile în conformitate cu standardele de mediu care poate asigura o presiune constantă pe întreaga perioadă a zilei
- 1.5. Stabilirea unei stații de epurare a apei conforme cu criteriile de protecție a mediului
- 1.6. Protecția infrastructurii deja existente, mentenanța ei continuă
- 1.7. Construirea unui centuri de ocolire a orașului pentru traficul greu în perspectiva modernizării punctului de frontieră și deschiderii pentru traficul greu de marfă
- 1.8. Eficientizarea rețelei electrice pentru a evita întreruperile de alimentare cu energie electrică și minimaliza suprasolicitarea sistemului de distribuție a energiei electrice
- 1.9. Stabilirea și construirea de piste pentru bicicliști
- 1.10. Reabilitarea trotuarelor pentru traficul pietonal
- 1.11. Reabilitarea fațadelor blocurilor din centru prin stabilirea de parteneriate între asociațiilor de locatari/proprietari și administrație pentru accesarea de fonduri guvernamentale

DIRECȚIA NR. 2. *Investiții în îmbunătățirea calității resurselor umane*

- 2.1. Conștientizarea că în economia actuală cea mai importantă resursă este reprezentată de resursa umană
- 2.2. Investiții în infrastructura școlară și dezvoltarea pe termen mediu al unui centru școlar care poate găzdui toți elevii din oraș
- 2.3. Stoparea abandonului școlar
- 2.4. Dotarea instituțiilor de învățământ cu echipamente și instrumente performante, digitale, e-learning
- 2.5. Conectarea instituțiilor locale de învățământ la activitățile centrelor școlare din orașele mari (sau și/sau întărirea legăturilor deja existente) pentru reducerea inegalităților de șanse privind calitatea învățământului
- 2.6. Dezvoltarea unor programe și practici care promovează și sprijină stabilirea în oraș a cadrelor didactice calificate (învățători și profesori) prin asigurarea unor facilități atractive (locuințe de serviciu, bonusuri)
- 2.7. Dezvoltarea pe termen mediu al unui centru/cămin care poate găzdui pe timpul săptămânii elevi din localitățile din regiune pentru contracararea migrației elevilor în Oradea sau Debrecen
- 2.8. Asigurarea condițiilor optime pentru învățare continuă a populației de vârstă adultă respectiv pentru formare și reconversie profesională
- 2.9. Sprijinirea și promovarea inițiativelor din partea organizațiilor de profil în favoarea perfecționării personalului angajat în sectorul public – respectarea Planului de instruire din cadrul Sistemului de Control Intern Managerial (Ordinul 246/2005 al MFP), finanțarea perfecționării profesionale a angajaților
- 2.10. Aplicarea unor politici sociale incluzive și stabilirea de parteneriate cu ONG-uri și asociații care promovează diferite forme de învățare pe tot parcursul vieții (lifelong learning) care să ofere cursuri de formare/perfecționare pentru categorii sociale marginalizate și defavorizate prin dezvoltarea unor aptitudini și deprinderi pentru integrarea lor în piața forței de muncă

- 2.11. Sprijinul oricărei inițiative din partea societății civile care promovează dobândirea de cunoștințe noi

DIRECȚIA NR. 3 *Echilibrarea și diversificarea economiei locale*

- 3.1. Dezvoltarea infrastructurii pentru atragerea de capital și investiții directe
- 3.2. Aplicarea unor politici fiscale preferențiale (în funcție de profil) pentru agenții economici care înființează noi locuri de muncă
- 3.3. Stabilirea unor asociații care sprijină antreprenoriatul
- 3.4. Înființarea unui parc industrial/platforme industriale pe termen mediu sau lung pentru atragerea de industrii performante bazate pe resursele locale respectiv industrii
- 3.5. Sprijinirea firmelor mici de tip start-up bazate pe idei și inițiative inovative în domeniile strategice (ITC) prin politici de scutire a taxelor pe o perioadă determinată cu efect de spill over (care generează firme conexe)
- 3.6. Înființarea unui incubator și centru de servicii de afaceri transfrontalier din fonduri europene care să faciliteze racordarea firmelor R&D la rețelele globale
- 3.7. Generarea de firme noi care utilizează resursele specifice ale orașului și al zonei: produse agricole specifice, miere, meșteșuguri
- 3.8. Inițiative care să promoveze deschiderea punctului de trecere a frontiere și pentru traficul greu
- 3.9. Înființarea pe termen mediu a unui hub transfrontalier pentru transportatorii de trafic greu prin dezvoltarea infrastructurii specifice (parcări, stații de alimentare, moteluri, magazine, restaurante)
- 3.10. Eficientizarea activităților turistice și creșterea calității produselor turistice, prin elaborarea unor pachete calibrate la resursele naturale ale zonei pentru turiști (traseu desemnat, Natura 2000)

DIRECȚIA NR. 4 *Diversificarea forței de muncă și adaptarea la provocările economiei globale*

- 4.1. Promovarea afacerilor și a antreprenoriatului în rândul populației locale
- 4.2. Sprijinul pentru asociațiile care organizează cursuri pentru viitori antreprenori
- 4.3. Stabilirea de parteneriate public-privat cu organizațiile profesionale care sprijină inițiativele de a înființa firme noi
- 4.4. Prezentarea de exemple de tip best practice pentru grupurile persoanele care sunt deschise să devină antreprenori
- 4.5. Aplicarea de politici care vin în sprijinul instituției de internship pentru tineri în firmele care operează în oraș
- 4.6. Sprijinul oricărei inițiative care promovează dobândirea de cunoștințe necesare antreprenorilor
- 4.7. Sprijinirea inițiativelor care urmăresc eficientizarea formelor de instruire și formare profesională din școlile locale care pregătesc meserii și ocupații care au cerere pe piață; armonizarea ofertei educaționale cu cererea de pe piața muncii
- 4.8. Sprijinirea afacerilor deja existente
- 4.9. Promovarea contactelor dintre administrație, firme și organizații de profil: agenți economici, firme noi, organizații patronale, sindicate, ONG-uri care promovează antreprenoriatul, camera de comerț, firme de consultanță și de studiere a pieții
- 4.10. Stabilirea de contacte și parteneriate cu actori externi din Ungaria (respectiv pe termen lung din Ucraina) pentru proiecte economice comune din bani europeni
- 4.11. Dezvoltarea grupului de lucru și/sau birou care să se ocupe cu acumularea de know-how și experiență din domeniul proiectelor europene și să faciliteze accesul la fonduri structurale, guvernamentale sau de alt tip (dezvoltă cooperări, caută parteneri, scrie proiecte, administrează și monitorizează proiecte)

DIRECȚIA NR. 5. *Încurajarea cooperării între actorii sociali (administrație-elite economice-elite sociale/culturale-populație), creșterea volumului capitalului social și al încrederii*

- 5.1. Politici locale care promovează întărirea cooperării dintre administrație, comunitatea de business și societatea civilă
- 5.2. Organizarea de evenimente publice care sporesc identitatea colectivă a comunității cu accente pe elementele comune ale populației
- 5.3. Dezvoltarea și aplicarea de politici de incluziune socială care să prevină pe termen mediu și lung apariția unor grupuri sociale marginale și excluse
- 5.4. Asigurarea egalității șanselor pentru toate categoriile vulnerabile la riscuri (tineri, bătrâni, persoane singure, familii cu mulți copii)
- 5.5. Recrutarea de personal specializat în medierea dintre administrație și grupuri de risc sau cu probleme speciale

DIRECȚIA NR: 6. *Investiții majore în infrastructura culturală*

- 6.1. Construirea unui centru cultural multifuncțional pentru diferite evenimente culturale: spectacole, expoziții, prezentări de carte, repetiții, întâlniri
- 6.2. Construirea unui centru sportiv multifuncțional care poate găzdui atât evenimente sportive cât și concerte
- 6.3. Dezvoltarea unei platforme care să coordoneze diferitele evenimente culturale
- 6.4. Dezvoltarea unui centru incubator și centru de servicii pentru asigurarea de spații de lucru și de întâlnire pentru organizațiilor care promovează și organizează programe culturale

DIRECȚIA NR. 7. Dezvoltarea unor politici administrative pentru protejarea mediului înconjurător

- 7.1. Stabilirea unor mecanisme prin instrumentele dezvoltării durabile și sustenabile pentru prezervarea mediului ambiant și administrarea optimă resurselor existente - solul, pădurile, flora și fauna
- 7.2. Dezvoltarea infrastructurii de canalizare care să prevină poluarea sistematică a mediului cu deșeuri
- 7.3. Conștientizarea prin rândul populației cu accent deosebit pe copii că mediului înconjurător trebuie protejat și face parte din patrimoniul comun, și că constituie precondiția dezvoltării durabile și sustenabile
- 7.4. Dezvoltarea unui punct de depozitare și tratare a deșeurilor menajere
- 7.5. Dezvoltarea unor modalități de colectare a deșeurilor menajere care asigură protejarea mediului înconjurător
- 7.6. Dezvoltarea unui sistem de control al agenților economici pentru a preveni riscul poluării industriale și să asigure protejarea mediului înconjurător
- 7.7. Protejarea și ocrotirea continuă a florei și faunei din zonă pentru conservarea biodiversității și a pădurilor, ranger
- 7.8. Asigurarea măsurilor necesare împotriva calamităților naturale
- 7.9. Eficientizarea infrastructurii care necesită alimentare cu energie electrică și termică prin adoptarea noilor mijloace ecologice (de exemplu corpuri de iluminat de tip LED pentru infrastructura de iluminat public).
- 7.10. Utilizarea de surse de energie regenerabilă care pot fi exploatare în zonă (apa termală respectiv energia solară).
- 7.11. Efectuarea unor studii de fezabilitate pentru a defini aria de utilizare a nisipului (caracteristici, domenii de utilizare în scopuri economice)
- 7.12. Recunoașterea efectelor posibile care decurg de la schimbarea climei (*global warming, climate change*)

DIRECȚIA NR 8. *Elaborarea unei viziuni despre viitor și a unui plan de acțiune care sporește solidaritatea și crește nivelul de competitivitate a localității pe plan regional/transfrontalier*

- 8.1. Întărirea în rândul populației că orașul Valea lui Mihai este de facto centrul economic al regiunii Valea Ierului
- 8.2. Elaborarea unui brand local pe baza principalelor markere culturale/sociale ale orașului
- 8.3. Elaborarea unui program de dezvoltare și plan de acțiune care este unanim sprijinit de întreaga comunitate (elemente din prezenta strategie pot fi prezentate ca un program consensual)
- 8.4. Accentuarea elementelor și caracteristicilor comune ale locuitorilor din oraș prin organizarea evenimentelor culturale care întăresc asemănările între membrii comunităților
- 8.5. Sprijinul pentru inițiative care promovează identitatea locală
- 8.6. Facilitarea procedurilor de înființare a asociațiilor cetățenești
- 8.7. Conștientizarea importanței colaborării dintre oameni și instituții în interesul și bunul comun
- 8.8. Promovarea parteneriatelor între principalii actori sociali, economici și politici, prin proiecte care implică și firmele mari în administrarea problemelor sociale și duc la responsabilizarea tuturor actorilor locali
- 8.9. Stabilirea de parteneriate public-privat în administrarea unor probleme specifice cu care se confruntă majoritatea populației: siguranță, iluminat public, înfrumusețarea spațiului public
- 8.10. Elaborarea de proceduri prin care exemplele pozitive sunt promovate la nivelul întregii comunități (exemple care realmente pot fi urmate, aplicate)
- 8.11. Elaborarea de metode și proceduri care cresc transparența instituțională (oamenii pot vedea și înțelege cum funcționează administrația publică / ce competențe și posibilități are, de poate face și ce nu)
- 8.12. Elaborarea de proiecte pilot, cu scop experimental de tip community bugeting

- 8.13. Politici de promovare prin tehnici de marketing regional al brandului orașului
- 8.14. Cooptarea partenerilor externi – orașe înfrățite, organizații partenere – în promovarea brandului local pe plan extern

Obiective, planuri de acţiune şi proiecte

Tabel Nr. 57: Sintetizarea Strategiei de dezvoltare durabilă la nivelul localităţii Valea lui Mihai

Nr. crt.	Domeniul de intervenție	Obiectiv strategic	Obiective specifice / operationale	Plan de acțiune	Proiecte propuse	Institua responsabilă	Suma estimată	Sursa de finanțare potențială	Termen estimat
	4 – 5 domenii de referință selectate din machete de indicatori și analiza SWOT	Un obiectiv strategic la nivel de domeniu de intervenție (maxim 2 dacă se justifică și se există argumente în acest sens)	3 – 4 obiective specifice pentru fiecare obiectiv strategic. Corelație directă între fiecare obiectiv strategic și cele specifice.	2- 3 acțiuni propuse pentru fiecare obiectiv specific. Corelație directă între obiectivele specifice și acțiunile propuse.	1 sau 2 proiecte propuse la nivel de domeniu de intervenție	UAT / organizațiile private / asociații / fundații / parteneriate publice private	Se va stabili o sumă orientativă în funcție de estimări / calcule, proiecte anterioare / exemple de la alte localități	Fonduri europene / buget local / buget public Consiliul județean / surse private	Se va preciza o dată estimativă de începere și durata estimativă (luni / ani)
1.	Dezvoltarea infrastructurii primare	<i>1. Dezvoltarea în ritm cât mai alert a infrastructurii primare</i>	1.1. Investiții în infrastructura primară cu accent pe străzile neasfaltate 1.2. Dezvoltarea unui sistem performant de canalizare 1.3. Dezvoltarea	Realizarea studiilor de fezabilitate aferente Explorarea posibilităților de finanțare	Asfaltarea străzilor din oraș Renovarea trotuarelor și a căilor de acces pietonal	UAT UAT		Fonduri europene/ Consiliul Județean Fonduri europene/ Consiliul Județean	Finalizare 2020 Finalizare 2020

			<p>sistemului de furnizare și alimentare cu apă potabilă pentru gospodării</p> <p>1.4. Stabilirea unei stații de pompare a apei potabile în conformitate cu standardele de mediu care poate asigura o presiune constantă pe întreaga perioadă a zilei</p> <p>1.5. Stabilirea unei stații de epurare a apei conforme cu criteriile de protecție a mediului</p> <p>1.6. Protecția infrastructurii deja existente, mentenanța ei continuă</p> <p>1.7. Construirea unui centru de ocolire a orașului pentru traficul greu în perspectiva modernizării punctului de frontieră și deschiderii pentru traficul greu de marfă</p> <p>1.8. Eficientizarea rețelei electrice pentru a evita întreruperile de alimentare cu energie electrică și minimaliza</p>	<p>guvernamentale și europene, depunerea proiectelor de finanțarea</p> <p>Implementarea proiectelor de realizare/renovare/dezvoltare a infrastructurilor primare</p>	<p>Realizarea și punerea în funcțiune a sistemului de canalizare</p> <p>Construirea centrului de ocolire a orașului pentru traficul greu, în perspectiva modernizării și deschiderii pentru vehicule de mare tonaj a punctului de trecere a frontierei</p> <p>...</p>	<p>UAT</p> <p>UAT în parteneriat cu Consiliul Județean Bihor</p>		<p>Fonduri europene/guvernamentale</p> <p>Fonduri Consiliu Județean/guvernamentale / europene</p>	<p>Finalizare 2020</p> <p>Finalizare 2020</p>
--	--	--	--	--	---	--	--	---	---

			suprasolicitarea sistemului de distribuție a energiei electrice 1.9. Stabilirea și construirea de piste pentru bicicliști 1.10. Reabilitarea trotuarelor pentru traficul pietonal 1.11. Reabilitarea fațadelor blocurilor din centru prin stabilirea de parteneriate între asociațiilor de locatari/proprietari și administrație pentru accesarea de fonduri guvernamentale						
2.	Calitatea resursei umane	<i>Investiții în îmbunătățirea calității resurselor umane</i>	2.1. Investiții în infrastructura școlară și dezvoltarea pe termen mediu al unui centru școlar care poate găzdui toți elevii din oraș 2.2. Dotarea instituțiilor de învățământ cu echipamente și instrumente performante, digitale, e-learning 2.3. Dezvoltarea pe	Realizarea studiilor de fezabilitate aferente Explorarea posibilităților de finanțare guvernamentale și europene, depunerea proiectelor de finanțarea	Consturirea pe termen mediu un centru școlar care poate găzdui toți elevii din oraș Dotarea instituțiilor de învățământ cu echipamente și instrumente performante care ajută elevii în învățarea eficientă	UAT/ Consiliul local și județean		Fonduri europene/ guvernamentale	Finalizare 2020

			termen mediu al unui centru/cămin care poate găzdui pe timpul săptămânii elevi din localitățile din regiune pentru contracararea migrației elevilor în Oradea sau Debrece	Implementarea proiectelor de realizare/renovare/dezvoltare a infrastructurii școlare	Construirea pe termen mediu un cămin care poate găzdui pe timpul săptămânii elevii din regiune	UAT/ Consiliul local și județean		Fonduri europene/guvernamentale	Finalizare 2020
			2.4. Asigurarea condițiilor optime pentru învățare continuă a populației de vârstă adultă respectiv pentru formare și reconversie profesională 2.5. Aplicarea unor politici sociale incluzive și stabilirea de parteneriate cu ONG-uri și asociații care promovează diferite forme de învățare pe tot parcursul vieții (lifelong learning) care să ofere cursuri de formare/perfecționare pentru categorii sociale marginalizate și defavorizate prin dezvoltarea unor aptitudini și deprinderi pentru integrarea lor în		Organizarea cursurilor de formare și reconversie profesională pentru populația de vârstă adultă, respectiv pentru categorii sociale marginalizate, defavorizate	UAT/ Consiliul local și județean/ instituții educaționale		Fonduri europene/guvernamentale	Finalizare 2018

			piața forței de muncă						
3.	Economie locală	<i>Echilibrarea economiei locale și diversificarea economiei locale</i>	<p>3.1.Înființarea unui parc industrial pentru atragerea industriilor performante bazate pe resursele locale respectiv industriilor existente</p> <p>3.2.Înființarea unui incubator transfrontalier care să faciliteze racordarea firmelor R&D</p> <p>3.3.Înființarea unui hub transfrontalier pentru transportatorii de trafic greu</p> <p>3.4.Eficientizarea activităților turistice prin elaborarea unor pachete calibrate la resursele naturale ale zonei pentru turiști</p>	<p>Realizarea studiilor de fezabilitate aferente</p> <p>Inventarierea oportunităților de investiții existente</p> <p>Explorarea posibilităților de finanțare guvernamentale și europene, depunerea proiectelor de finanțarea</p> <p>Implementarea proiectelor de realizare/dezvoltare/diversificare/echilibrare a economiei locale</p>	<p>Construirea unui parc industrial</p> <p>Promovarea oportunităților de investiții către potențialii investitori</p> <p>Construirea unui incubator transfrontalier</p> <p>Participarea la misiuni și vizite internaționale pentru identificarea de potențiali investitori</p> <p>Implicarea întreprinderilor locale interesate</p> <p>Dezvoltarea infrastructurii specifice al unui hub transfrontalier</p> <p>Inițiative care să promoveze deschiderea punctului de trecere a frontierei și pentru</p>	<p>UAT / organizațiile private / parteneriate publice private</p> <p>UAT / organizațiile private / asociații / fundații / parteneriate publice private</p> <p>UAT / organizațiile private / asociații / parteneriate publice</p>		<p>Fonduri europene/guvernamentale</p> <p>Fonduri europene/guvernamentale</p> <p>Fonduri europene/guvernamentale</p>	<p>Finalizare 2020</p> <p>Finalizare 2020</p>

					traficul greu				
					Crearea parcuri, stații de alimentare, moteluri				
				Evaluarea aprofundată a condițiilor și resurselor locale	Construirea unui traseu desemnat pentru turiști	UAT / organizațiile private / asociații / fundații		Fonduri europene/guvernamentale	Finalizare 2016-2017
					Marcarea traseelor și plasarea panourilor de informare				
4.	Forța de muncă	<i>Diversificarea forței de muncă și adaptarea la provocările economiei globale</i>	4.1. Promovarea afacerilor și a antreprenoriatului în rândul populației locale 4.2. Sprijinul pentru asociațiile care organizează cursuri pentru viitori antreprenori 4.3. Stabilirea de parteneriate public-privat cu organizațiile profesionale care sprijină inițiativele de a înființa firme noi 4.4. Dezvoltarea grupului de lucru și/sau birou care să se ocupe cu acumularea de know-	Explorarea posibilităților de finanțare guvernamentale și europene, depunerea proiectelor de finanțare	Organizarea cursurilor pentru viitori antreprenori	UAT/Asociații		Fonduri europene/guvernamentale	Finalizare 2018-2019
				Implementarea proiectelor de realizare/dezvoltare/diversificare a forței de muncă	Prezentarea de exemple de tip best practice pentru cei interesați și deschiși să devină antreprenori				
					Construirea unui punct de lucru/birou care să se ocupe cu acumularea de know-how și experiență din domeniul proiectelor europene și să faciliteze accesul la diferite fonduri	UAT/Consiliul local și județean		Fonduri europene/guvernamentale	Finalizare 2020

			how și experiență din domeniul proiectelor europene și să faciliteze accesul la fonduri structurale, guvernamentale sau de alt tip (dezvoltă cooperări, caută parteneri, scrie proiecte, administrează și monitorizează proiecte)		materiale				
5.	Creșterea capitalului social	<i>Încurajarea cooperării între actorii sociali și creșterea volumului capitalului social și al încrederii</i>	5.1. Politici locale care promovează întărirea cooperării dintre administrație, comunitatea de business și societatea civilă 5.2. Organizarea de evenimente publice care sporesc identitatea colectivă a comunității cu accent pe elementele comune ale populației 5.3. Dezvoltarea și aplicarea de politici de incluziune socială care să prevină pe termen mediu și lung apariția unor grupuri sociale marginale și excluse 5.4. Asigurarea egalității	Inventarierea situației actuale despre cooperare și încredere în rândul actoriilor sociali Explorarea posibilităților de finanțare guvernamentale și europene, depunerea proiectelor de finanțare Implementarea proiectelor de realizare/dezvoltare/creștere a	Realizarea evenimentelor de tip team-building cu implicarea localnicilor Implicarea comunității în lucrări comunitare (curățarea străzilor, plantarea floriilor) Vizitarea grupurilor sociale marginalizate și implicarea lor în viața comunității Ajutarea categoriilor vulnerabile la riscuri prin programe comunitare	UAT / asociatii / fundatii / parteneriate publice private UAT / organizatiile private / asociatii / fundatii		Fonduri europene/guvernamentale Fonduri europene/guvernamentale	Finalizare 2016-2017 Finalizare 2018

			șanselor pentru toate categoriile vulnerabile la riscuri (tineri, bătrâni, persoane singure, familii cu mulți copii) 5.5. Recrutarea de personal specializat în medierea dintre administrație și grupuri de risc sau cu probleme speciale	capitalului social	Organizarea cursurilor de servicii de mediere pentru lideri locali Realizarea întâlnirilor între actorii sociali și mediatori locali pentru discutarea și realizarea problemelor comunitare	UAT / organizațiile private / asociații		Fonduri europene / guvernamentale	Finalizare 2017-2018
6.	Dezvoltarea infrastructurii culturale	6. Investiții majore în infrastructura culturală	6.1. Construirea unui centru cultural multifuncțional pentru diferite evenimente culturale: spectacole, expoziții, prezentări de carte, repetiții, întâlniri 6.2. Construirea unui centru sportiv multifuncțional care poate găzdui atât evenimente sportive cât și concerte 6.3. Dezvoltarea unei platforme care să coordoneze diferitele evenimente culturale 6.4. Dezvoltarea unui	Realizarea studiilor de fezabilitate aferente Explorarea posibilităților de finanțare guvernamentale și europene, depunerea proiectelor de finanțare Implementarea proiectelor de	Construirea unui centru cultural multifuncțional Construirea unui centru sportiv multifuncțional	UAT/ Consiliul Județean/Instituțiile culturale locale și regionale UAT/ Consiliul Județean/Instituțiile și cluburile sportive locale și regionale		Fonduri europene / buget local / Consiliul județean / surse private Fonduri europene / buget local / Consiliul județean / surse private	Finalizare 2020 Finalizare 2020

			centru incubator și centru de servicii pentru asigurarea de spații de lucru și de întâlnire pentru organizațiilor care promovează și organizează programe culturale	realizare/renovare/dezvoltare a infrastructurii culturale					
7.	Protejarea mediului înconjurător	<i>Dezvoltarea unor politici administrative pentru protejarea mediului înconjurător</i>	7.1. Stabilirea unor mecanisme prin instrumentele dezvoltării durabile și sustenabile pentru prezervarea mediului ambiant și administrarea optimă a resurselor existente - solul, pădurile, flora și fauna 7.2. Dezvoltarea infrastructurii de canalizare care să prevină poluarea sistematică a mediului cu deșeuri 7.3. Conștientizarea prin rândul populației cu accent deosebit pe copii că mediului înconjurător trebuie protejat și face parte din patrimoniul comun, și că constituie	Realizarea studiilor de fezabilitate aferente Explorarea posibilităților de finanțare guvernamentale și europene, depunerea proiectelor de finanțare Implementarea proiectelor de realizare/dezvoltare/protejare a mediului înconjurător	Realizarea și punerea în funcțiune a sistemului de canalizare pentru a rezolva poluarea sistematică a mediului cu deșeuri Construirea unui punct de depozitare și tratare a deșeurilor menajere conform standardele europene Organizarea cursurilor de conștientizare despre protejarea și păstrarea curată a mediului înconjurător	UAT/ Consiliul local și județean/asociația pentru protejarea mediului natural		Fonduri europene / buget local / Consiliul județean / surse private	Finalizare 2020

			<p>precondiția dezvoltării durabile și sustenabile</p> <p>7.4. Dezvoltarea unui punct de depozitare și tratare a deșeurilor menajere</p> <p>7.5. Dezvoltarea unor modalități de colectare a deșeurilor menajere care asigură protejarea mediului înconjurător</p> <p>7.6. Dezvoltarea unui sistem de control al agenților economici pentru a preveni riscul poluării industriale și să asigura protejarea mediului înconjurător</p>						
8.	Viziune despre viitor	<p><i>Elaborarea unei viziuni despre viitor și a unui plan de acțiune care sporește solidaritatea și crește nivelul de competitivitate a localității pe plan regional/tran</i></p>	<p>8.1. Elaborarea unui brand local pe baza principalelor markere culturale/sociale ale orașului</p> <p>8.2. Elaborarea de proceduri prin care exemplele pozitive sunt promovate la nivelul întregii comunități (exemple care realmente pot fi urmate, aplicate)</p> <p>8.3. Elaborarea de</p>	<p>Explorarea posibilităților de finanțare guvernamentale și europene, depunerea proiectelor de finanțarea</p> <p>Implementarea proiectelor de realizare/renovare/dezvoltare a</p>	<p>Zile și festivaluri locale destinate comunității care asigură o identitate a regiunii și a profilului orașului Valea lui Mihai</p> <p>Identificarea principalelor markere culturale și sociale ale orașului</p>	UAT/ Consiliul Județean		Fonduri europene / buget local / Consiliul județean / surse private	Finalizare 2020

		<i>sfrontalier</i>	proiecte pilot, cu scop experimental de tip community bugeting 8.4. Cooptarea partenerilor externi – orașe înfrățite, organizații partenere – în promovarea brandului local pe plan extern	infrastructurii culturale	Identificarea <i>marker</i> -ilor locali și regional care joacă un rol hotărâtor în identitate locală și colectivă al orașului Întărirea continuă a <i>marker</i> -ilor locali Constituirea organizațiilor care reprezintă interesele comunității				
--	--	--------------------	---	---------------------------	---	--	--	--	--

PLANUL DE MANAGEMENT ŞI MONITORIZARE AL IMPLEMENTĂRII STRATEGIEI DE DEZVOLTARE AL ORAŞULUI VALEA LUI MIHAI

Întărirea capacităţii instituţionale

În vederea implementării acestei strategii Autoritatea Publică Locală trebuie să-şi întărească capacitatea instituţională la toate nivelele, atât de conducere, cât şi de execuţie. Datorită caracterului limitat al resurselor umane si financiare, acest demers presupune atragerea de resurse financiare necesare instruirii pentru creşterea nivelului de pregătire şi de specializare a personalului. Deoarece acest proces este de durată, este necesar ca administraţia locală să se mobilizeze imediat şi să implementeze proceduri clare de lucru, în toate compartimentele funcţionale, cu atenţie deosebită la structura ce va avea responsabilitatea implementării strategiei. Funcţionarii publici vor trebui să urmeze suficient de multe forme de instruire, fie la locul de muncă, fie în cadrul unor structuri de formare de scurtă sau lungă durată, ce le vor conferi specializările si aptitudinile cerute de procedurile administrative ale Uniunii Europene. Dintre specializările cele mai importante si necesare sunt următoarele:

- Urbanism si amenajarea teritoriului
- Impozite si taxe locale
- Dezvoltare economică locală si micro-regională
- Achiziţii publice în contextul reglementărilor Uniunii Europene
- Managementul proiectelor

Accesul la fondurile Uniunii Europene este esenţial pentru implementarea proiectelor. Asistenţa tehnică de specialitate este de asemenea necesară creşterii capacităţii instituţionale a structurilor aparatului de lucru al administraţiei locale, cu atenţie deosebită la structura ce va avea responsabilitatea implementării strategiei, în special

pentru asigurarea unui nivel reprezentativ de absorbție a fondurilor. Se recomandă crearea unui birou specializat pentru implementarea direcțiilor de dezvoltare strategică, compus din persoanele cu rol activ în planificarea strategică și care fac parte din aparatul propriu local care ar trebui să se organizeze ca o structură flexibilă și integrată, astfel încât să permită alocarea responsabilităților și comunicarea eficientă în implementarea strategiei. Vor exista și situații când responsabilitatea implementării unui proiect va reveni unei alte structuri care nu aparține de administrația locală, dar care reprezintă beneficiarul final. În această situație a implementării în parteneriat a proiectelor, biroului de planificare și dezvoltare strategică îi revine sarcina coordonării indirecte și pentru responsabilii managementului se va asigura transferul real de cunoștințe, astfel încât să nu existe derapaje în perioada de implementare și/sau de operare.

În continuare se vor dezvolta:

- Comitetul Local de Coordonare (CLC), care va avea rolul activ în implementarea strategiei
- Grupurile Locale de Lucru (GLL), ce vor fi implicate de asemenea periodic în implementare prin ședințe de progres în vederea analizării necesității, ajustării, sau actualizării direcțiilor strategice, sau a planului de implementare.

În acest fel se vor asigura condițiile de concepere, dezvoltare, implementare de proiecte viabile, sustenabile. Un alt rol pe care trebuie să îl joace această unitate specială este de promovare a comunității printr-un plan de marketing adecvat, astfel încât să se atragă investitori externi și interni și să se poată acorda anumite facilități fiscale în acest sens. De asemenea, comunicarea proiectelor către comunitate devine o necesitate, în special în zonele de intervenție, în sensul creșterii impactului considerat, prin asigurarea suportului populației. Totodată această construcție instituțională solicită resurse umane și financiare, precum și suport politic din partea responsabililor locali, astfel că documentele de planificare ale implementării strategiei vor fi supuse spre aprobare Consiliului Local în mod oficial. În acest fel, angajamentul implementării strategiei devine

public, precum și una dintre prioritățile administrației în exercițiile financiare publice următoare.

Proiecție financiară

În pofida realității și a problemelor descrise în capitolul, care vizează diagnoza capacității administrative la nivel local, formulăm aici anumite direcții și cerințe, sub egida cărora vor trebui construite proiecțiile financiare în perioada imediat următoare. Bugetul local de venituri și cheltuieli în perioada imediat următoare aprobării Strategiei de Dezvoltare va trebui să reflecte noua abordare a managementului Administrației Publice Locale asupra obiectivelor strategice. Bugetul de venituri și cheltuieli trebuie să fie construit echilibrat, perfect capabil să ofere suportul financiar optim necesar dezvoltării, deoarece reprezintă punctul critic al tuturor activităților de implementare. Odată ce proiectele au fost dezvoltate, cel puțin la nivel incipient de prefizabilitate, se vor determina sumele necesare implementării proiectelor în funcție de importanța lor, perioada de implementare, precum și schema de coordonare a fondurilor publice și private proprii sau atrase, ținând nivele ridicate pentru factorii de multiplicare.

Managementul financiar al proiectelor și implicit al fondurilor presupune o construcție instituțională eficientă, capabilă să implementeze și să monitorizeze proiectele selectate. Această unitate special creată va fi responsabilă și de atragerea surselor pentru implementarea proiectelor și vizează:

- Fondurile publice locale și/sau transferate de la nivel județean/național
- Fondurile publice și private pentru realizarea investițiilor de anvergură care vor fi adresate prin parteneriat
- Fondurile private de la nivelul investitorilor interni și externi
- Fondurile nerambursabile, în special fondurile post-aderare

Monitorizarea și evaluarea implementării strategiei

Monitorizarea este un instrument al planificării strategice și constă în evaluarea activităților de proiect, rezultatelor intermediare ale bugetului cheltuit, precum și identificarea riscurilor care apar în implementarea proiectului. Scopul este de îmbunătățire a eficienței și ajustare a activităților, în cazul în care nu se ating obiectivele și scopurile stabilite.

Evaluarea este un alt instrument de planificare strategică prin care se apreciază dacă obiectivul/scopul inițial a fost atins în perioada de implementare, în intervalul de timp și de buget alocat. Evaluarea se efectuează de asemenea la sfârșit, sau ulterior implementării proiectului, în vederea îmbunătățirii deciziilor pentru procesul investițional în viitor. Evaluarea inițială se efectuează la momentul în care se decide asupra oportunității unui proiect. Rolul și responsabilitățile de monitorizare îi revin unei structuri specifice, diferite de cea care este responsabilă cu implementarea ei, respectiv Comitetului Local de Monitorizare. Dimensiunea Comitetului Local de Monitorizare depinde de mărimea comunității și este recomandabil să fie limitat la maxim 3 – 5 persoane. Sarcinile curente ale comitetului sunt:

- analiza periodică a progresului înregistrat privind atingerea obiectivelor generale/specifice ale planului
- formularea de propuneri pentru revizuirea planului de implementare (ex: înlocuire de proiecte în lista prioritară, modificarea activităților de proiect, modificare de buget, etc.)
- analiza și aprobarea rapoartelor de implementare întocmite de către organizațiile de implementare a proiectelor
- întocmirea periodică de rapoarte de monitorizare pentru fiecare proiect în parte și în ansamblu pentru planul de implementare.

CONCLUZII

Realizarea acestui document strategic permite comunității din orașul Valea lui Mihai identificarea și validarea unor priorități viitoare de acțiune, acestea fiind alese în funcție de resursele existente și de voința generală a locuitorilor. În tot acest proces care va urma, Strategia va servi ca punct de referință pentru o dezvoltare durabilă și armonioasă. Implementarea Strategiei se va realiza prin scrierea de proiecte, atât de către autoritatea locală cât și de oricare membru al comunității care dorește să contribuie la dezvoltarea comunitară în special societatea civilă și mediul privat. În vederea implementării cu succes a acestui document strategic este necesară o implicare a tuturor factorilor reprezentativi din orașul Valea lui Mihai, precum și o bună colaborare între administrația locală și cetățeni. Evaluarea Strategiei, a gradului de implementare a obiectivelor, se va face periodic, într-o manieră stabilită la nivelul comunității. În vederea implementării cu succes a acestui document strategic, se supun atenției următoarele aspecte:

- Strategia de Dezvoltare este un document al întregii comunității, nu este a unei persoane sau instituții, a unui partid sau organizații de orice fel.
- Societatea civilă trebuie să se implice în decizia cum va arăta comunitatea în care vor să trăiască și tot ei sunt cei care vor putea controla punerea în fapt a acestor decizii.
- Din punct de vedere politic strategia trebuie asumată de către Consiliul Local care va stabili o ordine a priorităților și prin bugetul existent le va finanța și cofinanța.
- Consiliul Local este cel care poate modifica această strategie imediat sau mai târziu, în funcție de dezvoltări ulterioare ale situației sociale, politice și economice.